Vámos Miklós

Márkez meg én

AB OVO

Vámos Miklós

Márkez meg én

ABOVO

Felelős kiadó az Ab Ovo igazgatója

Szerkesztő
Szoboszlai Margit

Borító
Pető Hunor

Tipográfia
Székelyhidi Ica – Graf-Ica

A szerző fényképét Gordon Eszter készítette

ISBN 963 9378 28 3

A könyv megjelenését

a HP Magyarország támogatta

LUNES

Szal beszóltak, hogy 1 úr üzeni, művész vagyok, mer ilyen jót még sehol nem fogyasztott, köszöni

Jólesik az ilyesmi az embernek, kimentem

Az a pasas volt, járt ide addig is, mindjárt mondom a nevét, itt van a nyelvemen, ilyen irodalmár ember, azt írta, hogy Apa csak 1 van neki, piros a borító, a főnöknek megvan, hol egyedül jött, hol 1 nővel, hol társaságba

Adott 1 könyvet, mert szóba került, hogy nem olvasok, a vendéglátósok későig melóznak, nincs már energiám olvasni, a szemem se a régi, adta azt a könyvet, mondtam neki, úgyse lesz időm arra, pláne hogy olyan vastag, de erősködött, hogy télleg érdemes, próbáljam meg, vágjak bele, ez nem akármilyen könyv, hanem 1 kivételes regény, mágikus izé, tegyem csak el, nem vitatkoztam

Hát az lett, hogy igaza volt

Belekezdtem, nem tudtam letenni, egész éjszaka, meg másnap se

Velem ilyen még soha, úgyhogy

Az a címe 100 év magány, komolyan mondom, állati, van 1 kis falu isten háta mögött, amit úgy alapítottak a folyónál, sose láttak jeget, nincs frizsider meg elektromosság, komolyan mondom, ilyet se hallottam, 1 falu, ahol még nem halt meg senki, szinte 1 család az egész falu, és a nagypapa a vezetőjük, a törzsi vezérfőnök, Buendíja, marha jó

Szal aki már olvasta, nehogy elmondja nekem a végét, mer szájba vágom, ha lelövi a poént

Mikor befejeztem, sajnáltam, hogy kész

Kezdtem újra még lszer, annál is jobb lett

És még l szer

Ki a fene gondolta, hogy van ilyen könyv, ami keveset eddig olvastam, az vagy unalmas volt, vagy olyan lányoknak való izé, hogy az aranyember a búzából aranyember lesz, és 1 szigeten várja az ifjú lány, hol vannak ilyen szigetek, hol vannak ilyen ifjú lányok, mutasson nekem valaki

Most is itt a fejembe a 100 év, esténként olvasgatom előre-hátra, még mindig nem tudom egészen, hányadik Buendíja, melyik Árkádijó, szal túl sok a szereplő, túl sok az egyforma név, vagy majdnem egyforma

A pasi szerint, akitől kaptam, nem fontos, hányadik Buendíja, melyik Árkádijó, szerintem meg igen, vagy olvasunk, vagy nem, lehet, hogy a történet a fő, de én tudni akarom a neveket, mellesleg még be se mutatkoztam, Mákos Tibornak hívnak, senkit ne tévesszen meg se a ruhám, se hogy itt melózok ebbe a vendéglőbe, ez csak 1 átmenet, szakácsmester vagyok én, a konyhán lóg a diplomám, na jó, oklevelem, mer nemcsak szakácsmester, hanem egyenest mesterszakács, több verseny győztese

A harmadik kerületi Kassák Lajos üdülőparton lakok a Dunánál, azótától élek itt, mióta elváltam 3adszor, már 7edik éve 1 valaha csónakházi kabinnak épített csehszlovák faházba vagyok, 5 éve lett téliesítve, addig nagyon fázódtam, mikor jöttek a hidegek, izzadtam, mikor jöttek a melegek, most már ha fűtök, csak kicsit fázok, nyáron nagyon izzadok, sokáig azt hittem, átmenetileg lakok itten, de olcsón eladták, leragadtam

Senkit se bírtam itt rádumálni, hogy olvassák el a 100 évet, nem olvasnak, egyszerű emberek, persze én is egyszerű ember voltam világéletembe, csak ez az 1 könyv levett a lábamról, nem is tudtam, hogy ilyen létezhetik, bele vagyok habarodva

Az a pasas bíztatott, ha ilyen lelkes vagyok, fogjak 1 füzetet, és írjam le bele, mert akkor, ezt ő mondta, megkönnyebbedek, egész biztos, ki van próbálva, úgyhogy

Télleg fogtam 1 füzetet, kockásat, hogy beleírjak, ahogy mondta, de amikor odaültem, nem jutott eszembe így semmi, csak az, hogy 100 év magány, írta Gábriel Gárcia Márqus, rosszul írtam, de nem tudtam még, vártam aztán, na mi legyen, odaírtam, hogy 1 regényt olvastam, arról fogok itt jegyzeteket csinálni, ha össze birom szedni a gondolataimat, remélem mindjárt össze birom, rég kelletet írni nekem, majd gyakorolok

Szal tettem 1 pontot, jó nagyot, becsuktam a füzetet, hirtelen előjöttek általános iskolás emlékek, a füzetbekötés, ami nekem tortúra volt, meg hogy minekünk nem szabadott golyóstollal, csak mártogatóssal, első végéig, Aranka néni egy csomagolópapírba bugyolált fekete palackból töltötte a tintát a tintatartókba, a padokba fúrtak ilyen lukakat, azokba voltak a tintatartók, Aranka néni úgy mondta, ténta, a füzet elején a címkére odaírtam, Mákos Tibor tulajdona, ne fájjon rá senki foga, akkor így szoktuk.

Jött be a pasas legközelebb, mutatom neki, hogy megvan már a füzet, elővette a töltőtollát, nagyon szép töltőtolla volt, jó drága lehetett, kis fehér csillag van a kupakja végén, fogta ma-gát, és kijavította a hibákat, először a

névben, Gabriel García Márquez, aztán hogy bírom hosszú í, múlt idő 2 té, ne számmal a számokat, hanem betűkkel, írásban úgy köll, legyen pont a mondatoknak a végén, estébé, nagyon megszégyelltem magamat, a suliban még jó volt a ~~hejesírásom~~, helyesírásom, ~~4es-5ös~~, négyes-ötös, csak már nem figyelek rá.

Na de ~~télleg~~ tényleg nem ezt akarom elmondani, egész mást, elég az hozzá, tanultam spanyolt a technikumba, nem mintha túl sok ragadt volna rám, de mégis, a ~~100~~ Száz évben a nevekről csomó minden eszembe jött, még a régi spanyol könyvemet is elővettem, írta dr. Király Rudolf állami gimnáziumi tanár, valahogy ez megmaradt nekem, nálam van a sok költözés után is, nem sok minden maradt.

Mentem a boltba, a könyves boltba, van-e a Márqueztől még valami, hú, egész polc, hosszú címek, hát hogy válasszak ebből, kérdeztem az eladót, melyik az új, mutatta, Azért élek, hogy elmeséljem az életemet, ez az önéletrajza neki, jaj, de vastag, persze ha olyan jó, mint a Száz év, akkor oké, megvettem, és olyan jó, mondtam a pasasnak, amikor megint láttam, azt felelte, őneki is nagyon ~~teccett~~ tetszett, nekem még annál is jobban, őrület, vele álmodtam, a Márquezzal, én már láttam a József Attilának a fényképét, a Móricz Zsigmondnak meg van egy szobra közel a vendéglőhöz, ezt a kettőt variáltam össze álmomba, de aztán a valóságba a Pista kolléga az internetbe belepötyögte a nevét, ezt én is csinálhattam volna, ha eszembe jut, kijött ~~1~~ jó csomó fotó, és bele a szívembe egy nyílvessző, mert apámra hasonlított nagyon, apukámra, a szemek, a bajusz, minden, csak épp hogy a kreol bőr nem ~~stimmol~~ oké, apukám sápadt volt mindig, amikorától emlékszek rá.

Neki köszönhetem, a Márqueznak, vagy Márqueznek?

Márqueznek köszönhetem, hogy elkezdtem próbálni helyesen írni, megvettem a kis magyar nyelvtant, plusz egy helyesírási szabályzót, azokba nézem a szavakat, ha bizonytalankodok, úgyhogy

Megtudtam az egyik vendégünktől, aki filmeknek a szövegét fordítja, rajzfilmekét egy csomó nyelvből, hogy azt nem helyes mondani, hogy Márquez, ők ottan latin-amerikában (vagy naggyal kell?) sose mondanák, hanem vagy Gabriel, ha olyanba vagyunk vele, vagy García Márquez, jó, de a füzetbe azér úgy írom, Márkez, magyarosan, puszta szeretetből, vagy rövidítve, GGM, pont.

Most jutunk a lényeghez végre, tegnapi napomhoz, nyilván hogy minden ember életében van egy csúcspont, ahonnét fölfelé út nincsen semmi, és ha ez a csúcspont megvolt, minden megvolt, talán túl ünnepélyes így az én szájamból, de akkor is, ötvenhárom éves vagyok, még hosszú az élet, még történhet ez-az, vagy se, viszont a csúcspont megvan nekem, megvolt, tudniillik, nehéz kimondani.

A tegnapi napomat mesélem, a hétfőt, hosszúztam vasárnap, este későn jutottam haza, soká akartam aludni, kikapcsoltam a telefont, de mégse alhattam tizenegyig, ahogy ilyenkor szeretek, mivel

ugyanis!
tehát!
nem fogja elhinni senki se!

Meglátogatott engemet Márkez, GGM, Gabriel García Márquez!

Kár, hogy nem csináltam fényképeket.

Ezen a téli reggelen, ezen a kivételes napon arra ébredtem én, hogy az ágyam szélén ült Márkez, mint a beteg mellett szoknak a hozzátartozók a kórházba, biztosra vettem, álmodom őtet, mit is keresne Budapesten, pláne nálam, odakinn olyan semmilyen téli napfény, lehunytam a szemem, nyilván eltűnik, mire háromig számolok.

Megérintette a karom, azt mondta, eljöttem, hogy főzhessél nekem rácpontyot.

Újabb bizonyíték, hogy alszok én, hiszen ébren csakcsupán makogok spanyolul, amit a technikumba tanultam, az a kevés is hol van már, kétszer próbáltam tanfolyamot végezni nyelvpótlék miatt, meg hogy kicsit szabadulhassak a fazekaktól, mindig fölsültem, fafejembe nem sok ment be, ha sikerült volna, akkor se valószínű, hogy tudnám spanyolul ponty a rácpontot, ööö, fordítva.

Hol van még egy szakácsmester széles e nagyvilágba, kérdezte GGM, akinek író a bálványa, nem pedig például Jean Anthelme Brillat-Savarin francia ügyvéd és államférfi, aki elsőként emelte tudományos és művészi szintre a sütést-főzést.

Tudtam én ezt a Brillat-Savarint (1755-1826), úgy kell ejteni, Brijja-Szavaren, a technikumba olvasni kellett a könyvéből részleteket, legalábbis

föladták, benne volt a szöveggyűjteménybe, Az ízek izéje, csak az, hogy elblicceltem.

Az irodalom és a konyha szoros kapcsolatban áll, mondta Márkez, faljuk a jó regényt, szomjazzuk a verseket, ennivaló, innivaló, mondanivaló.

Éhe a kenyérnek, éhe a szónak, gondoltam én, tudtam kívülről, evvel az iskolai szavalóversenyen szerepeltem, szal tizenévesen még irkáltam szerelmes verseket, nem voltam mindig ilyen izé, begyöpösödött, nem köll tiltakozni.

Volt a Ságvári Technikumnak diáklapja, a Ságvári Értesítő, és erőltettem, hogy a verseimet elfogadják kinyomtatásra, de mindig kiszuperáltak, s a Féri főszerkesztő, egy dagadék végzős, aszonta, Mákos, evvel a névvel mennyé te szakácsnak, ami azér volt vicces, mert mind szakácsnak tanultunk, csupáncsak egyetlen-egyszer nyomtatták ki a nevemet a Ságvári Értesítőbe, amikor dolgozatot írtam Ságvári Endréről, akit legyilkoltak a Szép Ilonka cukrászdába, és akinek harminckét neve volt, de már lejátszott az egész, a sulinkat is megszüntették, visszakapta az egyház, olyan izé lett, konviktus, Szent Ferenc néven, nem ez a lényeg, hagytam a francba, lettem szakács, legjobban a magyaros halételekbe vagyok ~~otthol~~ otthon, meg a cseresnyés rácsosba, a cseresnyés a mi étlapunkon tényleg es-sel van.

Tegezzél nyugodtan, mondta GGM, és szólítsál Gabónak, Gabo vagyok mindenkinek, aki szeret, kiskoromban azt hittem, ez az igazi nevem, a Gabriel a bece.

Szal még mindig ott ült, de én nem bírtam Gabónak szólítani, és nem értettem, hogy mér értem, mit beszél, pediglen tök spanyolul beszélt, Pál tanár úr, akit viszont Pablónak kelletett szólítanunk, pár dolgot belénk vert, például a hétfő-kedd-szerda-csüt-pént-szomb-vast, álmomból keltve is fújom, LUNES, MARTES, MIÉRCOLES, JUEVES, VIERNES, SÁBADO, DOMINGO, meg hogy osztály vigyázz, Pablo tanár úrnak tisztelettel jelentem, osztálylétszám harminckettő, hiányzik Sós, Faragó, Satunyek, ezt oroszul is tudom, de minek.

Senki nem hiszi ezt el neked, mondta Márkez.

Én viszont a csodákba nem hiszek, ismétlem, NEM TUDOK SPANYOLUL, se ébren, se alvásba, de túl kelletett esnem a hüledezésen, ez tényleg idejött nekem, úgy nézett ki, mint az egyik a fotón, amit láttam az internetbe, hetvenegyedik születésnapján kapták le, alája nyomtatták, hogy vitatkozás van, huszonhétbe vagy huszonnyócba született, az apja szerint

elírták, egy év ide vagy oda nem számít, bajsza szürke lett, s nem olyan tömött, haja rövid és mákos, szemüvegében a lencsék vastagok, ettől még jobban hasonlít az én apámra, aki régóta nincsen itt nekem.

Van viszont Márkezom!? ugyan-ugyan, a fal felé fordultam, legokosabb volna visszaaludni, régi ízek tolultak a számba, karib-tengeri ételek emléke, melyeket készítettem vagy kóstoltam életembe, voltam ám zsűribe is szakácsversenyeken, nemcsak induló, szuszogtam, lehunytam a szemem.

Aludni akarsz, mikor eljöttem hozzád? – szólt rám GGM szemrehányón, erre már odakaptam a fejem, de ilyen nincs, motyogtam, magyarul, aztán spanyolul is, két hibával.

Látod, hogy van, és nyújtotta a kezét, picit tétováztam, aztán megfogtam a kakaóbarna ujjait, ahogy a fájós testrészt szokták, a tenyere forró és száraz, az enyimé viszont ragacsos az izzadságtól, beletörültem a paplanhuzatba, ő meg a nadrágjába.

Jól befűtöttél, mondta Márkez, és akkor, nem tudom, mért, én meg azt: en el tronco de un arból una niña, meghökkent, ez a sor a kubai aggok zenekarának, a Buena Vista Club Social-nak egyik slágeréből van, fa törzsébe vési a nevét a leány, a fa máig őrzi a betűket, viszont a leány meg már sehol sincsen – csak azért mondtam neki, mer ez legalább spanyolul van, sebesen össze köll szednem magamat, meg azt, amire a tanuljunk könnyen, gyorsan spanyolul!-ból emlékszek, az alcímre például emlékszek: A spanyol nyelv alapos elsajátításának könnyű és gyors módszere mindenki számára, sajnos dr. Király Rudolf állami gimnáziumi tanár tévedett, spanyolul se könnyen, sem gyorsan nem lehetséges megtanulni.

Ön, most, én, ma, nyögdöstem, tisztára mintha felelni hívtak volna a táblához, GGM kinevetett, nincs bátorságod vosear, kérdezte, rémlett, hogy azt jelenti tegezni, ráztam a fejemet, GGM közelébb hajolt, azért, mer én Nobel-díjas vagyok?

Erre már bólingattam feketén, mint az eperfa lombja, mindegy, GGM úgysem ismeri, és világhíres is vagy, mondtam, ezt meg ő nem értette, mer csak úgy egymás mellé raktam a világot és a híreset, rossz sorrendbe, híres világ.

Nemsoká kiment a rötyire, gyorsan talpra ugrottam, fölöltözködtem, előszedtem a szótárt, szükség lesz rája, ha egyáltalán visszajön, lapozgattam, megnéztem a Garcíát, hö, azt jelenti, róka, megnéztem a Márquezt, majdnem azt jelenti, őrgróf, márki, csak az úgy van írva,

Marqués, szal kábé egy róka őrgróf, eddigre visszatért, bátorítón mosolygott, azt mondta, mi karibiak hamar tegeződünk, és később, mikor már bizalmas viszonyba kerülünk, visszaváltunk a magázásra, hallgattam, ezek szerint GGM gondolatolvasó, gondoltam, meg hogy akkor én is karibi vagyok, egész életembe mindösszesen kettő nőbe voltam beleszeretve istenigazából, velük irtó sokáig magázódtam.

Láttam a szótárba, hogy Kolumbia: Colombia, két óval, na majd én is így írom.

Szal itt volt, teljes életnagyságban, azt is mondhatom, életkicsiségben, pláne ahhoz mérve, amilyennek képzeltem, és aki nem hiszi el nekem, hogy ez igaz, avval ne is húzzuk tovább egymás idejét, hogyha író lennék, ebből az egészből egy regényt főzhetnék, de mint szakácsmester~~ként~~ ugye okosabb, ha maradok a rácpontynál, amit kért, honnan a túróból tudja, hogy van ilyen ételünk, amikor sose járt Magyarországon, bár az se kizárt, hogy készítik Colombiában is, végeredményben mi se vagyunk rácok.

Fölkeltem, meg is mosakodtam, meg is törülköztem, estébé, Márkezom nem tűnt el, sőt újságot olvasott, a Népszabadságot, persze nem érti, csak a képet nézi, alá lett írva, Paul Bremer, Irak amerikai kormányzója, vigyorgott, mint a vadalma, mellette egy gyakorlóruhás katonatiszt, névszalagja szerint Sánchez, oldalt a Szaddám Huszeinnek az arca, Marx-szakállal, GGM rászegezte hosszú vékony mutatóujját, mi történt, megtalálták az amcsik?

Fölolvastam a címeket, elfogták Szaddam Huszeint, EU-alkotmány, kudarc a csúcson, egyetlen gombnyomásra a büdzsétől, hétgólos előnyről vereség a kézilabda vb döntőjében, az öröm ugyanakkora, harminc százalékkal kevesebbért, ilyesmik, őtet minden érdekelte egy kicsit, az iraki diktátor bukása nagyon, amennyire tőlem tellett, lefordítottam a cikket, eszembe jutott, A diktátor úrnak nincs, aki írjon.

Tudtam az Azér élekből, GGM hajnali ötkor szeret kelni, hétig olvasgat, úgy értve, minden áldott nap, nem csoda, ha annyi sok van a fejébe, tízig aztán rendbe szedi magát, eszik valamit, e-mailezik, kérdeztem, akarja-e, hogy bekapcsoljam a computert, már van nekem is, a Pista kolléga szerezte kéz alatt, s befizettem akciós internetre, rázta a fejét, akkor reggelizzünk, volt otthon colombiai kávé, abból főztem jó erőset, mikor kicsepegett, mondta, sose kávézik, fogadalmat tett, és leszokott róla, ez marhára imponált, én nem szoktam fogadalmakat tenni, de most magamba

megesküdtem a szívemre tett kézzel, hogy én se kávézok, legalább amíg itt van nálam, vagy inkább az idén, ami nem olyan sok, hiszen ma dec ~~15~~ tizenöt.

Bauernfrüstücköt készítettem, meg se kóstolta, aszonta, a colesterina miatt, én koleszterinnek tudtam; mindegy, csak két pici szelet pirítóst evett, zsírszegény margarinnal, hála Isten, volt a frizsiben, dán gyártmány, sós, és akkor gondoltam, én is eszek belőle, pirítottam még, ropogott a fogunk~~ban~~ közt, GGM narancslét kért, gondosan ellenőrizte a dobozon az összetételt, mielőtt beleivott, eszembe jutott az egészségünkre spanyolul, mondtam neki ¡buen provecho! az is eszembe jutott, milyen jólestek a szememnek a fordított jelek, a kérdő meg a felkiáltó, ¡¡¡¡¡¡¡¡¡¡¡¡¿¿¿¿¿¿¿¿¿¿¿¿ most is jólesnek.

A halálba gyötrött bennünket a Pablo tanár úr a rendhagyó igealakokkal, kelletett írni táblázatot, SER, SERÉ, SERÍA, SEA, FUERA/FUESE, ERA, FUI, SE/SED, SIDO, SIENDO, kockás lapra csináltam, kiragasztottam mindenhová, még a vécébe is a csempére, anyám le akarta szedni, nem hagytam, mondtam, köll, különben sose mennek be a fejembe, hát így se mentek, nehéz nyelv,, három lét-ige van, pedig nekik is csak egy életük lehet, kivéve ha...

Kérdeztem GGM-et, ezek után mihez volna kedve, azt felelte, városnézni, ha biztonságos, mondtam, hogy állítólag jól vezetek, nevetett, másról van szó, México városában őtet hat titkos ügynök kíséri, akárhová megy, arrafele havonta kétszáz embert rabolnak el, és kétezret ölnek meg, úgyhogy, de itten nem olyan rossz a helyzet, jó kis ország ez tulképp.

Biztos sokan irigykednek, én is irigyelem ~~engemet~~ magamat, hogy ebbe a szerencsébe ~~lettem~~ részesedtem, szóba állt velem egy híres író, egy világnagyság, pont az, akinek a könyvéből újra megtanultam olvasni, nem túlzás, újra kedvem lett más könyvekhez, újra kedvem lett írni, kockás füzetbe, cerkával és töltőtollal, újra kedvem lett enni, inni, szerelmeskedni, élni, ~~szal~~ szóval úgy az egészhez, és ne tessék macerálni a szóismétlések miatt, ő is szeret így ismételgetni direkt, ez a stílusa, akkor én is ismételgetek, mer nagyon jólesik.

Őrület, hogy eljött, de vannak ám ilyen őrületek, én is tudok még egyet, hat-hét éve itt volt egy másik világhíres író, pont Latin-Amerikából, azt hiszem, Peruból, az a neve, hogy Mário Vargas Llosa, de lehet hogy Merio, nem emlékszek, ő persze nem énhozzám jött, de véletlenül vele is

találkoztam, csak az ő könyveiből nem olvastam semmit, mondtam már, hogy amíg a Száz évet kézbe nem kaptam, úgyszólván semmit de semmit.

Vargas Llosa felolvasást tartott a mit tudom én milyen főiskola színháztermébe, olyan kétszáz személyes, ezzel szembe vagy ötszázan préselődtek be, nagy volt a fölhajtás, kijött a tévé, kíváncsi lettem, az iskola épületével szemközt melóztam akkor, az Éden Hotel konyhájába, belógtam a kerten át, onnan a terem műszaki kapujához lehet jutni, a színpad hátterébe kerültem, keresztülmentem, a dugig telt nézőtérről mindenki engem bámult, néhányan megtapsoltak, tök kínos volt.

Abba az évbe Mario Vargas Llosa indult a perui elnökválasztáson, erről olvasott föl, nagyon-nagyon tapsoltak neki, utána hosszú sor várt rá dedikációért, nem álltam oda, tudtam, a szállodába lesz a díszvacsora, kérhetek aláírást, a desszert után bemutattak neki, cuppogást hallatva gratulált, nyújtottam a papirost, kérdezte, kinek lesz, mondtam a keresztnevemet, és azt írta, ¡Para Tybor, de su amigo! Tybornak, barátja!

De nem akarnék dicsekedni, nem is Mario Vargas Llosá-ról van most szó, hanem az én Márkezomról, akit délelőtt kivittem a békásmegyeri piacra, hadd lássa, mit esznek a magyarok, guanabana nincsen, guajava sincsen, viszont banán, ananász, carambo van, ñame is van, édes krumplinak árulják, szóval fejlődünk.

Könyvesboltba kívánkozott, betértünk abba a nagyba, a bevásárlóközpontiba, hadd lássa azt is, mit olvasnak a magyarok, már aki, ugye, mer addig én se, szerencsém volt, a széles üvegfalnál bálákba stószolták az Azér éleket, ez imponált neki, kézbe vett egyet, belelapozott, kisilabizálta a legelső mondatot, Ániám megkert rá, hoi menhek el vele eládni á hászát, kérte, olvassam föl neki, köszörültem a torkom, aztán, Anyám megkért rá, hogy menjek el vele eladni a házat, az én hangsúlyom is idegenül szólt, GGM-et nem zavarta, biccentett, tudtam az Azér élekből, milyen fontosnak tartja a könyvei első és utolsó mondatát, ezt spec elég furcsán fejezte be, mintha csak úgy abbahagyta volna, A következő hét csütörtökén, amikor a nemzetközi egyetnemértés közepette eltöltött újabb haszontalan nap után beléptem a genfi szállodába, ott várt a válasz.

A címet szavankint lefordíttatta magának, fölhorkant, így ugrott a kétértelműség, a vivir para contarla jelentése: élni, hogy elmeséljed azt, s csak annyi sejthető, hogy nőnemű főnév következik, elmeséljed az életet, la vida, a történetet, la historia, a regényt, la novela, vagy bármi más nőneműt, én mondtam, hogy magyarul ez nem jön össze.

Egy példányt meg akart venni, csudálkoztam, mér nem küld neki a kiadó, azt felelte, küld, de ez azért más, itt, Budapesten, egy rendes könyvesboltban, és hogy szeretné, ha én dedikálnám neki, elvörösödtem, hogy írhatnék bele az övébe? féltem, nem is tudok kiizzadni spanyolul egy épkézláb mondatot, nevetett, sajnálja, ragaszkodik hozzá.

A kasszánál nyújtogattam a tárcám, föltettem, forintja nincsen, félretolta a kezem, csodák csodája, a pénztárosnő zokszó nélkül elfogadta a hitelkártyáját, hármat is elővett, Master, American Express, Visa, mind aranyszínű, a nő a Visát választotta, s kérdezte, akar-e áfás számlát, ezt nem tudtam lefordítani, a pénztárosnő odahívta a boltvezetőt, nyurga férfi jött, he-gyes járomcsontokkal, tört németséggel próbálkozott, GGM megértette, intett, nem köll semmiféle számla.

Csudálkoztam, egy könyvesboltosnak mér nem esik le az álla GGM láttán, kivéve ha nem ismert rá, ami nem valószínű, ott lógott a hatalmas fekete-fehér arcképe a könyvei fölött damilon, és ha már a főnök ilyen bamba, a vásárlóknak mér nem tűnik föl, mér nem veszik körbe, mér nem kérnek autogramot, GGM nem ehhez volt szokva, láttam, csalódott, akartam szólni a boltvezetőnek, hogy kivel vagyok, amikor végre valahára két gimnazista korú lány jött felénk, a hírességnek kijáró széles mosollyal, művész úr kérem, kaphatnák egy aláírást? –kérdezte a magasabbik, de tőlem.

GGM egyáltalán nem értette, lángoló arccal írtam a nevem iskolai füzet utolsó lapjára, illetve sajtcetlire, és még három kitépett lapra, más gyerekek is odanyomultak, GGM fölvonta szemének sűrű öldjét, ha lehet így mondani, kérdezte, mi van itten, hebegtem-habogtam, az van, hogy néhány hónapja a gigatévé egyik reggeli műsorába időnként én vagyok a szakácsvendég, ínyes sarok, ötven perc gourmandoknak, én spec szóltam a rendezőnek, amikor először meghívtak, hogy a gourmand nem az ínyenc, tanultuk a technikumba, a gourmand az, aki sokat eszik, vagyis zabagép, a gourmet az, akinek a különleges ízek köllenek, és ők nyilván erre céloznak, a rendező, egy nikotinbűzös és díszborostás alak, nem értette, mit akarok, amikor végre leesett neki a tantusz, vállat vont, nem baj, kolléga, maradjon ez a mi kettőnk titka, másfél éve ezzel a címmel megy adásba.

Gabónak, a nagy magyar szakács, Budapesten, ezt írjad be, kérte GGM, mit volt mit tenni, beírtam, hibásan, mint fölvilágosított.

Ez egyszer le tudtam Gabózni őt, bár csak írásban, GGM köszönte, hóna alá rakta az Azér éleket, s azt mondta, gyerünk a kávéházba, ha tudta

volna, milyen ergya presszó van a bevásárlóközpont félemeletén, kétszer is meggondolja, sokáig a kutya se kérdezte, mit akarunk, a két gizike a pult mögött tereferézett, mi meg ücsörögtünk a huzatban.

Körülbelül ilyen volt a kiszolgálás a Japy kávéházban, mondta GGM, Barranquillában, a törzshelyünkön, ahová naponta kétszer is bementem beszélgetni íróbarátaimmal, hogy csakugyan boldogok legyünk, mint a kávéház neve, mi úgy írjuk, Japy, spanyolosítva, de ez angol szó, happy.

Computerok sorakoztak mögöttünk pöttöm asztalokon, háromszáz ficcs egy óra internetezés, idegesített az állandó mászkálás, a presszón át vezetett az út a kis postahivatalhoz, végre leadhattuk a rendelést, sejtettem, aminek melegnek kell lennie, hideg lesz, és viszont, az már mindennek a teteje, hogy az ő buborékmentes ásványvizét nyitva hozták, beletörődtem, nem zúgolódok, az se ~~fer~~ fair, hogy én vigyek minden felelősséget, vagyis annak a súlyát Magyarországért, az én csapott vállam nem elég erős ahhoz.

Bámultam az én Márkezomat, nagyon imádtam a busa fejét, és akkor végre megkérdeztem, ami bökte az oldalamat, tulképp mért jött Budapestre, rám mordult, ezt már tisztáztuk, azért, hogy főzhess nekem rácpontyot, mit szeretnél még?

Hát, ezt elhinni.

Később azt is megkérdeztem, csinált-e már ilyet, ő meg, hogy milyet, olyat, hogy elutazott valahova, egy lelkes olvasóhoz.

Meggondolta a választ, még nem, egyszer el kell kezdenem, már nincs túl sok időm.

Tessék?

No importa... szereted-e a zenét, kedves Tibor Mákos?

Akkorára én is hallottam, hogy a háttérben szólt a slágerrádió, az egyetlen fekete bőrű magyar lakodalmas rock énekes darálta szögelős kíséretre, hogy megy a gózos, megy a gózos Kanizsára, hát, az ilyet nem, gondoltam.

Amikor a Száz évet írta, összesen két feketelemeze volt, mesélte, Debussy Prelüdjei és a Hard Day's Night, folyton azokat nyűtte, szereti nagyon a Beatlest meg Mozartot, a Nobel-díj ceremónián Bartók III. zongoraversenyét adták a tiszteletére, mert sok interjúban elmondta, mennyire szereti, ennek ellenére jobban örült volna, ha Francisco, az Ember valamelyik románcát játsszák, azokból egyet, amelyeket gyerekkora búcsúiban adott elő, tiple kísérettel.

Olvastam ezeket az Azér élekben, de jólesett tőle hallani, kérdeztem, milyen hangszer a tiple, elképedt, hogy nálunk nincsen, átült az egyik számítógéphez, kicsit görcsösen bánt a magyar billentyűzettel, Macintosh-hoz szokott, tiplét keresett a Google-ba, kérdezte, tudtam-e, hogy őbelőle kevés híján utcai énekes lett, tudtam a könyvéből, de nem szóltam, akartam, hogy folytassa.

Föllléptem a García-kvartett tagjaként, van-e, ki e zenekart nem ismeri? a többi három García, egy magdalenai hajós fiai, csupán névrokonok voltak, s korábban García-trióként léptek föl családi ünnepeken, beneveztünk az Atlántico Rádió ki-mit-tudjára, megnyertük, de az öt pesós díjat mégsem adták ide, mer a beiratkozáskor rosszul töltöttük ki a blankettát, néha szólóban is szerepeltem, indultam A haza hangja című rádióműsor vetélkedőjén, A hattyút énekeltem, egy hópehelynél is fehérebb hattyúról, akit a gonosz vadász lelő a párjával együtt, anyám a nagy nap előtt megkért, hogy az ő nevét is vegyem föl, addig José Gabriel García voltam, így lettem Gabriel García Márquez, anyám nagyon megbánta, mer a lámpaláztól fej-hangon visítoztam, leégtem, mint a carabobói öregtemplom, ő meg szólt a rokonságnak, a barátoknak és ismerősöknek, hogy okvetlenül kapcsolják be a rádiót.

Böngésztük a tiplés web oldalak listáját, elsősorban kották voltak, és tiplén játszó együttesek öndicsérő honlapjai, aztán találtunk ismertetőket a tipléről, spanyolul, portugálul, angolul, olaszul, franciául, sőt németül is, pedig a németek azér csak nem tipléznek, a tiple szó elsősorban azt jelenti, szoprán hang vagy énekes, csak utána azt, hogy magas hangolású gitár, Colombia nemzeti hangszere, emlékeztet az ukulelére, Marilyn Monroe ukulelézik a Van aki forrón szeretiben, legalábbis úgy tesz, mintha, letölthető részlet a filmből, a tiple négyszer három fémhúrjának hangolása a gitáréhoz hasonló, de a legalsó sorozat középsője egy oktávval mélyebb, a bariton hangolás: F, B^b, D, G.

Láttuk García Rico hirdetését, még egy García, morogta GGM, García Rico a hangszerek előlapját európai juharból készíti, a fogólapon elefántcsont berakások, más mesterek inkább mahagóniból gyártják a testet, az előlapot pedig rózsafából, a helyzet tovább bonyolódott, amikor egy húrkészítő többféle tipléhez ajánlgatta termékeit, requinto costañero, requinto de la montaña, tiplón o, tiple con macho, az illusztráción ez volt a legnagyobb, a húrozás egyes vidékeken négy tripla helyett öt dupla is lehet.

A kaliforniai San Miquelben várja a megrendeléseket gazdag kínálatából César Rodriguez, nála még egy változat kapható Cuatro de Venezuela néven, annyiban különbözik a tipléktől, hogy négy szimpla fémhúrja van, mint a balalajkának.

A bőség zavara, GGM habozott, a képek alapján nem tudott dönteni, mifelénk csak úgy mondják, tiple, és kész, legyen a tengerparti, magam is costañero volnék.

Küldött érdeklődő e-mailt César Rodrigueznek angolul, úgy írta alá: GGM és MT.

Kilencórás időkülönbség van, mondta, César biztos alszik még ilyen kora hajnalban, de tévedett, pillanatokon belül jött a válasz, César Rodriguez azzal kezdte, hogy bocsánatot kért nyelvtudása hiányosságaiért, nem őslakos Kaliforniában, mindenesetre hello, olyan helyen ti vagysz, ahol igazán szívesen látogatnék, hangszereim saját kezű gyártások, személyemben kiválasztott anyagokkal, ár: $499 az 1-től 3-ig tiplének, $699 a 4-től 5-ig tiplének, különbség oka, hogy rózsafa drágább, árhoz jön shipping, a tengeren át cca. $75, plasztik pénzt sajnos nem fogadhatok, bocs nagyon, legjobbakat, César.

Rendelni akartam egyet, GGM legyintett, hol leszek én már, mire ideér, ez volt a pillanat, amikor megkérdeztem, tulképp meddig maradsz, nem válaszolt.

Szeretném hallani, ahogyan tiplézik, beszállnék gitáron, Márkezomat meglepte, hogy gitározok, pedig az én generációmban majdnem mindenki pöntyög egy kicsit, siláfszjú, je-je-je, ájken getnó szetiszfeksn, und zó vejter.

Hazafele útba esett a maszek hangszerbizományi, abba a pincébe van, ahol az Apaffy hegedűkészítő volt, egy régi kollégám dolgozik ott, ha arra járok, benézek, jólesik a nemesfák és a lakkok semmivel össze nem keverhető szaga, jólesik tapogatni a több embert túlélt gordonkák, brácsák, bőgők korpuszát, rátenni ujjamat a fogólapokra, találgatni, hol szerepeltek, jártak-e az Operába, a Zeneakadémiába, vagy külföldön is, kár, hogy nem tudnak beszélni.

Hogyne tudnának, állította GGM, csak érteni köll a nyelvükön, bemutattam volt kollégámnak, Gabo, mondta ő, Béla, mondta a régi kolléga, kezet ráztak, uraságod esetleg vásárolna valamit, így Béla, nem

magyar, így én, rendben, így Béla, lehet hitelkártyával, dideregtem a huzatos helyiségben, szörnyen fázós vagyok.

Közbe az én Márkezom előhúzott az állványról a poros gitárok és mandolinok közül egyet, ¡el tiple colombiano! ilyen nincs, gondoltam, ~~2:0-ra~~ kettő nullára vezet Magyarország, Béla kolléga szívderítő mértékű árengedményt adott, három null, huzakodtunk, melyikünk fizessen, a hangszer végül az enyém marad, hisz úgyse viszi haza, GGM makacskodott, neki lesz, nem nekem, különben honnan veszem, hogy innét hazatér, ha nem haza, akkor hova, erre se válaszolt, bonyolította a hitelkártya-formaságokat Bélával.

Már a kocsiban ültünk, amikor kifejtette, hogy az otthon fogalma számára kissé bizonytalan, túl sok ingatlana van.

¿Demasiado? gyanakodtam, hátha nem jól értem.

Bólogatott, túl sok, igen, fő lakhelyem mostanság Pedregal de San Ángel, México városában, van aztán szép házam Cartagena de Indias óvárosában, berendezett otthonom Párizs kellős közepén, harminc lépésnyire a Coupole-tól, ez különösen kedves nekem, ifjúkoromra emlékeztet, továbbá Siboney-ben, Havanna legszebb negyedében, Barcelonában, Cuarnavá-ban, Barranquillában és Bogotában, sok ez egy embernek, nem gondolod?

Öreg vagyok, beteg vagyok, zsidó vagyok, sok ez egy embernek, mondta valaki híres, nem tudom ki, mindegy, megtartottam magamnak, nehogy már magyarozzak, aztán arra gondoltam, deine zorgen möht ih haben, az apám szavajárása volt, de ezt is megtartottam magamnak, nehogy már irigykedjek, pont őrá!

Odahaza fölhúroztuk a tiplét, előhoztam Ibanez gitárom, hangoltunk, folyt a tanakodás, mire zendítsünk rá, Lennon–McCartney-t javasoltam, az nekem hazai pálya, érettségi táján egy darabig játszottam a Beatles-együttesben, föltettem a lemezüket a Supraphonra, és beleakkordoztam-énekeltem, azonban összekülönböztem John Lennonnal, s átpártoltam az Anirnalshoz, Felkelő nap háza, estébé, tudtam, Márkezom nem idegenkedik a könnyűzenétől, az internetbe megtaláltam saját folyóiratát, a Cambiót, a tartalomjegyzékbe pedig a tanulmányát Shakiráról.

Magyar népdalt akart hallani, kérettem magam, megígérte, hogy utána costañero románcokat tanít, összeszedtem a bátorságom, és mindazt, ami a Kodály-módszerből megmaradt, a zene mindenkié, sze-gény le-gény va-gyok én, er-dőn, me-zőn já-rok én, a part alatt, sár-ga-csikó, csen-gő raj-ta,

GGM hamar beletalált a hangnembe, a tiple körülcsilingelte a gitár akkordjait, a mester a huzsedári huzsedomot már velem énekelte, első hallásra megjegyezte a refrént, kérte, fordítsam le a szöveget, júze darí, júze dom.

Már sötétségbe borultunk, nem gyújtottam lámpát, veres bort ittunk, Sangre del toro de Eger, a harmadik pohár végre átmelegített, énekesek nevével dobálóztunk, ő mondta, Caetano Veloso, Djavan, én mondtam, Bob Marley, Victor Jara, a hatvanas évek legvégén voltam a koncertjén Helsinkibe, a chilei forradalmat éltette, Allende meg minden, a puccs után Victor Jarát a hírhedt Stadionba zárták, többezredmagával, kínozták, letépték a körmeit, összetörték az ujjait, a nyílt sebekbe sót dörzsöltek, ha túlélné, akkor se gitározhasson többet, nem élte túl, legéppisztolyozták, GGM bólogatott, Victor Jara, igen, s már pengettük fémhúrjainkon a leghíresebb dalát, levántate y mira la montaña, de donde viene el viento, el sol y el agua, kelj fel, és nézd a hegycsúcsot, onnan jő a szél, a napfény és a víz.

Belecsaptam az építőtábori repertoárba, előkelőek nem vagyunk, és pénzünk sincs elég, és jól se mindig lakhatunk, habár ez illenék, hajnal se hasad, úton a csapat, vörös csepel, add le a jattot, előre proletár, a végső harcra, ezt olaszul is, avanti popolo.

Szocialista vagy te, kérdezte GGM kelletlenül, dehogy vagyok, nálunk ezt minden korombeli tudja, tanultuk a KISZ-be, ő meg, hogy mi az a KISZ, hát, Federación Juveníl Comunista, jobban hangzik en español, nade a KISZ-tagság egyáltalán nem azt jelentette, az osztályban gyakorlatilag mindenki...

GGM közbeszólt, nyugi, lelkében ő máig kommunista érzelmű, tudja pedig, hogy semmi értelme, mert az a kollektív társadalom, amilyet ő szeretne, sose volt, ~~sose van~~, sose lesz, énekeljünk inkább olyasmit, amit ismerünk mind a ketten, jó, akkor Antonio Carlos Jobim, João Gilberto, és Stan Getz a búgó szaxofonjával, amit fésűre helyezett selyempapírral jeleztem, Corcovado, Garota de Ipanema, O grande Amor, Só danso Samba, megtaláltuk a közös hangot, megboldogultunk, nem úgy, hanem hogy élveztük nagyon, aki nem szokott énekelni, dünnyögte GGM, el sem tudja képzelni, mekkora öröm.

Kibukott belőlem, nem hiszlek el, ő meg, hát akkor mit hiszel? azt, hogy álmodlak! nevetett, na és ha én álmodlak téged? hümmögtem, teneked mi okod volna rá?

Nem minden álom oka konkrét, írja Jung egyhelyütt, így az én Márkezom, elfáradtam, éhes is vagyok, lerakta a tiplét, szégyelltem a pofám, mindig megfeledkezek róla, hogy nem kortársam, hiába érzem annak, évszám szerint apám lehetne, hát mit szeretne, menjünk étterembe vagy főzzek, melyik hotelben szállt, vigyem oda, vagy ledőlne itt, ebből a sokból egyet se kérdeztem meg, azt mondta, harapjunk valami egyszerűt, aztán tegyük el magunkat holnapra, ezek szerint itt alszik, de akkor, hol a cucca, azt mondta, nem szeret málhával utazni, a legszükségesebbek a bőrtáskájában, két ing, két alsónadrág, borotva, fogkefe, háncspapucs, ami még kell, majd megveszi.

Argentin tacót készítettem, ahogyan én tudom, csilis kukoricával, biztos Colombiában is van, az erős latin-amerikai fűszerekkel csínján bántam, keveset evett, elég lassan, mint a kubikusok, mondta, hogy szívesen kóstolná a magyarok ételeit, különben nem először jár Magyarországon, hanem másodszor.

Az a pasas, az Apacsakegyvanos megdicsért, hogy ég és föld, mennyit javítottam a helyesiráson meg a stiluson, figyelmeztetett, hogy inkább Márkezem, nem Márkezom, ha vegyes, ha nem, mer idegen név, és a stílus hosszú í, az írás is hosszú, igen, nehéz kenyér, ha nem rohannék annyira, eszembe jutna, abba kell hagynom, jön a főnök.

Ötvenötben Európába jöttem, mesélte Márkezem, odahaza forróvá vált a talpam alatt a föld, a Luis Alejandro Velasco ügy miatt, haditengerész volt, egyedül ő élte túl a Caldas torpedó-romboló katasztrófáját, mely útban Cartagena de Indiasba elsüllyedt a nyílt tengeren, Luis Alejandro Velasco tíz napig hánykolódott a viharos vízen, míg a tutaja partra sodródott, a kormány kitüntette, hogy hőst farigcsáljon belőle, különféle ünnepi eseményeken szerepelt, szónokolt, hajlongott, piti üzleteket kötött, óra- és cipőhirdetésekben szerepelt, ennyit tudtunk róla, amikor egyszer csak beállított a szerkesztőségbe, fölajánlotta igaz történetét, El Espectador volt a lap neve, A Néző.

Addig-addig beszélgettem vele, míg kiszedtem belőle az igazat, a Caldas a legénység szakszerűtlensége és lelkiismeretlensége miatt veszett oda, illegális rakománnyal, vagyis csempészáruval zsúfolták tele a fedélzetet, jégszekrényekkel, mosógépekkel, a feleségeknek óhajtottak örömet okozni velük, lehetett volna annyi eszük, hogy a gépeket arányosan osszák el a dekken, s megfelelően kipányvázzák.

Luis Alejandro Velasco kalandjainak igaz története két hétig naponta jött az Espectadorban, kisebbfajta politikai botrányt keltve, azonnal kihajították őt a haditengerészettől, és sejthető volt, hogy a szerkesztőségre meg rám is lesújt az akkori diktátor, Pinilla bosszúja, főnökeim nagy sietve Rómába küldtek, hogy tudósítsak XII. Pius várható haláláról, az egyházfőt végzetes csuklási rohamok kínozták egyéb nyavalyái mellett, napokon belüli elmúlását mindenki biztosra vette, ám a pápa a baljóslatokra fittyet hányva meggyógyult.

A Világifjúsági Találkozó ürügyén Moszkvába mentünk, onnan pedig körutazásra a szovjet blokkba Plinio Apuleyo Mendoza cimborámmal, aki jóval később A Guajava illatát írta a beszélgetéseinkből, s nem mellesleg Rodrigo fiam keresztapja, látni akartuk, milyen a szocializmus, amiben hittünk, ötvenötben beléptem a kommunista pártba, azt hittem, a szocializmus megoldaná Colombia és a szegények bajait, de amit a szovjeteknél láttam, elszomorított, sose gondoltam volna, hogy létezhet annál durvább és kitartóbb elnyomás, mint amilyen a Violencia időszaka volt nálunk, ellátogattunk Lengyelországba és Csehszlovákiába is, az se volt szívderítőbb, rengeteget ittunk, búsongtunk és énekeltünk az úton.

Vonaton érkeztem Magyarországra, tizennyolcadmagammal, Plinio nem jött velünk, fogalmam sincs, mit csinált addig, a tizenhétből senkit nem ismertem, mi voltunk az úgynevezett megfigyelők, a moszkvai VIT előkészítő bizottsága kierőszakolta a magyar kormánynál, hogy a delegációt engedjék be, Budapest zárt város volt, reptere menetrend szerinti járatokat nem fogadott, a nemzetközi vonatok se közlekedtek, az utolsó nyugatra tartó repülő, egy kétmotoros osztrák gép, ötvenhat november hatodikán szállt föl, a Paris-Match bérelte, hogy kimentsék Jean-Pierre Pedrazzinit, kiküldött tudósítójukat, akit az utcai harcokban eltaláltak, sebeibe később belehalt.

Akadt a delegációban mindenféle foglalkozású ember, német ügyvédtől norvég sakkozóig, újságíró rajtam kívül egy, a belga Maurice Mayer, hatalmas, vöröses bajszával hívta föl magára a figyelmet, meg azzal, hogy vedelte a sört és ontotta a szóvicceket, valamennyien tartottunk kicsit ettől az utazástól, a vonaton feszült volt a hangulat, csak Maurice nem zavartatta magát, tökéletes szabású sportzakójában úgy üldögélt, mintha itt is otthon volna, hamarosan tudomást szereztem a múltjáról, megértettem, ez a fickó az ördögtől se fél, pályafutását a spanyol polgárháborúban kezdte

haditudósítóként, miután hazáját legázolták a német csapatok, részt vett az ellenállásban, Liège-nél súlyosan megsebesült.

A vonat a határra ért, három órán át vesztegeltünk, a magyar vámosok egyenként vizsgálták át a papírjainkat és a csomagjainkat, végül összehívtak bennünket az étkezőkocsiban, egy magát tolmácsnak mondó férfi szóvirágokkal teli köszöntőbeszédet tartott, s fölolvasta, miféle programot állítottak nekünk össze, volt abban múzeumlátogatás, díszebéd a magyar ifjúság képviselőivel, sportrendezvény megtekintése, látogatás a Balaton partján, etcétera, Maurice Mayer megköszönte a csoport nevében, kijelentette, hagyjuk a turistáskodást, bennünket az érdekel, hogy valójában mi történt Magyarországon, és most, az események után mi is a helyzet, erre a tolmács azt felelte, ígérheti a Kadar-kormány nevében, hogy mindent elkövetnek kérésünk teljesítésére.

Kilencszázötvenhét augusztus negyedikén este fél tizenegykor futott be a szerelvény Budapest kihalt és sötét pályaudvarára, egy másik tolmács névsorolvasást tartott, úgy kellett jelentkeznünk, mint a gyerekeknek az osztályteremben, addigra sok-sok kísérőnk lett, mind azt állította, tolmács, noha legtöbbjük csak magyarul beszélt, Maurice odasúgta nekem, pisztoly van náluk, autóbusszal vittek át a kihalt városon a szállodába, melyet ironikus módon Szabadságnak hívtak, az utcák néptelenek, látszottak a harcok nyomai, a falakon lövedékek verte lyukak, itt-ott romok, a villamossíneket sokhelyütt föltépték, és még nem fektették vissza, a szemközti házak lakatlannak tűntek.

Pocsékul aludtam, másnap igyekeztem megszökni, ám az egyik úgynevezett tolmács utánam jött, s szinte kézen fogva vezetett vissza a szállodába, ilyen éberen vigyáztak ránk, az ötödik napig bírtam a hivatalos programokat és az állandó bájvigyorgást, ebéd után elkértem a szobám kulcsát a portán, azt mondtam, nagyon fáradt vagyok, aludni fogok, fölmentem a liften, s azonnal visszasettenkedtem a lépcsőn, sikerült észrevétlenül kiszöknöm.

Felszálltam a villamosra, senki nem nézett a másikra, szótlanul utazott a nép megállótól megállóig, jött a kalauz, kézzel-lábbal magyaráztam, külföldi vagyok, nincs jegyem, hátat fordított, és mikor a végállomásnál leszálltam, kezembe nyomott egy cédulát, melyen szálkás betűkkel az állott: GOD SAVE HUNGARY.

Gyerekkorom óta gyűlölöm a villamosokat, amikor bentlakásos iskolába küldtek, távol a szülői és nagyszülői otthontól, vasárnaponként

semmi más szórakozásom nem volt, csak hogy üljek a villamoson, végállomástól végállomásig, körbe-körbe, az igazat megvallva, azóta a vasárnapokat is gyűlölöm.

Bevetődtem kocsmákba, adtak inni, aztán rémülten a pulton hagyták a dollárt, amivel fizetni akartam, hallgattam a magyarok beszédjét, géppuskaropogásra emlékeztetett, az egyik kricsmiben valaki tudott spanyolul, olyan sapkát viselt, mint nálunk a katonák, szóba elegyedtünk, a háború előtt tengerjáró hajókon zongorázott, utána internálták, lefordította a feliratokat a férfi vécékben, a szokásos pornográf szövegek és rajzok között mindenütt megtaláltuk: Kadar a nép gyilkosa! Kadar áruló! Oroszok gyilkosok! – ezekért legalább tízéves börtön járt.

Nyaraltattak néhány napig a Balatonnál, ott aztán vezető kommunisták válaszoltak a kérdéseinkre hosszú órákon át, bemutattak Juan Kadar főtitkárnak, elvittek minket az alkotmánynapi ünnepségre egy faluba, Ujpestre, miért csodálkozol, lehet, hogy Ujpest Budapest egyik kerülete, és hosszú az ú, de minket Ujpest nevű faluba vittek, remélem jól írtam föl, másfél óranyira a fővárostól keletre, állítólag fontos mezőgazdasági terület, az itteni parasztság Kadar mellé állt ötvenhatban, azért tisztelte meg Ujpestet jelenlétével.

Tipródtam a frissen ácsolt dísztribünön a focipálya mentén, rengeteg transzparens, komoly rendőri jelenlét, a falu fáira erősített megafonokon az egész lakosság kénytelen-kelletlen hallgatta Kadar beszédét, a munkásság erejét dicsérte, homályosan célozgatott az ellenforradalmi erőkre, melyektől óvni kell a népi demokráciát, búsan megállapítottam, hogy ugyanazt a szerepet játszotta, mint korábban Rakosi, akinek pedig ellenfele volt, még nem tudtam, hogy Emerico Nagy klasszikus koncepciós per áldozata lesz, amit szívből sajnáltam, szerettem volna, ha a kelet-európai szocializmus több reményre ad okot, mint a szovjet, reméltem, hogy a vívmányai alkalmazhatóak nálunk, Latin-Amerikában, látnom kellett azonban, hogy ez is szükségszerűen diktatúrába fajul, illúziók nélkül utaztam el.

Levegő után kapkodott az én Márkezem, töltöttem neki egy pohár vizet, apró kortyokban itta, mint akinek fáj a nyelés, kérdeztem, adhatok-e még, köszönte, elég, inkább fogkrémet, törülközőt.

Átengedtem az ágyam, nekem megteszi a nappaliban a kanapé, úgyse tudok aludni az izgatottságtól.

Míg GGM a fürdőszobában időzött, odaültem a számítógéphez, kapcsolódtam az internethez, a kereső ablakába beütögettem mind a három nevét, húszezer fölötti cím jött, találomra a tizenharmadikra kattintottam, mi testamento, végrendeletem, már a képernyőre íródott, amikor GGM belépett, rímes sorokba rendezett egyes szám első személyű testamentum volt, GGM tudatta ékes spanyolsággal mindenkivel, akit illet, hogy a maga részéről eltávozott e földi világból –

Egyszerre olvastuk, neki persze gyorsabban ment, már láttam ezt a szart, mondta feszes szájjal, csodálom, hogy még behívható, ügyvédeim állítólag intézkedtek, ízetlen tréfa, te nyugodjál meg, láthatod, egyelőre élek, leült a kanapé támlájára, beteg vagyok, de élek.

Milyen beteg?

Olyan, pontosan olyan, mondta, azt hittem, tudod, megírták a világlapok minden erőfeszítésem ellenére, de ne izgasd föl magad, gyógyítanak, Los Angelesben ügyesek az ilyesmivel, a legjobb kezekben vagyok, elállok még egy darabig.

Emberek, tudtátok ezt, olvastátok, hallottatok róla, és ha tudtátok, mér nem mondtátok?

Kétségbe estem, szerettem volna részleteket hallani, de nem engedett szóhoz jutni, ¡buenas noches! és bevonult a hálószobába, nem bírtam megállni, leskelődtem, olvasott, egy színes, nagyalakú magazint, nyugodalmas arckifejezéssel, szal akkor hátha, hátha télleg nincs nagy baj.

Az interneten találtam több cikket erről, nem értem, idáig mér nem kerültek elém, kilencvenkilencben diagnosztizálták nála a limphomát, megnéztem az Idegen szavakba, nyirokmirigyrák, Los Angelesbe kezelik, ahol a filmrendező fia, Rodrigo él, kemoterápia, kihullott a haja, kétezer decemberére nőtt vissza, mióta beteg, interjút nem ad, utazásait lemondta, kapcsolatát a barátaival a minimumra csökkentette, a telefont föl se veszi, állapotáról nem óhajt beszélni.

MARTES

Légy fegyelmezett.

Ne engedd szavaid lávazuhatagát a papírra ömleni.

Szitáld, rostáld.
Tömörítsd velős mondatokba.
Figyelj nagyon.
Őrá és magadra.

Kedd a hét legszürkébb napja. Legalábbis szerinted. Kedden a legnehezebb szembesülnöd a valósággal. Azzal is, hogy Mákos Tibor volnál. Hétfő még a vasárnap pótvagonja, szerencsés esetben van mire emlékezned. José Arcadio Buendía, Macondo alapító atyája, egyszer azt vette észre, hogy állóképpé merevült az idő. Kedden is hétfő volt. Szerdán, csütörtökön és a további napokon ugyanígy, mindig hétfő maradt. Teneked ma kéne megállítanod a múlást, ha tudnád, hogyan. Ez a kedd értelemszerűen kivételes.

Korán ébredtél. Lábujjhegyen közlekedtél a dermedt lakásban. Fölöslegesen. GGM még hamarább kelt, meghallottad a neszeket. Bekopogtál. Nincs válasz. Elbizonytalanodtál. Füleltél. Erőltetted a szemed, hogy átláss a katedrálüvegen. Ülő körvonal. Mozdulatlan. Rosszul lett? Kopogtál határozottabban. ¡Adentro! Benyitottál. Ott ült íróasztalodnál, háttal az ajtónak. Kanárisárga pizsamában. Jó reggelt, mondtad te. Újságot olvasok, felelte ő. Computerod bekapcsolva, az internet böngészőn spanyol nyelvű napilapok kék listája.

Mi újság? – kérdezted szándékolt vidámsággal. Iraki bíróság elé állítják, mondta ő. Kicsodát? Saddam Husseint, Osama bin Ladent még keresik. Hol? El País de Colombia vezércikke szerint Dshalalabad környékén bujkál. Szerinted megfogják? Előbb-utóbb minden diktátornak bealkonyul... mi az a Fídéz? Nem tudom. Valami pártféle!? Ja igen, mi van vele? A Fídéz nem szavazza meg a költségvetést. A magyart? Naná, majd a méxicóit, és ki az a Médezy? Nem tudom. El Mundo de Madrid azt írja, államférfiútok nektek, most Kubába készül utazni. Aha, a miniszterelnök, ott szeret nyaralni. Ti ilyen jóban vagytok Castróékkal? Hát, igen, vagyis voltunk, a szocializmusban, viszont a mostani kormányfő már akkor is magas funkciókat viselt. Cuba nagyon megfelelő hely a pihenésre, ha nem vagy cubano, dünnyögte GGM.

Amikor behoztad a Népszabadságot, megtudhattad a részleteket. Az ellenzék támadja a kormányfőt, mert olyan országban óhajt kikapcsolódni, ahol diktatúra van, és folyamatosan megsértik az emberi jogokat. A

miniszterelnök kijelentette, azért Kubát választja, mert ott meleg van, szépen süt a nap,, és jó koktélokat adnak.

Úgy tudom, te barátkozol Fidel Castróval! GGM bólogatott. Nem zavar, hogy mégiscsak diktátor? De zavar, viszont az Indiákon majdnem mindenütt diktátor áll az élen, ha az ember ezt nem veszi tudomásul, legokosabb a Holdra költözködnie. Indiákon? Arra mifelénk az Americákat hívják így, mióta Colombus azt hitte, Indiába ért.

GGM lefordíttatta veled a főcímeket. Érdeklődését felcsigázta, hogy egy floridai fegyvergyár, a Corner Shot, kanyar-puskát gyárt, amellyel takarásból is lehet lőni. Vesznek majd minálunk sokat, vélte. A fényképen katona lapult az épület csücskének takarásában, géppisztolya csöve negyvenöt fokos szögben fordult a célpont felé.

Karlsbadi reggelit ajánlottál, nem kért. Engedelmeddel már kilopózott a jégszekrényhez, s harapott valamit kora hajnalban. Azt hittem, most van kora hajnal! Ugyan, negyed hét múlt. Aha – tagjaidban ólmos fáradtság. Pedig ma nem vagy szabadnapos, be kell menned az étterembe, délelőtti műszak. Kérdezted, volna-e kedve elkísérni. Legyintett, ne foglalkozzál énvelem, van pici intéznivalóm. Megkérdezhetem, micsoda? Nem, vágta rá pillanatnyi habozás nélkül. Rendben, akkor én... tehetnék a kedvedre bármi egyebet? Semmit, megtettél mindent, muchas gracias.

Adtál neki kulcsot a lakáshoz. Aznap nem sok érdemi munkát végeztél, lélekben ővele voltál. Fúrta oldalad a kíváncsiság, mi lehet a pici elintéznivalója. Útban hazafelé alaposan bevásároltál a piacon. Vacsorára legyártod neki a rácpontyot à la Mákos Tibor. Hosszan válogattál a halak közt. A gimnazista korú eladólány egyre ingerültebben eresztette a szákot az üvegmedence sárgás vizébe. Grimasza értésedre adta, szekánt öregúrnak tart, azt hiszi, mindegy, melyik tükörpontyot veszi az ember a sok közül. Boldog tudatlanság. A siker kérdése az alapanyag kiválasztásánál hetven százalékban eldőlt. A baj csak az, hogy méretesebb hal kéne, de kettőtöknek túl sok lesz.

Nyitottad a bejárati ajtót. Lerakodtál. Semmi nesz. Soha még ilyen sivárnak nem láttad a hajlékod. Kevés ügyet fordítottál rá mostanában, úgy tartod, a tárgyak nem számítanak, eszik az emberek. Minek gyűjtenél értékes bútorokat, szőnyegeket, lámpákat, ha meghalsz, mindez lommá lesz, ezen az alapon egyszerűbb máris annak tekintened. Így persze megfosztod

magad attól, hogy gyönyörködtető díszletben élhess. Ugyanakkor rengeteg időt spórolsz. Valamit valamiért.

Márkezed ott állt az ablaknál, neked háttal, mozdulatlanul. Hófehér öltönyt viselt, ezüstös puplininggel, széles csomójú selyem nyakkendővel. Frissen vasalva, akárha az imént szállították volna házhoz a gőzmosodából. Lehet, hogy ezt intézte? Úgy tettél, mintha nem vennéd észre, hogy állványos távcsöveddel figyelt valamit. Hát, kukkolt. A távcső – a jénai Zeiss gyár terméke – a közeli lakótelep sokemeletes házaira szögezve, ahogyan legutóbb hagytad. Távcső és nagyító, az amszterdami zsidók legújabb találmánya, mondotta Melchiades, a vándorpróféta.

Hallgatózni is szoktam, így GGM. Na ja, egy író... jól telt a napod? Kényelmesen, és neked, kis Mákos? Kösz... éhes vagy? Még nem – jobb szemét visszaillesztette a nézőkére. Utána te is megnézhetted. Lágy pornófilmet adtak a második emeleti saroklakásban. Ötven körüli férfi, hússzal fiatalabb nő. Nem bántad volna, ha a férfit nem kell látnod, csak a nőt. Nincsen rózsa tövis nélkül. Tövis spanyolul – a szótárhoz folyamodtál – espina. Segismundo Freud értékelné.

Nem túl szemérmes nép a magyar, vélte Márkez, kár, hogy nem kedvelitek a függőágyat. Függőágyat? Mifelénk a valamirevaló házak szobáiban kampók vannak a falakon, hogy odaerősíthessük, napszakonként más irányba, mert függőágyban a legjobb sziesztázni, spekulálni, vagy éppen előítéletek nélkül szerelmeskedni.

Gondolkodtál, szerelmeskedtél-e valaha előítéletek nélkül. Aligha. Előítéletes nép a magyar. Főleg a magyar férfinép. Vagy főleg te.

GGM otthagyta a távcsövet, bevégezték, most fekszenek hanyatt, mint a napozó krokodilok. Vártó, hogy megvizsgáld azt a párt, nem tetted. Szemérmes nép vagy. Most erre rácáfolva azt kérdezted, miért becézi a feleségét szent krokodilnak.

Mercedes fölmenői Egyiptomból valók, mondta Márkez, talán ezért krokodil, és mert bölcs, ravasz, türelmes. A szentet magyarázni se kell, hol találnál még egy nőt, aki hajlandó várni rád tizenhárom éves korától, míg te csatangolsz a kontinensen, sőt a világban. Amikor elküldtek Genfbe, írtam neki a szállodából, választ kérek, hozzám jön-e, s ha egy hónapon belül nem üzeni, hogy igen, örökre Európában maradok. Másnapra megérkezett a felelet. Azóta jóban, rosszban.

Hatvanöt januárjában elindultunk nyaralni Acapulcóba, Mercedes, a két gyerek, meg én, ezt már sokszor leírták interjúkban, szólj közbe, ha

ismered. Becuccoltunk abba az Opelba, amelyik kétszer is meggondolta, hogy fölfusson-e a magasabb dombokra, e szokását tiszteletben tartottam. Üres országút, langy idő, a srácok hátul elaludtak, szólt a rádió. Hirtelen, azóta se tudom, miért, megvilágosodásom támadt, rájöttem, hogyan írjam meg a könyvem, összeállt az agyamban, végleges formába öntve, azonnal gépbe diktálhattam volna az első fejezetet. Rátaláltam a saját hangomra, megértettem, úgy kell mesélnem, ahogyan a nagyanyám szokott, akként adta elő a szellemekről szóló históriákat, mint a leghétköznapibb dolgokat. Egy történet hihetősége nagymértékben attól függ, milyen arcot vág, aki meséli, Alfonso Fuenmayor, ifjúkori barátom és kollégám tanítása ez, ő folyton kedves mesteremnek szólított.

Azonnal visszafordítottam a kocsit, robogtam az ellenkező irányba. Mercedes nem kérdezett semmit, gyönyörködött a tájban, bízott bennem, és abban, hogy tudom, mit csinálok, hosszú percek múltak el így, haladtunk México városa felé. Amikorra ráleltem a szükséges szavakra, azt mondtam neki, halaszthatatlan írnivalóm támadt, a regény, megvan a regény, Cien años de soledad, hazamegyünk, rögtön belevágok, arra kell kérnem, hosszabb ideig rám ne számítson a való életben, szerezzen pénzt bármi áron, lássa el a családot, nekem csak géppapírra lesz szükségem, valamint napi három csomag cigarettára. Ő pedig: nem lesz az egy kicsit sok? – a cigire értette. Ráztam a fejem, és tudod, mit felelt? Azt, hogy: ¡de acuerdo! Részéről tehát rendben. Mutass még egy ilyen asszonyt. Eladta az Opelt, s lassacskán zálogba csapott mindent, amit csak lehetett, hiteleket vett föl, fogához verte a garast. Egy év múltán az első fejezeteket elküldtem Carlos Fuentesnek, ő a véleményét széltében-hosszában hangoztatta: olvastam nyolcvan oldalt egy nagy írótól. Sejtettem, egyenesben vagyok, időm javát pici dolgozó odúmban töltöttem, ha mégis előjöttem, a nyitott ajtón át kitódult a sűrű cigarettafüst, barátaim úgy nevezték azt a kis szobát: a maffia barlangja. Tizennyolc hónapba tellett, mire elkészültem, addigra heveny nikotinmérgezésem volt, és tízezer dollárnyi adósságunk. Mercedes egyetlen pillanatra sem vesztette el a derűlátását, tudta, ezúttal sikerül nekem. Addig a könyveimből soha nem vettek többet hétszáz példánynál, a Száz év magányból nyolcezer kelt el az első héten, s hamarosan félmillió. Drága feleségem ezen sem csodálkozott, mosolygott, mint aki biztosra ment, ugyanígy mosolygott a Nobel-díjnál is. Később bevallotta, hogy amikor ment a becsomagolt kézirattal a postára – természetesen ő adta föl az Editorial Sudamericana szerkesztőinek Buenos Airesbe, expreso y

certificado –, arra gondolt: de mi van, ha mégse jó a könyv? Erről azonban bölcsen hallgatott. Egyébként el sem olvasta, csak amikor már vitték, mint a frissen főtt kolbászt. El cocodrilo sagrado.

Bólogattál. Világos, érted. Tebenned még senki nem bízott ennyire. Te sem bíztál így senkiben.

In flagranti a második emeleten. Sebesen váltogattátok egymást a nézőkén. A férj, mint láthattátok, a lehető legrosszabbkor tért haza. Az asszonyka a lepedőt kapta magára, ahogyan a filmekben szokták. A csábító szemérmét kezével takarva hátrált az ablakig. A férj aktatáskájával hadonászva követte. Csak nem dobja ki? Nem, de megpróbálja. A dupla üvegen át.

Volt olyan, hogy... szóval... megcsaltad néha? – elvörösödtél. GGM nem jött zavarba, válaszolok, de miért kérdezel tőlem ilyeneket, amikor azt állítottad, éppolyan félénk vagy, mint én? Ne haragudjál, magam sem értem.

Daraboltad a halat a konyhapulton. Véred lassan kihűlt, mintha az övé csorgott volna át az ereidbe.

Plinio Apuleyo Mendoza régi cimborám, kezdte GGM, írt rólam egy könyvet, ez az a bizonyos A guajava illata. Egész fejezetet szentelt a nőknek, García Márquez és a nők. Közhírré tette az a sánde, hogy... Közbeszóltál, mert nem hittél a fülednek, sánde?! Igen, jiddisül van. Fajtája szégyene, szavaltad, mint a felelő diák, ééén ne tudnám, akinek majdnem a teljes atyai ágát kinyírták a nácik? Csak ne pattogjál, halljunk akkor egy ép és egészséges mondatot jiddisül, például pohár vizet kérjél! Azt nem tudok, de a sándét tudom... te honnan veszed? Világpolgár vagyok én, amigo, ich bin ein Berliner, mint John Fitzgerald Kennedy.

Megírta rólam Plinio Apuleyo Mendoza, az a pofátlan alak, hogy találkoztam a világ legszebb nőjével egy fogadáson vagy koktélpartin. Már ez sem igaz, a világnak nincs legszebb nője, mindig az a legszebb, akivel vagyunk. Illetve lenni akarunk! – így te. GGM rázta a fejét, akivel lenni akarunk, azzal vagyunk is, legföljebb nem a konkrét térben és időben, hanem egy másikban, ¿verdad? Apuleyo Mendoza kiindulópontja tehát téves. Ezek után tapintatlanul elpletykálja: amikor összetalálkozott a világ legszebb nője és legnagyobb élő írója (ő, Plinio, a sánde állítja ezt), minden jel szerint olyasmi történt, amit leginkább az a francia kifejezés ad vissza: coup de foudre, szerelmi villámcsapás.

Már most ha egyszer Plinio barát, sőt közeli barát, s netalántán észreveszi, hogy belezúgtam valakibe, kutyakötelessége hallgatni, mint a sír, hiszen sejthető, mit érez Mercedes, ha elolvassa, szerencsére ritkán olvassa a dolgaimat, még ritkábban azt, ami rólam megjelenik, de az effélét jótét lelkek okvetlenül visszamondják. Plinio tetézi, előadja, másnap randevúztunk, egy bank előcsarnokában, minden körülmény kedvezett, hogy a világ legszebb nője és köztem történjék valami, azonban a világ legnagyobb élő írója, írja Apuleyo Mendoza, elmenekült, mint gyáva nyúl. Arcpirító. Én azért nemcsak a világ (egyik) legnagyobb élő írója volnék, hanem valamekkora élő férfi is, un costañero, pláne nyolcvanegyben-kettőben, amikor A guajava illata készült. Milyen alapon szégyenít meg, miért hasonlít gyáva nyúlhoz? Ezzel sem éri be, folytatja: lévén szó a világ legszebb asszonyáról, ez nem lehetne afféle banális história, a te számodra pedig (ezt mi, a barátaid, nagyon is jól tudjuk) Mercedes és a házasságod mindennél fontosabb, úgy kell értenünk, hogy az ilyen hősies önfeláldozások jutalma a házastársi boldogság?

Micsoda sánde! eszerint tehát amíg a félrekefélés banális história, bátran élek vele, csak akkor torpanok meg, ha nem az. Elébb leszögezi ezt a drága jó Apuleyo Mendoza, csupán utána fordul hozzám a kérdéssel, ilyenképpen őrzöm-e én a házastársi békét. Mit felelhettem volna, dadogtam, mellébeszéltem, hogy nem a házasságom miatt tettem, hogy a világ legszebb asszonya nem föltétlenül a legkívánatosabb, hogy az illető hölgy többet akart futó viszonynál, hogy volt azért értelme e találkozásnak, Carlos Fuentes kolléga kerekített belőle egy jó kis novellát.

Kértem Pliniót, húzza ki ezt a részt. Ha nagyon erősködöm, meg is teszi, de arra hivatkozott, kapjon valami ajándékot az olvasó ebben a könyvben, a javát úgyis elmondtam már interjúk tömegében. Gyönge pillanatomban talált, beadtam a derekam, azóta bánom. Mercedes sosem kérdezett rá, úgy dönthetett, öreg házasok vagyunk mi már a féltékenykedéshez, pedig ez a találka a bank előcsarnokában nyolcvanban lehetett, huszonhárom éve. Most már tényleg túl öreg házasok vagyunk jóformán mindenhez, de akkor még... Férfit megbántani hiba, nőt megbántani bűn, különösen feleséget. Elfogult vagyok, életemben a nők játszották a főszerepet, nagyanyám nevelt, rengeteg nagynénémmel egyetemben. A tanítónőmbe, aki olvasni tanított, rögtön szerelmes lettem, szívesen jártam iskolába, őmiatta. Örökké nők vezettek át a homályon,

velük megértem magam, ők is megértenek, babonásan hiszem, hogy ha nők között vagyok, nem érhet semmi baj.

Akkor... tehát... – kezdted óvatosan. Eszedbe ne jusson nőket hívni! Jó, nem is volna olyan egyszerű, és mindjárt kész a vacsora – a rácponty már a sütőben sercegett. Törölgetted a pultot a konyharuhával: ki volt az a világ legszebb nője? Rád förmedt, nem nyughatsz? mit tudom én már, ki volt, valami moziszínésznő vagy divatmodell vagy popsztár, számít?

Bocs... mért épp egy bankba hívtad? Sejtettem, nagyon sokba fog kerülni... á, fogalmam sincs, ezt Plinio állítja, talán csak a poén kedvéért találta ki, nem emlékszem, mindegy, te hova hívod őket, ha a tilosban jársz? Elváltam, felelted, GGM azonban már begyújtotta a harckocsi motorjait, de mikor házas voltál, hogyan csináltad? Mindig a lehető legbonyolultabban, kölcsön víkendházakban... ügyeltem rá, még véletlenül se legyen bennük fűtés vagy folyóvíz, hogy otthon érezzék magukat. Ennyire szegény lányokra buktál?

Mondhattad volna, hogy most meg te viccelsz, ám nem hagyott időt: hány feleséged volt? Három. Biztos? Persze. És hányszor léptél félre mind ez alatt? De kérlek, azt akarod, hogy innen tudják meg? És te azt akarod, hogy Mercedes innen tudja meg? Te mondtad, ritkán olvas tőled-rólad, magyarul nyilván soha. Ne beszélj mellé. Nőügyekben majdnem mindig mellébeszélünk, igaz? Egy-egy! – Márkezed mutatta két hüvelykjével.

Megterítettél illendően, amennyire zavaros konyhai készleteidből tellett. Előételnek egy kis ráksalátát dobtál össze. Látta, amint nyitod föl a dobozt. Konzervből, egy mesterszakács?? Ne haragudjál, minékünk nincsen tengerünk, horvát import, egész jó.

Csopaki olaszrizlinget bontottál, megjárta. Sajna a rácpontyot GGM túl zsírosnak találta, túl sok colesterina, épp csak megkóstolta. A bentről hozott somlói galuskából viszont kétszer vett. Hogy ilyen finom desszertet még nem evett, mi a neve. Albóndiga de Somlo. Tokaji furmintot ittatok hozzá.

A harmadik székre rakta a zakóját, nyakkendőjét. Az ember talál magának társat, olyan asszonyt, akinél különbet se kinézetben, se lelki tartalomban el sem képzelhet, miért, hogy mégis éber leopárddá válik, ha más nőneműek ingerterébe kerül, ezt magyarázzad meg, te magyar, te magyar szakácsművész. Én magyarázzam meg neked, Márkezem? én, hánykolódva a női vonzások viharos óceánján? magyarázd meg te, aki a

modern próza legizgalmasabb asszonyait teremtetted, s közben legendásan remek házasságban élsz szent krokodiloddal, nem tegnap óta. Való igaz, negyvenhatban pillantottam meg először, még csak tizenhárom volt, rögtön tudtam, senki más nem lehet a feleségem, kivártam, míg felnő, ötvennyolcban házasodtunk össze, negyvenöt éve, azóta jó sok víz lefolyt a Szajnán.

Sosem volt olyan, hogy... izé... – kerested a legdiplomatikusabb fogalmazást. Döccenő? Igen, amikor úgy érezted, talán mégis célszerűbb volna... Elválni? Ühümm. Válni sosem akartam, Mercedes a legtökéletesebb anya, társ, szerető, de az megesett, hogy... a piszok Apuleyo Mendoza fején találta a szöget. Ismered milyen, ha incselkednek veled, néha nem tudsz ellenállni, noha kéne. Például a világ legszebb nője, mi? – újratöltötted a poharát. Te ki akarod húzni belőlem a titkaimat! ha Plinio Apuleyo Mendozának nem árultam el, aki pedig országos haver, neked miért tenném? Talán mert néha jólesik elmondani a titkokat.

Márkezed sejtelmes arcot vágott, olyasfélét, mint egy hímkrokodil, végül csak kibökte, hogy a világ legszebb nője nyolcvanban vagy nyolcvanegyben moziszínésznő volt, könnyű rájönni, tessék lapozgatni a filmlexikont. Ha minden megesik, amit a férfifantázia be tud fogadni, úriember arról már csak a világ legszebb nője miatt se fecsegne, mit szólna ő, mit szólnának hódolói szerte a földgolyón, mit szólna ügynöke, sajtótitkára, ügyvédje, végül, de nem utolsósorban, mit szólna Mercedes? Akárhogyan is, Plinio, a sánde, megspórolhatta volna nekem a lenyulazást. Sőt az egész históriát. Abban persze igaza volt, hogy a bulvárlapok mindenképp foglalkoznak velem és ügyeimmel, talán értelmesebb az én változatommal állni a rivaldafénybe. Ez a baj a világhírrel, még egy diszkrét kalandot se bonyolíthatsz le anélkül, hogy a botrányújságok ne cikkeznének rólad, ha peched van, fotóval, névvel, lakcímmel. A hírnév előbb-utóbb mindenkinek az idegeire megy, olyan, mint egy hegycsúcs, amelyre véres verejtékkel fölkapaszkodtál, aztán már csak azzal foglalkozhatsz, miként ereszkedhetnél alá méltóságod valamelyes megőrzésével. Tessék, megkaptad, amit akartál, óhajtasz még valamit?

Haboztál. Igen... amikor a Száz év magány végén Aureliano Babilonia olyan tébolyultan végigszeretkezi az enyészet elfoglalta házat Amaranta Ursulával, akiről nem tudja, hogy a nagynénje, először kipeckelt szájjal, míg Gaston, a férj jelen van, később hangosan zörgő csontokkal és vinnyogva, azt csak úgy elképzelted, vagy... Ahá, keféltem-e tetőtől talpig

baracklekvárban, fölhasított matracokból tépett vattacsomókban, illetve medencében, majdnem belefúlva, ez érdekel? – szigorúan nézett. Nem mertél bólogatni.

Kit ne érdekelne, létezik-e akkora szerelem, akkora vágy, akkora öröm, vagy csak regényekben. Filmekben más a helyzet, ott az ilyesmi pillanatok alatt lezajlik, az a benyomásunk, mintha az ágyjelenet normaideje semmiképp nem haladná meg az egy percet. Ha ezt elhiszed, lesz csodálkozás a való életben, ahol a nők nem sikongatnak azonnal, és a férfiak nem képesek tetőtől-talpig felöltözve kielégíteni őket.

Az irodalom azért más káposzta, mondta GGM.

Öt világrész olvasói csorgatták a nyálukat a regény utolsó lapjaira, öt világrész olvasói csalódottan pillantottak a párjukra, ki mellettük szuszogott az ágyban, öt világrész olvasóinak önbizalma pattant szét, akár a szappanbuborék. Talán lábjegyzetben meg kéne jegyezni: az irodalom azért más káposzta. Ilyen alapon a regénybeli csodákhoz is elkél a lábjegyzet: így a való életben még a Karib-tenger partján sem esnek meg a dolgok. A borzalmakhoz: azért nem eszik olyan forrón a kását. Tehát amit a regényekben olvasol, az nem a valóság?! Ha mégis, akkor egy másik valóság? E gondolattól oda a varázs. Aki még soha nem vetette magát fejest egy szépirodalmi műbe azzal a reménykedéssel, hogy amit ott talál, az maga a valóság, aligha mondhatja magát olvasónak.

Mindig úgy képzelted, Márkezed tökéletes férfi. Jó, tökéletesebb nálunk. Jó, nálad. Ha ő szerelembe esik, az tényleg földrengés, amiként José Arcadio mondja a kis Buendíának. Ernest Hemingway ugyanezt a kifejezést használja, midőn hősei a hálózsákban, Isten szabad ege alatt szeretik egymást. Hátha a Nobel-díjasok az ágyban is Nobel-díjasok. Ez esetben volna valami, ami összetartja őket.

Tudható, az író nem azonos egyik hősével sem, éppen mert minden hősével azonos, és aki mindenkivel azonos, az senkivel sem, amiként akit mindenki szeret, azt senki.

Azt is hitted, Márkezed sokkal boldogabb nálunk. Jó, nálad. Idős, megtörtnek látszó ember jött hozzád látogatóba. Gabo helyett Gabriel bácsi. Talán ugyanúgy feszélyezed, ahogyan ő téged. Talán legendás félénksége összegződik a tiéddel. Talán elmulasztottad föltenni a megfelelő kérdéseket. Talán végzetesen fölsültél válaszaiddal. Talán nem kéne

körülményeskedned, viselkedned, alkalmazkodnod, inkább durr bele, ami a szíveden, az a szádon. Talán még nem késő.

Föltetted az első kérdést, ami összeállt az agyadban: jóllaktál? GGM bólintott, vérünkké váljék, tölts még egy kis bort, koccintsunk. Mire igyunk? A jövőnkre. Lesz nekünk közös jövőnk? Amíg itt vagyok, biztosan.

Föltetted a következőt is: errefelé nagyon szépek az esték, volna kedved sétálni? Márkezed fölállt, vette a kabátját. Apád hordott ilyen teveszőrutánzatot, valamikor a hatvanas évek közepén. Kölcsönadtad GGM-nek a Stetson kalapod és a Micimackós sálad. Sej, Dunáról fúj a szél, fázós embert mindig ér. Lementetek a folyómenti ösvényre. Talpatok alatt ropogott a tiszta hó. Itt sokáig szűzen marad. Markáns hidegfront érte el az országot, mögötte viharos szél kíséretében sarkvidéki eredetű fagyos levegő, felhőátvonulások, helyenként hózápor, erős hidegfronti hatás. Hallottad reggel az autórádión.

Világított a hópaplan a sötétségben, a parti lámpasor fénye reszketett, ahogyan néhány csillag is a fellegek réseiben. A kopár faágak suhogtak a légvonatban, a jégkásás folyó vonult dél felé rendületlen. Egy-egy kocogó és kutyasétáltató jött szembe a gáton, köszöngettél, ritkán kaptál választ. Mindenkit ismersz? – kérdezte GGM. Nem, csak el-elfog a falusi hangulat. Értem... arról miért nem teszel említést, hogy a kutyádat sétáltatjuk? Ööö, úgy vélem, nem tartozik a tárgyhoz. Viszont az időjárás a tárgyhoz tartozik? egyáltalán, hogy hívják ezt a nyájas állatot? Rigó, tudod, mert fekete. Nálunk van sárga is, oropéndola vagy oriol. Nálunk is, ti a feketét hogy hívjátok? Mirlo vagy tordo.

Latolgattad, forduljatok-e vissza, hátha az ő lába ugyanúgy fázik, mint a tiéd, de tempósan haladt, a jelek szerint élvezte a sétát, a spanyolban persze arra is több szó van, paseo, vuelta, paseata, ha hosszabb, caminata, előre nem mindig tudhatod, melyiket használd.

Csilingelésbe fogott egy telefon, nyúltál a zsebedbe, ám otthon hagytad a mobilod. GGM előhúzta a sajátját, akkorácskát, mint egy közepes pudrié, csupa króm, neonkékben égő képernyővel. ¡Oiga! – a következő mondatokból csak ezt az árva ’halló’-t tudtad kivenni. Torokból surrogva beszélt, vagy inkább hadart, fűtött hangon. Odább léptél, hogy ne zavarjad. Márkez-idegen volt a maroktelefonálás.

Hirtelen a kezedbe nyomta a készüléket, téged akar. Engem? Téged, igen, ne légy annyira begazolva! Ki az? ¡El cocodrilo sagrado! – GGM ezt már súgta. Te jó Isten, mi lesz, ha nem érted meg – kapaszkodtál a biztosba,

hallóztál, majd mint a legelső nyelvleckében: Tibor Mákosnak hívnak. Itt Mercedes, örvendek, vadgalambosan búgó alt, tört magyarsággal. Tibor, szeretném kérni, vigyázz García Márquezre teljesen, ha nem vagyok vele, tud viselkedni, mint gyermekek, önmagát nem óvja. Honnan tan... tetszik tudni a... magyarul? – már te is törve beszéltél. Nem értem, nem tudom, magyar ismerős fölírta papirosra, olvasom, vigyázz García Márquezre, segíts benne, amiért ott van! Keszcsókolom, nekem fogalmam sincs, miért itt... jött ide, ha meg tetszene mondani, akkor talán... Van telefonszám lakásban? Persze! – lediktáltad. Anyanyelvére váltott, kérte, ezt már, legyél szíves elismételni spanyolul, amennyiben képes vagy rá. Képes voltál.

GGM telefonját gépiesen zsebre vágtad, kikapcsolni elfeledve. Ujjmozdulattal kérte vissza, lenyomta a megfelelő gombot. Föltételezted, érdekli, mit mondott Mercedes, elmesélted. Aggódás, asszony a neved, dünnyögte. Igen, de azért tudtomra adhatnád, miben segítsek benne... mért vagy itt. GGM válasz helyett fütyörészett.

Átfagyva, kipirulva tértetek vissza a házba. Ha nyáron jössz, evezhetünk! – motyogtad. GGM rendületlenül fütyörészett. Biciklizhetünk is, tetted hozzá még halkabban. GGM biccentett, fogadok, Mercedes magyarul beszélt veled! Nyertél. Nem ismer lehetetlent. Ilyen asszonytól én se válnék! Miért, milyenektől váltál?

Kérdés, el tudod-e mondani az igazat. Ex-feleségeid szerint soha nem azt meséled, ahogyan történt, hanem a saját különbejáratú változatodat. Más szemében a szálkát – az ő verziójuk még távolabb áll a valóságtól.

Háromszor nősültél, javíthatatlan optimista lévén. Az első házasság húsz évig tartott. A második kilencig. A harmadik négyig. Ha ez trend, akkor a következőt meg sem érdemes kötni, arra a néhány hónapra.

Vegyük az elsőt. Tizenkilenc évesen találkoztatok. Az Isten is feleségnek teremtette. Szép. Okos. Megértő. Gondolatolvasó. Házias. Hűséges. Olyan krokodilféle. Földi paradicsomot varázsolt körétek. Eleinte nagyon fiatalok és nagyon szegények voltatok. Úgy alakította életét, hogy ideje javát neked szentelhesse. Inkább a foglalkozását hanyagolta el, mint téged. Büszke volt rád. Te meg őrá. Amikor gyereketek született, arra törekedett, minél kevesebb gondot okozzon neked, a háztartás és az ügyintézés terheit ő vitte. Mikor nemzedéktársaid családot alapítottak, ti már a harmadik lakásnál tartottatok. Úgy vélted, a repülőstarttal

behozhatatlan előnyt szereztetek. Ilyen házasságok csak a mennyekben köttetnek. .Valamint örökké tartanak.

Egy szó mint száz, arany életed volt. A kezdeti évek sebesen múlottak. Elégedett hűbéruraság lehettél otthonaitokban. Ha valami nem tetszett, dölyfös oroszlánként fölmordultál, ő ilyenkor doromboló cicuskává alakult, s igyekezett megszüntetni azt, ami zavart. Ha nem sikerült, vicsorogtál, nála pedig eltörött a mécses. Kegyesen vigasztaltad. Előbb-utóbb jóra fordultak a dolgok, s akkor, mint a teli hasú állatkirály, helyeslő bőgéssel nyugtáztad erőfeszítéseit. És látá Isten, hogy jó.

Úgy hitted, az élet e rugóra járva pereg le a nyugdíjig, szerencsés esetben tovább. Erre rendezkedtél be. Elkényelmesedtél. Kevesebbet törődtél ővele, mint fordítva. Későn kaptál észbe. Egyszer, házasságotok kilencedik vagy tizedik esztendejében, rámordultál, ahogyan szoktál, mert valami nem a kedved szerint alakult, mire ő – iparkodás vagy pityergés helyett – váratlanul ellentámadt, dühödt bölény módjára, túlharsogva téged. Jesszusom... itt valami félreértés történt, gondoltad, hiszen ez a te szereped! Attól fogva semmi nem úgy ment, mint eladdig. Fölvetted a harcot, acsarkodtatok, kihasználva a másik minden gyöngeségét, az oroszlán karmolt, harapott, a bölény rúgott, gázolt, taposott.

Volt más baj is. Észrevetted, a korábbi időszak görcsös igyekezete, amelyet személyed körüli miniszterként tanúsított, megtette áldásos – vagy inkább áldatlan – hatását kettőtök személyiségében. Veled az történt, hogy a kényeztetés egyre magasabb fokát sem tudtad már értékelni, hozzászokván. Elfelejtetted, nem jár ez, hanem csak adható. Immár a legtöbb, mi adható, is kevés volt. Vele az történt, hogy tehozzád idomulása folytán lassacskán föladta saját szokásait. Saját barátait. Saját érdeklődését. Saját foglalkozását. Saját világát. Saját szóhasználatát. Már nem maradt semmi az ő múltjából, csak közös múltatok volt. Társaságban kizárólag azokat a történeteket mesélte, amelyeket ketten – a gyerekek születésétől hárman, négyen – éltetek át. A te fordulataiddal adta elő, de nálad sokkal rosszabbul. Ez bántott. Az még jobban, amikor nem hagyta, hogy mesélj másoknak, a legrosszabb pillanatban vágott közbe, vette át a szót, lőtte le a poént.

Eredetileg voltak szakmai ambíciói, amiatt nem lett Mákos Tiborné a házasságkötéskor, saját nevén s jogán akart pályafutni. E szándéka elpárolgott. Buzdítottad, térjen vissza saját életéhez, dolgozzék a szakmájában, hagyja a háztartást a takarítónőre, már megengedhetitek, pláne ha ő is keres. Nem hallgatott rád. Úgy vélte, a gyerekszüléssel és

neveléssel betöltötte történelmi hivatását. Ő is elkényelmesedett. Mérget vett rá, hogy e házasságból nem lehet kiszállni, gyorsjárat, az első feltételes megálló egyikőtök váratlan halála. Hajtogattad, kezd olyanná válni, mint amilyen te vagy. Dacosan vonogatta a vállát, miből veszed, hogy nem te kezdesz olyanná válni, mint én?

Már nem érezted magadat jól odahaza, menekültél, ha módod nyílott rá. Meg-megcsaltad. Nem volt veszélyérzeted, láttad, így tesznek a korodbéli férfiemberek. Ki köll ereszteni a fáradt gőzt, mondta az egyik, osztán mehet tovább a verkli. Eregetted a fáradt gőzt, mind többször és alaposabban, csökkenő bűntudattal. Míg egy este a feleséged így szólott: ugye, te szeretnél már elválni tőlem? Ééén? dehogy! eszem ágában sincs!!!

Őszintén hüledeztél. Úgy gondoltad, ahogyan ő, e párkapcsolat a sírig tart. Lerakódott benne a guano, keményen, vastagon, de a házasság már csak ilyen műfaj. Elmúlik a szerelem, maradnak a gyerekek, a közös emlékek és vagyontárgyak. Gyanút fogtál, talán te akarsz elválni?! – fürkészted az arcát. Nem válaszolt, mosolygott, anyacsászárnő módjára.

Megcsalna? – gyötrelmes föltételezés. Ahhoz képest, hányszor megtetted, az ő egyetlen hűtlenkedésének elképzelése borotvaéles fájdalmat okozott. Nem értetted, miért. Idáig azt hitted – hirdetted –, nem vagy féltékeny típus. Rájöttél, ez csupán azt jelentette, nem volt rá okod. Figyelni kezdted. Ha azt mondanád, nyomoztál, túloznál. Ha nem azt mondanád, lódítanál. Nyitva tartottad szemed, füled. Ha azt mondanád, hallgatóztál, leskelődtél, túloznál. Ha nem azt mondanád, akkor is.

Oly sokat veszekedtetek, hogy a gyerekek ugyanúgy menekültek hazulról, mint te. Ostromállapot. Tulajdonképp bármin összekaptatok már. Be kellett vallanod, idegesíted őt, legalább annyira, mint ő téged. Azt már tudtad, hogy unod őt, legalább annyira, mint ő téged.

És akkor, akkor, akkor, egy ajtócsapkodós marakodás kellős közepén hirtelen elszakadt a fejedben a húr. Magas húr, gitáron, hárfán vagy hegedűn. A vad pendüléstől lúdbőröztél. Tizedmásodperccel e fémes zajt megelőzőn képtelenségnek érezted, hogy elválhatnátok. Tizedmásodperccel utána képtelenségnek érezted, hogy együtt élhetnétek, egészen rövid ideig is. Csomagoltál, a hétvégi házatokba költöztél. Szerencsére nyár volt, meleg nyár. Feküdtél a teraszon a kempingágyon, borongva, miként juthattatok idáig. Mért, hogy az agyvérzés határáig kihoz a sodrodból ama személy, akivel ásó, kapa, nagyharang. Hogyan változhatott meg ennyire. Nem is ő változott meg, hanem te? Ő talán nagyjából ugyanilyen volt, csak fiatalon

még tetszett, ha rád akart hasonlítani, ha föladott érted ezt-azt önmagából. Mindegy, bárki változott meg, itt tartottatok. Válni kellett. A második és harmadik házasság is efféleképpen végződött.

Ahá, mondta GGM, de én azt hallottam, te még csak egyszer váltál. Én... honnan hallottad? A szomszédasszonyodtól, visszahozta a mérlegedet, beszédes fajta. Jó, hát... fölkerekítettem, a nagyobb nyomaték kedvéért, érted, ez a férfilét alapproblémája, talán a női lété is. Ha a társ nem idomul, idegennek érzed. Ha idomul, előbb-utóbb unalmasnak. Hosszabb távon így se jó, úgy se jó, sehogy se jó. A hosszabb táv ráadásul a korral arányosan rövidül. Elhull a virág, eliramlik az élet. Persze, te ezt nem ismerheted.

Mért ne ismerhetném, kérdezte GGM, márciusban leszek hetvenhat. Nem úgy, a verset. Milyen verset? Nemzeti költőnk, Alejandro Petofi írta, szeptember végén, nyolcszáznegyvenhétben. Egy másik magyar költő, már a huszadik században, azt állította, ez a legszebb magyar verssor. Illetve a legdallamosabb. Talán nyelvtudás híján is érzékelhető, El-hull a virág, el-i-ram-lik az é-let. Időmérték. Majd megmutatom az egészet a kötetben, vettem már egy Petofi-összest ide. Ide is. Az a legrémesebb a válásban, hogy nincs szíved elhozni a könyveket, mert akkor ottmaradnának a bántóan üres polcok, ennek nem akarod kitenni a feleségedet. Lépsz az új helyen az új polcokhoz, azzal a biztos tudattal, hogy megvan neked, te vetted, emlékszel a boltra, a pénztárosnőre, a reklámszatyorra. Nyúlsz érte, nincs sehol, hát persze, több kerülettel odébb található. Nagy lelkierő kell, hogy az ember elhozza a könyveit, mellesleg, nem egészen az övéi, a közös vagyon részét képezik. Még nagyobb lelkierő kell, hogy újra nekilláss összehozni egy valamirevaló saját könyvtárat. Alább adod. Úgy döntesz, csak többször használható könyveket vásárolsz, szótárt, lexikont, antológiát, meg olyasmit, amit előbb-utóbb a gyerek hiányolna, kérik a suliban, Miguel Vorosmarty, Juan Arany, Segismundo Moricz, Attila José, Esteban Orkeny.

Hol lehet a Petofi-összes, de tényleg. Még nyíl-nak a völgy-ben a ker-ti vi-rágok. Kérdi a mi Alejandro Petofink vadonatúj hitvesét, mi lészen, ha ő, a költő, előbb hal el, mint asszonya, bizonyos Julieta Szendrey. Továbbá szeretné tudni, rábírhatja-e nőjét majdan egy ifjú szerelme az özvegyi fátyol és az ex-férj nevének eldobására. Ha igen, legyen oly kedves a költő fejfájára aggatni az özvegyi fátylat, melyért följönne a sírból ő, s kettős célra használná, letörlené véle könnyűit, illetve szíve sebeit bekötözné. Tudniillik akkor is és örökké szeretni fogja. Mézesheteik alatt írta ezt, a koltói kastélyban.

GGM furcsállta, nem volt jobb dolga a nászúton, mint azon aggódni, mi lesz, ha meghal? Hát, temperamentumos ifjaknál hullámzik a kedély. Egy másik versében azt óhajtá, ott essen el ő, a harc mezején, a szent világszabadságért, aztán az ezernyolcszáznegyvennyolc–negyvenkilences forradalom és szabadságharcban tényleg. Márkezed ingatta a fejét, költők...

Sokáig kerested a Petofi-összezest, de hiába, s amikor beletörődtél, hogy nincs meg, hirtelen elfakadtál sírva. Meglepődött. Te is. Az volna csoda, ha valamit megtalálnál a káoszban, amelyben élsz. Szegény fejed. Szipogtál. Nagyon megsajnáltad magadat. Nincs zsebkendőd? – GGM nyújtott egy papírzsepit, köszönted, ám olyat nem használsz, ragaszkodsz a rongyzsebkendőhöz. Ha beletrombitálsz egy pézsébe, azonnal kilyukasztod, ujjaid közé csurog a nafta. A nők anyáddal az élen szerettek volna átszoktatni, e téren makacsul ellenálltál.

Ugye, nem azért vagy oda, mert nincs meg a Petőfi-kötet? – válladra eresztette a kezét. Érintése forró volt, s bátorító. Ráztad a fejed. Még soha senkinek nem tudtál így kitálalni a válásról.

Előreengedted a fürdőszobába. Mire te is kijöttél, selyempongyolában ült az ágya szélén. Az ágyad szélén, tehát. Nem bújt a takaró alá, még nem tudnék elaludni, csináljunk valamit. Nézegetted a pongyoláján a terebélyes sárga virágokat, azon töprengve, mire vágyhat. GGM nyújtogatta a derekát, öregesen nyögdécselt, te hogyan töltöd az estéket, ha nem vagyok itt? Tévézés, zenehallgatás, olvasás. Na és a szex? Na és a szex, ismételted készségesen, immár másodszor futott át az agyadon, hogy talán nőt akar. Távol vagyok attól, dünnyögte, mint Bogotá Jerusaléntől, ritkán gondolok a nőkre... néha egy félóra is eltelik anélkül! Haboztál, nevess-e.

GGM az oldalára dőlt az ágyon. Csak hogy tudjad, mi vár még rád, kezdte sejtelmesen. Úgy kezdődött, hogy észrevettem, gyakran pisilnem kell. Gyakrabban, mint normális. Addig működött a dolog magától, ha épp vécé közelébe kerültem, kieresztettem, ha nem, ráért, sosem kellett figyelmet szentelnem e problémának. Vagy rosszul emlékszem? Mentséget és magyarázatot kerestem. Talán túl sokat ittam az este, esetleg picit fölfáztam. Megtettem az óvintézkedéseket, volt eredmény – romlás. Olyan helyeken jött rám az ellenállhatatlan vizelési inger, ahol se közel, se távol nincs toilette. Tűnődtem, eddig is így történt-e, csak nem vettem észre. Kamaszkorom óta először fordult elő, hogy utcán pisiltem, félreeső helyen. Aztán már bárhol, fenyegetett a veszély, hogy bevisz a rendőr

közbotrányokozásért. Görcsös ujjaim ügyetlenül gombolásztak-cipzároztak, ha nem elég sebesen, a pisi eleje az alsógatyába ment, nem baj, hamar megszáradt.

A patikában kapható természetgyógyászati szerekre fanyalodtam, kormosra reklámozzák ezeket, kérdezzem meg kezelőorvosom, gyógyszerészem. Barna folyadékkal töltött áttetsző kapszulák. Tabletták, melyek úgy festenek, mintha félig vörös, félig fekete zománcfestékben fürödtek volna. Ecetes illatú cseppek, használat előtt fölrázandó. Közönséges lenolaj. Megvásárlásuk kínos. Apámnak lesz, vetettem oda erőltetett lazasággal. Feleségem nem értette a problémát, kit izgat, mit gondolnak a patikai munkaerők. Én sem értettem, mégis ping-ponglabdányivá ugrott össze a gyomrom, amikor e csodatévő termékeket kértem a pultnál. A tévéreklámbeli férfiak minden problémáját megoldották. Nálam is okoztak változást – többé az éjszakáim sem zavartalanok. Minduntalan arra riadtam, rögtön bepisilek, rohantam a kagylóhoz, meztelen talpam csattogott a padlón.

Kevés évvel ezelőtt a szívem rendetlenkedett, világhírű kardiológushoz fordultam, úgy nézett ki, mint egy kutyapecér, kérdéseket tett föl. Tudsz aludni? Tudok. Tudsz pisilni? Tudok... hogy jön ez ide? A világhírű kardiológus, mint aki rajtakapott: és egyszerre a kettőt?

Nem esett le, hogy az orvosi humor iskolapéldáját kaptam, a feleségem magyarázta el, a professzor arra célzott, szoktam-e az ágyba vizelni. Marhaság, gondoltam akkor. Azóta egészen közeli veszéllyé vált. Imádkoztam; ébrednék föl, mielőtt baj lesz. Állapotom urológusért kiáltott, puhatolóztam barátaimnál, kiderült, szinte valamennyien ugyane cipőben járunk. Sokan keresték föl a szakorvosi rendelőt, ultrahangvizsgálatot követően a doktor benyúlt a fenekükbe, ennek már a gondolata is elborzasztott. Szednek igazi, fölírt orvosságot, néhányan operáción is átestek, ők könnyen nevetgélnek, szimpla műtét, ha kell, megcsinálja a portás. Tudakozódtam, ki a legalkalmasabb portás, akarom mondani, urológus a városban.

Hamarosan ott tartottam, hogy éjszakánként már kétszer-háromszor iramodtam a kagylóhoz, s mert egy löketben nem csurgott ki a teljes adag, üldögéltem, mint a nők. Végre időpontot kértem a híres tanártól, telefonban igen rokonszenves. Amint megpillantottam a kórházban, az első, amit észrevettem, sütőlapátnyi tenyere, azzal fog nekem esni hátulról. Curikkoltam volna, de most már késő. Fölfektetett a fehér ágyra, szürkés

ragacsot kent a hasamra, soká húzogatta rajtam az ultrahang készülék érzékelőjének hideg korongját. Aztán elébe kellett állnom, háttal, letolt nadrággal, ujja belém hatolt, úgy éreztem, szétszakadok. Újabb vizsgálatra utalt. Egy reggel jönnöm kell éhgyomorra, két liter folyadék megivása után, hogy belepisiljek valamiféle nagyalakú tölcsérbe, műszer méri majd a húgyoszlop nyomását.

Ama reggelen magamba döntöttem az előírt mennyiséget ásványvízből és narancsléből, közvetlenül fölkelés után, ahogyan kérte. Mosdás-borotválkozás végére a hólyagom szétdurranni készült, akár a túlfújt luftballon. Tehettem bármit, hamarosan a kagylóba kényszerültem ereszteni az egészet, noha azon nincsen műszer. Gyorsan megittam még másfél litert, többet egyszerűen képtelen voltam, lelkifurdalva indultam a kórházba. Már az úton haldokoltam, de hősiesen kitartottam. Összeszorított combbal araszoltam föl a lépcsőn.

Uram, rosszul van? – a nővérke aggódva tekintett rám. Az nem kifejezés, motyogtam, hol a tölcsér, amibe pisiljek? A másik épületben, elkísérem! – mutatta az utat, vissza végig, ahonnan érkeztem, másik épület, másik lift, mely nem jött, indultam föl gyalog, öt emelet, végre a megfelelő ajtóhoz értem, a nővérke bement tájékozódni, majd visszatért sajnálkozva, kicsikét várni kell, a gépet használják éppen. Príma. Bevizeltem, nincs tovább. A doktor úrnak a jó kúrva anyját! – mondtam vagy mutattam.

Innen az út egyre göröngyösebb, s tulajdonképp a koporsóig tart, esetenként éles kanyarokkal. Daganat. Jóindulatú. Vagy nem. Műtét. Több is. Mind komolyabbak. Ezeket már nem vállalná a portás. A vizelet kivezetése, rendkívül ízléses műanyag flakonokba, cseréjük a kézügyesség valódi próbája. A szülési fájdalmaktól megkímélt a Teremtő bennünket, férfiakat, ezt kaptuk helyette.

Meg azt, amiről még kevésbé szívesen beszélünk. Mintha nem csak a folyékony salakanyagot pisilnénk ki magunkból. Nők iránti vágyunk is fogyatkozik. Több-kevesebb tudományos összefüggés bizonyíthatóan összekapcsolja e két problémát. Az első kézzelfogható jel, hogy magvunk mennyisége érzékelhetően csökken. Említett biológiai berendezésünk nem termel elég adalékanyagot. Aztán derült égből villámcsapás: akarnánk csinálni, de a tag mintha vonakodnék. A hímtag. Ágaskodik azért, csak épp nem olyan feszes. Először gyanakszunk, mint a pisilési gondok kezdetén, hátha eddig se volt keményebb, csupán vágyálmainkban. A nők egyelőre észre se veszik, ha kellőképpen rájuk gerjedünk, mennek azért a dolgok a

maguk útján. Oly kedvesek a nők, akarva-akaratlan segítenek. Kézzel-lábbal. Aki a szívemben, az a számban, súgta... maradjon titok, hogy ki.

De jő a mélypont, a szó szoros értelmében csődöt mondunk. Ámbár mondani semmit nem kell, hacsak nem akarunk mentegetőzni vagy magyarázkodni, hogy tovább rontsuk a helyzetet. Bevethetjük az orvostudomány legfejlettebb produktumait, élen a Viagrával. Mely egyébként Latin-Amerikában megbukott: házon kívülre fölösleges, otthonra drága.

Az efféle megoldás csak annyit ér, mint a lábmosás zokniban. Nem érdemes megöregedni. Az lenne a legokosabb, ha valamiképpen kikászálódhatnánk az idő folyamából, a partra úszva, s ott, szilárd talajjal a lábunk alatt, várhatnánk, míg tovasuhannak a nekünk jutó esztendők, miközben éveink száma nem változnék. Legvégül zsupsz, hirtelen halál, Isten ajándéka.

GGM sóhajtozott, bebújt a takaró alá, figyeld meg, hamarosan csöng a telefon, Mercedes hív. Miből gondolod? Ismerem jól, a szíve mélyén féltékeny, de úgy tesz, mintha nem volna az, ellenőrzi, egyedül vagyok-e az ágyban. Akarod, hogy kikapcsoljam a telefont? Ne, ha nem vesszük föl, idegeskedik.

A szent krokodil aznap már nem jelentkezett. Nyilván kiérezte a hangodból, nincs itt semmiféle orgia.

Még a szobában vagy, amikor GGM álomba szenderül. Hortyog, mint a kicsi gyerekek. Elképzeled, milyen lehet, amikor egy Nobel-díjas becsődöl az ágyban. Hagyjuk ezt, kisasszony, inkább fölolvasok magácskának az új könyvemből! Esetleg, mint Molnár Ferenc, fölszabadult sóhajjal: nna, egy gonddal kevesebb.

Figyelmetlen vagy, ágya mellé nem tettél sárga virágokat, pedig olvastad, úgy szeret aludni, őrző-védő illatfellegükben. Nincs hát, ami elhulljon.

MIÉRCOLES

Hol bujkál a szerző? álljon végre elő! ne velünk végeztesse a munkáját! az ő tiszte volna a történetmesélés! – Gabriel García Márquez.

Tedd, ami tiszted, add tovább a lisztet – Mákos Tibor. Vannak azért énben írt regények!

Igaz, bizonyos korokban nagy divat, személyesebbé teszi a stílust, de az írói eszközök jelentős részét kivonja a forgalomból – GGM.

Mákos Tibor nem védte tovább íróját. Védje magát, ha akarja.

Immár tehát megérett a helyzet, hogy a szerző vegye át a szót.

Mákos Tibor havonta kétszer a gigatévében blamírozta magát. A gigatévé hajnali adása arról szól, milyen izgalmas hely ez a Magyarország. Nálunk mindig történik valami. A Sing-Sing együttes vidéki turnéra indult, lerohadt a mikrobuszuk. A Flush lánycsapatból kettő szakított, egy meg összeköltözött. A kozmetikai gigasarokban mindennap kiderül, hogy a legrondább nőből is lehet műnőt fabrikálni, ha van rá sok ezer forint – sok ezer euróból még könnyebb. A gigasztárvendégnek születésnapja van, mégis kiejtették a nézők a valóságsóból, ami mostantól valóság-sótlan lesz, érted! – ezek az ő szavai –, de nem bánja, e héttől műsorvezető a gigatévében, a továbbiakban is a képernyőn izeghet-mozoghat, öltözteti a giga káefté, sminkeli a giga bété. Az élet szép, tenéked magyarázzam?

Magyarázatra nincs tér, nincs idő, gyerünk-gyerünk, az adástükör kegyetlen, percekbe korlátozott az élet itt, bárkibe belefojtandó a szó, kell a hely mindenható urunknak és parancsolónknak, a reklámblokknak. Ahogyan mondani szokták, a hirdetések folyamát néha megszakítja a műsor. Csupa móka, kacagás. Mert hülye azért nem vagyok. És amikor a hajnali gigának vége, indul a reggeli giga, központi attrakciója a főzés. Kéthetenként, szerdán, a fakanál végén Mákos Tibor mesterszakács, az ízek bonvivánja! Taps. Tus. Húzós főcím. Minden áldatlan szerdán – a páratlan heteken. Ha szerda, akkor ez nem Belgium. Jó étvágyat, drága honfitársak. Hajrá, magyarok.

Mákos Tibor magával vitte Márkezt a gigatévébe. Kicsit szabadkozott, bizonyára unatkozni fog, GGM legyintett, majd bámészkodik, különben ő is szeretne kérni valamit. Nem folytatta. A kocsiban MT bekapcsolta a rádiót, spanyol nyelvű adót keresett, nem talált. Várta, GGM bökje ki végre. Hallgatták a híreket a Kossuthon. Száguld az autópiac, a forint rohamos gyengülése ellenére. Alagút lesz Spanyolország és Marokkó között, az

építkezés öt év múlva kezdődik Gibraltárban. Fizetett az Erste a Postabankért. Az EU-csatlakozás miatt legalább száz vágóhidat kell bezárni. Pilisszentkeresztről hozzák darus kocsival az ország tizenöt méteres fenyőfáját a Kossuth Lajos térre. Idén kevés az esély fehér karácsonyra. A Baliban történt merénylet után kiürültek a strandok Thaiföldön. Hároméjszakás szuperajánlat: kétágyas szobák a Rorschach-kastélyban a Mecsekalján. Lázárok és Olimpiák névnapja. Braganca portugál kisváros lett Európa bordélyháza, az ottani asszonyok nyílt levélben tiltakoznak a brazil és kelet-európai prostituáltak tömeges fölbukkanása miatt. Magyarok is mennek oda? – GGM. Biztosan... nagy kurvák vagyunk mink.

A gigatévé székháza előtt tucatnyi parkolóhely várta a cég tulajdonosait és fővezéreit, rendszámaikat a betonra festették, oda közönséges halandók nem állhattak. GGM a kelleténél sokkal erősebben vágta be a kocsi ajtaját, s meglehetős határozottsággal indult előre, ahhoz képest, hogy nem tudta az utat. Mikor már vagy húszlépésnyire eltávolodott a célépülettől, válla fölött sürgetőn visszanézett. MT mutatta neki, nem arra. A giga-tévé székháza az utca túlfelén. Közvetlenül az üvegajtó mögött két borotvált tarkójú biztonsági őr cigarettázott. Látván a mesterszakácsot, bennfentesen mosolyogtak. Mi a mai menü? –kérdezte az egyik. Hova, hova, bácsikám? – a másik feltartóztatta a világhírű írót. Velem van! – MT. Leadták a nevét? Nem, még most fogom elintézni. Jó, addig várjon itten.

Az ovális pult mögött tíz villámezüst műköröm röpdösött a számítógép klaviatúráján. A hozzájuk tartozó lány nem figyelt föl a köszönésre. Csók, fuvolázta MT hangosabban és mézesebben, legyen olyan drága, tárcsázza nekem a reggeli szerkesztőséget. Ott a telefon! – a lány szeme a monitoron. Igen, de mi a számuk? Ott a házi telefonkönyv! – ekkor végre rápillantott, arcára terült a kötelező bájvigyor: bocs, szólhattál volna, hogy te vagy az.

E fölvetésen MT tűnődött kicsit, soha nem szokott a recepción szólni, hogy ő az, állandó gigabelépője lengetése mellé elég a biccentés, jobb napokon nyájas, még jobbakon barátságos, egyéb időkben semleges. Kit hívjak? – a műkörmök munkába vennék a nyomógombos telefont, ha MT-nek eszébe jutnának a megfelelő nevek. A lány vállat vont, tárcsázott, pontosabban billentyűzött. Vonalvégre kapott egy illetékest, tisztázta vele, hogy MT-nek vendége van, ideiglenes belépő kéne, majd a kagylót a vállára borította: ki ez? MT áhítattal ejtette GGM teljes nevét, a lányka zavarba

jött, tippelt: olasz? Nem, spanyol, vagyis colombiai. Az jó... mit keres itt? Elkísért. Akkor mondjad még egyszer a nevét.

Lefirkantotta. A lány beolvasta a kagylóba, egészen fölismerhetően, ámbár nyílt a-kkal a nagy magyar Alföldről. MT nem hallotta, mit mondott az ügyeletes szerkesztő. Végül a lány GGM hajtókájára csíptetett egy kitűzőt a gigatévé emblémájával. Átjutottak az automata kapun, melynek lapján három betű hirdette: VIP. MT remélte, ez tetszik neki, ám Márkez észre sem vette, nyomult előre, míg a lépcsőfordulónál összeütközött Cilivel, a gigahajnal ügyeletes szerkesztőjével. GGM hátrahőkölt, ¡excúsame! Maga kicsoda? – Cili az adástükröt böngészte gigatévés jegyzőtábláján. Az én vendégem! – MT. Ja, akkor, üljetek be a gigaváróba, nyitotta a szoba ajtaját, rakjátok le a kabátot.

Odabenn összekeveredett a fáradt hólé nyers szaga a minifotelok műbőrillatával, továbbá a friss kávé és a még langyos briósok párolgásával. MT ellenállhatatlan vágyat érzett egy csésze feketére, de eszébe jutott a fogadalma. Nehéz lesz koffein nélkül.

Valamivel később csapta őket fejbe a gigahajnal női vendégeinek ravasz parfümfellege. Nem volna kellemetlen, ha mind ugyanazt használná. Három lány várt a sorára, talán még gimnazisták. Öltözékük elsősorban a francia kurtizánokét idézte, a múlt század húszas éveiből. Másodsorban összeverekedett bajadérokét. A falra erősített tévékészülékre meredve követték a mostani adást. A képernyő alján átúszó betűsorban a nézők kérdéseket tettek föl SMS-ben és e-mailben a háromnegyed kilences sztárcsapat, a Zee Girls tagjainak.

MT bemutatta őket egymásnak: Gabriel García Márquez, világhírű író, Zí Görlz, sztárcsapat. GGM szertartásosan kezet csókolt, a lányok pedig: Zizi! Zazi! Dézi! – tekintetüket egy másodpercre sem szakították el a képernyőről. Melyen a két műsorvezető, Pancsi és Franco a fél kilences sztárvendégtől búcsúzkodott, egymás szavába vágva. A szemüveges asszisztensnő bedugta a fejét az ajtón: Zee Girls, stúdióba! A tépett bajadérok tolakodva kinyomultak. Gerincfagyasztó, hogy ezekkel beszélgetnek a gigában, s nem Márkezzel.

Hamarosan benézett a gigareggel szerkesztője, Iluka. Jó reggelt, sipirc a sminkbe! – tenyerével paskoló mozdulatot tett. Fémláncon lógó szemüvege a fekete trikó által a télre fittyet hányón födetlen köldökét verdeste. Az oda beépített ékszerhez csapódva hűvöset koccant.

Te Iluka, tudod, ki ez? Majd mondod. MT hatásszünet után mondta. Márkíz? – ismételte Iluka. MT sejtette, az jár a fejében, hogy a francia arisztokratákat nem ilyennek képzelte. Nobel-díjas író Colombiából, magyarázta MT, a kelleténél határozottabban, szerintem meg kéne ragadnotok az alkalmat, tegyétek a műsorba, mielőtt a többi tévé fölfedezi, hogy Buda-pesten van, és lecsapnak rá, mint... – nem fejezte be. Iluka gondolkodóba esett, jó, beszélek Gézussal. Gézus a gigafőszerkesztő, jelenleg csak telefonon elérhető. Ha fölveszi. Valószínűbb, hogy nem. Ilyentájt teniszezni szokott.

Miről van szó? – GGM. Be akarlak ajánlani. Ne tedd, úgysem adok interjút. Nem?! Minek, soha nem az derül ki rólam, amit szeretnék, nem bízom az interjúkban, ha mégis adnék, csak pénzért, sok pénzért, legalább ennyi előnyöm legyen belőle.

MT tűnődött, mit felelhetne. Művész azért ad interjút, mert jó, ha a nagyközönség láthatja, milyen ember. Ez is egy mód arra, hogy népszerűsítse a munkáit. Az eszméit. GGM úgy képzeli, már nincs rá szüksége. Itt minálunk biztosan volna, láthatta, az átlagmagyaroknak fogalmuk sincsen, kicsoda ő. Vagy sok millió eladott példánnyal fütyül rá? Hát... nem túl rokonszenves alapállás! – kicsit haragudott, az átlagmagyarok nevében. És hogy lehet ennyire anyagias, amikor olyan gazdag?

MT már magára is haragudott. Mért avatkoztam bele, mért nyomtam a dolgot Ilukánál, mi lesz, ha eléri Gézust, és ő ne adja Isten rábólint? – verejtékezett, ahogyan szokott, ha csávába került. Ez tovább rontotta a helyzetét, mert Iluka közben átvezette a sminkszobába. A sminkeslány fölébe hajolt, szakértő pillantással, majd papírzsepit adott a kezébe, törülközzéé meg, izzacc, mint a ló, így neki se látok. GGM megállt a háttérben, zsebre dugott kézzel.

Jött az asszisztens. Nem a szemüveges nő, aki a gigahajnalban dolgozik, őneki mára lejárt a műszakja, hanem Ottóka, a gigareggel munkatársa. Ész a Bélusz ninc még itt? – kérdezte köszönés helyett. Mittomén – a zsepi sodralékokra foszlott MT arcán, ha eddig izzadt, mint a ló, most már, mint a víziló. Föltéve, hogy az nagyon izzad. Disznóság, folyton a Bélusz miatt kell izgulnom! – Ottóka. MT faképnél hagyta, elrohant a férfi vécébe. Csorgatta a hideg vizet bő sugárban a csuklójára, hogy lehűljön a vére. Maga sem értette, mitől ilyen ideges. Sőt ingerült. Vagyis értette. Kínos egy izzadékony embernek, ha rászólnak: izzadsz, mint a ló. Frappáns választ fogalmazgatott. Képzeletben megalázta a

sminkeslányt. Illetve megnevettette. Illetve meg... hm. Lassacskán lehiggadt. Mire visszatért, befutott Bélus, a lecsúszott színész, őt osztotta be mellé a gigatévé illetékese a főzéshez, azzal a nyilvánvaló feladattal, hogy poénokat süssön el, míg MT szakszerűen működik. Bélus gyakran késik. Szinte mindig. Ottóka mégsem mulasztja el megkérdezni háromnegyedkor, hogy hol van. Hol volna? Útközben.

GGM elmélyülten beszélgetett Francóval, a gigahajnal aznapi férfi műsorvezetőjével. Mára leszerepelt, nyilván azért tért be a sminkszobába, hogy arcát megszabadítsák a krémpúdertől s egyéb kenceficéktől. Kifestve eléggé homoszexuálisnak látszott. Kifestés nélkül is. Pedig nagy nőfaló hírében állt. Ottóka viszont marcona csókkirály benyomását keltette, szőrös mellkas a félig nyitva hagyott ing alatt, vastag arany nyaklánc, duzzadt ajak, sötéten villogó szempár. Csupán a kicsorbult metszőfogainak köszönhető szejpítész nem illett a képbe.

Franco olaszul vakerált, GGM spanyolul felelgetett, tökéletesen értették egymást. MT hallgatta, miről folyik a szó, míg a sminkeslány kikészítette. Tátva maradt a szája. Amazok ketten azt vitatták, melyik a világ legjobb sajtja. GGM szerint a Pont-l'Évèque. Franco szerint az Appenzeller. Svájci sajt labdába se rúghat a normandiaiak mellett, így GGM. Francónak nem volt gátlása Gabózni – GGM nyilván fölhatalmazta rá. Az ő Márkeze megjegyezte, a svájciak úgy ejtik, Ápenzelé. Francia Svájcban talán, így Franco, másutt Appenceller. Igyekeztek pontos jelzőket találni az említett sajt ízének leírására. Abban maradtak: füstös.

Mikor Franco elbúcsúzott, GGM megkérdezte, ki volt e rokonszenves fiatalember, s honnan tud ilyen szépen olaszul? Ő az egyik műsorvezető a gigahajnalban, és onnan tud ilyen szépen olaszul, hogy olasz, éppenséggel magyarul nem tud, csak gagyog. Viccelsz? Nem. Hogyan vezethet műsort itt, aki nem tud magyarul? Hát... ilyen a gigatévé, elég, ha a két-három kérdést föl képes olvasni a súgógépről, a válaszra úgysincs idő, az a néhány mondat lemegy akkor is, ha ő nem érti. Ilyet se hallottam még! – GGM reménykedett, vicc ez. Vicc ez, de komoly, Franco tetszik a nőknek, ennyi elég, főleg ők nézik a tévét hajnalonta.

Amikor hívták a stúdióba, rábízta a nagy írót Ottókára, közölte vele, hogy Nobel-díjas. Én meg Oszkár-díjasz, aszt tudod! Jó, jó, szeretném, ha minden kívánságát teljesítenétek. Mindet? – Ottóka szemében huncut fény gyúlt.

Ötven percet töltött MT adásban. Mire visszatért az előcsarnokba, úgy tetszett, többen megtanultak spanyolul. Vagy Márkez magyarul. Ottóka, Iluka és – nem hitt a szemének – Gézus gigafőszerkesztő egymás és GGM szavába vágva cserélt eszmét. Kézzel-lábbal. Különböző nyelvekből kölcsönzött szavakkal. Budapest fürdőváros, föltétlenül el kéne látogatnia a Lukácsba, a Gellértbe vagy a Széchenyibe. Ottóka a Széchenyit ajánlotta. Iluka a Gellértet. Só-kam-ra is van! – lassan, tagoltan, hangosan ejtette a szavakat. MT kíváncsi volt, Gézus GGM miatt jött be, vagy csak erre járt.

Milyen kedves barátaid vannak! – az ő Márkeze. MT magába fojtotta, hogy ezek az emberek nem a barátai. Gézus hevesen bólogatott, s angolul: igen, helyes embernek helyes barátok! – ez már több volt a soknál. Most, hogy kiderült, mindannyian nájszok vagyunk, talán indulhatnánk. Ekkor Ottóka a Száz év magány tépett borítójú példányát hozta elő, aláírást kért. Kapott. Gézus a főkapuig kísérte őket, kedvesen nyakon vágta MT-t: mér nem szóltál, hogy illusztris vendéget hozol? Több métert nőttem a szemében, gondolta MT, bántotta, hogy GGM kedvesebb volt ezzel a három vizesnyolcassal, mint ővele bármikor. Még Franco is tetszett neki. Minden művész gerinctelen. Elég kicsit hízelegni, hogy csóválja a farkát.

Hol ülhetnénk le beszélgetni? – GGM. Attól függ, akarsz-e ebédelni – MT-nek korgott a gyomra, ha főz, mindig megéhezik. Még túl korán van, három tájt szoktam. Akkor gyerünk a Művészbe! – MT remélte, meg tud állni az Andrássyn. GGM kedve mintha kificamodott volna. Kérdeznék valamit, ha nem bánod, kezdte tíz perc múltán, amikor már a Kodály köröndön jártak. Tessék. Azt mondtad, főzöl a tévében, közben pedig műsort vezetsz, igaz? Mi a különbség? Tudsz róla, hogy általában visszakérdezel válasz helyett? Nem vettem észre... baj? A bizonytalanság jele. Bizonytalanságomnak sok más jele is van, kedves Márkezem.

Alig kaptak asztalt. Sűrű cigarettafüst gomolygott, mind a ketten köszörülték a torkukat. Kellemes meglepetés a vitrinben: aranygaluska. Rábeszélte GGM-et, egyszer élünk. Minden magyar édesség galuska? – Márkez kedvetlenül kapirgált a tányérján. Nem, csak a somlói meg ez – MT nem értette, mi van, ennyire megfeküdte GGM gyomrát a gigatévé?

Figyelj ide, kezdte az ő Márkeze, kéne nekem egy gyógyszer. Milyen gyógyszer? Magyar. Magyar? Megint kezded? Jó-jó, csak csodálkozom, hogy van olyasmi, amit nem kapni Méxicóban, Bogotában, Los Angelesben, Párizsban, ellenben itt nálunk igen. Ha egyszer magyar... ne

bámulj borjúmód, és légy szíves ne kérdezz vissza, hogy magyar, mert sikítok! Rendben – lenyelte a mérgét, milyen gyógyszer? Credotin a neve. Szóval, kerítsek egy orvost, aki receptet ír, aztán irány a patika. Ennyire nem egyszerű, a Credotint még nem gyártják, csak föltalálták, föltalálta egy magyar ember, őt kell megkeresnünk.

Dühét kiszorította a szégyen. És a csüggedés. Annyi mifelénk a csodaszer, sokan meggazdagodtak általuk. De akiknek meg kellett halniok, azokat egyik sem tartotta életben.

Ilyen komoly a... dolog? – hangja kicsorbult. GGM kerülte a pillantását, nézd, mindent megpróbálok, nekem még idő kell, nem akarok teli kofferral elmenni, ha lehetne pénzen időt venni, egész vagyonomat rááldoznám, fizikumom hanyatlását képes vagyok csöndes derűvel szemlélni, azt viszont nem, ha elszivárog az időm, a lehetségesnél gyorsabban. Mostanában egy komoly ingatlan árát költöttem az egészségemre, illetve a betegségemre, a legjobb amerikai orvosokra, kórházakra, kuruzslókra, kúrákra, sajnos az orvosok nem hajlandók nyilatkozni, mennyi időre számíthatok, talán fogalmuk sincs, talán nem elég bátrak az őszinteséghez, talán nem is lehet megjósolni. Hogyan készítsek tervet, ha bizonytalan, meddig? Minden szert meghozattam, minden módszert kipróbáltam, hagyatkoztam boszorkányra, mágusra, jósnőre, asztrológusra, javasasszonyra, merültem hipnózisba, transzba, kénes forrásba, vettem részt regressziós időutazáson és tűzátfutáson, reménykedtem füstölésben és kézrátételben, indián gyógyteákban és mágikus fűszerszámokban... most cikkeznek a Credotinról, magyar találmány, hátha... hallottál róla?

MT rázta a fejét. GGM, mintha nem hinne neki, csodálom, hosszú cikk jött róla a Time-ban, mindenki erről beszél, akkora hírverést kapott, mint régebben a Rubik-dado... vagy arról se hallottál? De igen. Nekem is van Rubikom, az íróasztalomon tartom, néha szórakoztatom vele magamat írás-szünetekben, még sose sikerült addig forgatnom, hogy minden oldala egyszínű legyen, te meg tudod csinálni? Nem, legföljebb zsilettpengével.

Úgy hívják a fölfedezőt, Zóváhi, orvosprofesszor az USÁ-ban, különös anyagból készíti a Credotint, csirkeszarból, tátod a szádat, én is tátom. Az a sztori, hogy megoperálta az egyik betegét, amint fölbontotta a hasát, látta, csupa áttét, hozzá se nyúlt, visszavarrta, kíméletesen közölte a hozzátartozókkal, hogy néhány hete lehet a bácsinak. Ez az öregúr azonban minden tudományos valószínűségre rácáfolva él, pedig évek múltak el.

Amikor professzor Zóváhi megtudta ezt, kilátogatott a bácsi csirkefarmjára, addig-addig vizsgálódott, míg rájött, hogy a csirkeszar tartalmaz egy bizonyos vírust, ami öli a daganatos sejteket, szemben a kemoterápiával, mely az egészségeseket is pusztítja, tudnék mesélni... segítesz?

Persze, csak valamivel több fogódzó kéne, kár, hogy nem a gigatévében mondtad, azok mindent kiderítenek percek alatt. Épp ezt nem akartam, semmi szükség rá, hogy nagydobra verjék a... érted.

Értette. Szóval, Credotin, dünnyögte, hogy szokja a szót. Credo quia absurdum. Fontolgatta, merre kéne elindulni. Hogyan írják a Zóváhi-t? GGM névjegyet vett elő, az állt rajta: George Sovagi, Professor Emeritus at Georgetown School of Medicine. Tehát Sóvági György. A Georgetown egyetem szerintem Washington DC-ben van, nem volna egyszerűbb ott keresni? – MT. Hazatelepült a professzor. Értem – előhúzta a mobilt, hol is kezdjük. Talán a tudakozónál. Megfordította a névjegyet, valaki tintával ráírt egy 30-as telefonszámot. Hívta. Ezen a számon előfizető nem kapcsolható! – fuvolázta a női géphang.

A nyomolvasás részletei átugorhatóak. Egy Mákos Tibornak valamivel könnyebben tárulnak föl a titkos ajtók, mint egy... máktalannak. Estére ott ültek abban az irodává alakított bérelt lakásban, a tizenharmadik kerületben. A hallban három IKEA kanapé. A falon a gyógyultak fotói és köszönőlevelek. Forgách professzor – Sóvági professzor magyarországi helytartója – váratta őket. Aztán a vérszegénynek látszó titkárnő intett, menjenek a vizsgálóba.

Testes férfi nézett rájuk a rendetlen íróasztal mögül, hasán a fehér köpeny gombjai megfeszültek, pajesza akár az árvalányhaj, borostája sötét keretbe foglalta sápadt ajkát. MT inkább hivatásos vadásznak nézte volna. Forgách professzor régi ismerősként köszöntötte, tenyerét sokáig nem engedte el: maga a feleségem kedvence! Akkor talán sínen vagyunk, gondolta MT. Leletek? – kérdezte Forgách professzor szigorún. GGM vaskos borítékot vett ki borjúbőr aktatáskájából. A testes férfi úgy csippentette tömpe ujjai közé a spanyol és angol nyelvű vizsgálati eredményeket, mintha kellemetlen bogarak volnának. MT ajánlotta, lefordítja, amit tud, a professzor legyintett, eddig értem, abszolúte jókor jöttek, még tudunk segíteni. Tudnak? Abszolúte, ebben a fázisban rém hatékonyak vagyunk. Márkez az örömhír hallatán bólintott, mint aki éppen erre számított.

MT szívesen kifizette volna a szer ellenértékét, GGM nem hagyta: mennyi az svájci frankban? Forgách professzor önnön méretéhez illő számológépet vett elő a fiókból, az eredmény neonkékkel íródott a tenyérnyi képernyőre. A pénzügyek rendezése után távozhattak, azzal az ígérettel, hogy egy hónap múlva jönni kell kontrollra. GGM készségesen bólintott. Tehát egy hónapot biztosan marad, vagy visszatér, nagyszerű.

MT észak felé terelte Ford Kísérő márkájú automobilját, mely valaha élénkvörös volt, jelenleg ütött-kopott. Tartották a csöndet. GGM elnevette magát, csönd persze csak a szépirodalomban van, az életben soha. Amikor a regényírók kijelentik, hogy csönd van, akkor – mint például most – utcazajból, szélsuhogásból, testi neszekből és a laprugók nyikorgásából keveredik össze az, amit mi, akik a közepén ülünk, észre sem veszünk. Létezik persze belső csönd, a lélek hallgatása, de az egészen más. Nem ez az egyetlen közkeletű lódítás, mellyel az írók gyakran élnek, habozás vagy kétkedés nélkül.

Nem volt csönd tehát, csupán hallgattak kicsit. A Sovagi-vírus járt MT eszében, mely öli a daganatos sejteket. Most ott lapult az ő Márkeze aktatáskájában. Olyasfajta spré formájában, a hozzávaló vajszín készülékkel, amilyennel az asztmások spriccentenek maguknak. Bizonyára lötybölődik a bádogban az értékes anyag. Csirkeszarból jártva. Amennyiben igazak a statisztikák, amelyeket Forgách professzor mutogatott, GGM meg van mentve. Istenem, ha minden ilyen egyszerű volna!

MEGMENEKÜLT A HALÁL KARMAIBÓL A VILÁG LEGHÍRESEBB ÍRÓJA – MÁKOS TIBOR MAGYAR SZAKÁCS SEGÍTSÉGÉVEL. Fraszt, Sóvági és Forgách professzor segítségével.

A MAGYAR MESTERSZAKÁCS KÖTÖTTE ÖSSZE A SZÁLAKAT. Ez se rossz.

MÁKOS TIBOR FŐZTE KI A MEGOLDÁST. Képzavar.

Elég annyi: GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ ÉL ÉS VIRUL – INTERJÚ BARÁTJÁVAL, A MAGYAR SZAKÁCCSAL.

Regénycsönd. MT hűséges Ford Kísérője zúgásába szerény hörgések keveredtek a hengerfejek tájékáról, jobb nem törődni vele. Míg le nem rohad, guruljon. GGM feléje fordult az ülésen: te, miért emlegeted olyan nyomatékosan, hogy ütött-kopott Ford Escortod van, mely valaha élénkvörös volt, miközben bankárkék Volvót vezetsz? Hát... mert egy szakácsnak honnan telne bankárkék Volvóra, nem akartam, hogy ezen

melázzon az olvasó... – érezte, GGM nincs meggyőzve, próbált erősíteni: az autó márkája tulajdonképp nem fontos. Ahá, de ami nem fontos, azt minek leírni?

Odahaza, amikor GGM már a bőrfotelban üldögélt, lábán háncspapucsával, a mesterszakács kiment a konyhába, hogy könnyű, tápláló vacsorát üssön össze. Salade niçoise. Jelenlegi munkahelyén a kímélő eledelek között szerepel az étlapon, „Mesterszakácsunk gyöngéd álma" néven. A húspárti vendégek nyúleledelnek becézik.

Asztalhoz ültek. Csak ettek, ettek, nem beszéltek, ettek. MT kérdezte GGM-et, fáradt-e? Vonta a vállát. Inna-e vele bort? Soká habozott, majd rázta a fejét. Bármi más kívánsága? Nos, ha MT tudna szerezni egy függőágyat, azt nagyon megköszönné, karibi embernek anélkül nehéz, a spanyolban külön ige van a függőágyban ringatózásra: hamacarse. Talán lehet kapni sportboltban, de az valószínűleg műanyag zsinórból van. Sebaj, csak föl lehessen akasztani! Majd befúrok csavarokat, tiplivel.

Gabriel García Márquez nagyapja, az a bizonyos, Nicolás Ricardo Márquez Mejía ezredes, az ezernapos háború veteránja, különleges ügyességgel tudott hintázni a függőágyon, már-már artistaszámnak tűnt. Sokszor odaemelte a gyerek GGM-et maga mellé, az ezredes nagyapa testi közelsége mindig megnyugtatta őt.

Sántított, ugye? – MT biztosra várta az igenlő választ. Dehogyis! – GGM úgy nézett rá, mint aki nem érti, honnét veszi. Pedig sántának írta meg a híres regényben. Közelebb hajolt, s ahogyan titkokat árulnak el: az ezredes az életben bandzsított, csak a regényben sántikált, azt akartam, hogy legyen valami fogyatékossága. Kancsal volt, de nem kicsit. Ha az ebédlőasztalnál szüksége volt valamire, és intett a szemével, a család nőtagjai egymás után emelték a sótartót, a kancsót, a kenyereskosarat, amíg el nem találták. Idősödvén egyre kövéredett, minden ruhából kitüremkedőn, de vérmes természete jottányit sem lanyhult.

MT szívesen megkérdezte volna, ennek fényében GGM milyen alapon bírálta, amiért a Volvót Ford Kísérővé fokozta le. Neki szabad, másnak nem?

Márkez egészen pontosan leírta az aracatacai házat, ahol a nagyszülei nevelték. MT látta maga előtt. Ám e képet azonnal kiszorította egy másik, Balatonszabadi, a nyaraló kertjében apa, hófehér válltrikóban. Legalább öt méter magas, bordóra mázolt csővázon hinták lógtak, s mászókötél, apa

könnyedén fölkapaszkodott rá csak kézzel, kilencven fokba emelve a lábát. MT-nek ez soha nem sikerült. Apa akkor még egészséges volt. A terméskövekkel díszített, ferde falú nyaralót MT nagyapja és nagybátyja építette, kilencszázötvenhétben. Körülbelül akkor tehát, amikor Márkez Magyarországra jött. MT apja soha nem érezte magát otthon abban a nyaralóban. Abban sem. Ő csak az Apáca utcai szülői otthonukban volt boldog, Pécsett, ahol édes hatosban éltek, papa, mama, két báty, meg a Lola kutya. Lola kutya volt az első, akit siratnia kellett.

MT apja több időt töltött a második világháborúban, mint ameddig az tartott. Mert már Erdély és Felvidék megszállásakor be-behívogatták karpaszományosként. Maradt róla egy fotó, amelyen teljes harci díszben áll, fehérre meszelt fal előtt, az alsó téglasorok ledobták magukról a vakolatot, s itt-ott penészedtek. Kezében szuronyos puska, tusával a talajra eresztve. Darócnak tűnő nadrágja a bakancsára buggyosodik. Széles derékszíján vadásztőr. Törzsét ikszben keresztezi a gyűrűbe hajtott takaró és a borjú. Fején rohamsisak. Csuklóján a tégla formázatú, világos szíjú karóra, amit az édesanyjától kapott érettségi ajándékul. Valahol az Ob partján capcarázta el tőle egy keretlegény. A karpaszományos időszak után előbb rendes katonaként masírozott a frontra, majd munkaszolgálatos ágyútöltelékként. Végül orosz hadifogolyként folytatódott élete elvesztegetése. Mire hazagyalogolt Tambovból, több hónap alatt, a családból hírmondó sem maradt.

Amint ezt mesélte, MT szemét elfutotta a könny. Félrefordult, hogy Márkeze ne vegye észre. Pedig sejthette volna, prózaíró mindent kibök: máig sem hegedt be a seb? MT zokogott. GGM nem próbálta vigasztalni, bólogatott, most halt meg az öcsém, az apám, és sokan mások körülöttem, s immár én se vagyok csúcsformában. MT-t még görcsösebben rázta a sírás.

A függőágy Balatonszabadiban! A mama a keletnémet demokráciából hozta ezerkilencszázhatvanban, azt hitte, kifeszíthetik a Délibáb utcai teraszon, de nem volt mihez rögzíteni. Végül levitték Szabadiba. MT apja a kert végében álló két fenyő törzsére hurkolta a köteleket. A felnőttek közül egyedül ő merte használni, mert ha az ember belefeküdt, a négyméteres fák legalább harmincfokos szögben görbültek egymás felé. A gyerekek boldogan hintáztak volna rajta, nekik azonban nem engedték, hátha kitörnek a fenyők, vagy elszakadnak a műanyag zsinórok. Nem bíztak az NDK iparban. Hová tűnhetett az a függőágy, amikor a házat eladták? Ki tudja.

Családi marakodás támadt az osztozkodáskor, sokéves pörösködés következett, anya és a bátyja hátralévő életükben szóba sem álltak.

Azért hívtál, hogy végre kisírjad magadat a vállamon? – GGM. Én hívtalak? – meglepődött. Miért, szerinted?

Lehet, hogy én hívtalak, suttogta. Lehet, azért, hogy kisírjam magam a válladon. Lehet, csak akartam látni fehérek közt egy európait. Illetve...

GGM sóhajtott, nagyon hálás vagyok, amiért segítesz, mégis föl kell tennem a kérdést, miért teszel úgy, mintha megkeseredett, elvált pasi volnál, miközben ötvenhárom évesen boldog családi életet élsz, újdonsült apaként? Én... tudod, hogy van, ha az ember mesél, óhatatlanul változtat a valóságon ezt-azt, mondandója kedvéért átrendezi a részleteket, máshová rakja a hangsúlyokat, azt hittem, jobban kijön, milyen fontos vagy te nekem, ha magányosnak tüntetem föl önmagamat, azaz Mákos Tibor mesterszakácsot... érted.

Aznap már nem szólaltak meg. Kivéve egyetlen mondatot. Azonos pillanatban, GGM spanyolul, MT (és e sorok író-ja) magyarul: tegyük el magunkat holnapra.

JUEVES

Én.
Újra én.

Reggelit hagyományosan Lola készít nálunk – így hívják nőmet. Egyelőre.

Nevet választani sem egyszerű a figuráknak. A név többet jelent önmagánál. A Lola a harmadik ötletem volt. Másodjára két kedvenc női keresztnevem latolgattam, Anna, Júlia. De Anna már foglalt. Júliáról pedig örökké a veronai baljós vég jut eszembe. Az első ötlet maga a valóság, legegyszerűbb mindenkit az igazi nevén hívni a könyvekben. Csakhogy akkor minden egyebet is úgy kellene hagyni, ahogyan a valóságban van.

Kérdés, miként van a valóságban. Az-e a valóság, amit én látok belőle? Rendszeresen tapasztalhatni, ahányan szemléljük, annyiféleképpen érzékeljük. Ha azonosnak érzékelnénk, azzal se jutnánk előbbre, hiszen a tény nem marad szükségképpen igaz, ha elmeséljük. Történetté kerekítve

sokat változnak a dolgok. A szögletes gömbölyödik. A fehér feketül. A hideg melegszik. És fordítva. Egy szó mint száz: a valóság is tévedhet, ha rosszul írják meg. Alfonso Fuenmayor halhatatlan szavai ezek, mint tudjuk. Alfonso Fuenmayor eredeti neve Alfonso Fuenmayor. GGM legjobb barátja. Volt. Amíg élt. GGM-nek sok legjobb barátja van. Még több volt. GGM eredeti neve is azonos azzal, amit e könyvben visel. Így, Márkeznek, persze csak én hívom. Írom.

Feleségemet nevezhetném bárhogyan. A Ladó utónév-könyv teljes női készlete rendelkezésemre áll. Sőt. A férfi is. Miért ne hívhatnám Árpádnak? Taszilónak? Jóskának? Valamint bedobhatnék nem létező neveket. Gázrózsa. Guriga. Gammaglobulin. Persze nem csak Gével kezdődhetnék.

Ezúttal maradjunk a Lolánál. Az oly izgalmas. Oroszlán. Markotányosnő. Tornádó. Kár, hogy korábban az apám kutyáját neveztem Lolának, inkább azt kéne átjavítani. Az eredetire nem lehet, sose tudtam, immár kideríthetetlen. Létezéséről csupán egy halovány fotó tudósít. Apám párás tekintettel simogatja, ebből sejthető, hogy ő a gazdája. Lola kutya legyen Málé. Nem, az túl falusi. Akkor Máté. Vagy Tádé. Valami á-é. Miért? Csak. Ez a két magánhangzó dudál a fejemben, ama kutyusra gondolván.

Talán sokan haragszanak, amiért eddig ezt-azt elhallgattam. Itt-ott tódítottam. Olykor-másszor rejtezkedtem. Jelképekkel operáltam. Behelyettesítettem. Azt hittem, jó lesz, ha elbújhatok a képzeletem mögé. Ahogyan szoktam. Képzelet persze nincsen, csupán a valóság elemeit rotyogtathatom, míg összefőnek valamiféle új anyaggá. Végy egy colombiai írót, akit mindenki ismer, helyezz mellé egy magyart, meg savanyú viszonyainkat, érzéssel fűszerezd, és főzd puhára lassú tűzön, kavargatva.

Aki megorrolt, attól bocsánatot kérek. Tantó néni kérem, én csak játszottam.

Most fordítsuk komolyra. Úgy volt, hogy GGM Lolának orchideát és francia parfümöt hozott. Kézcsókkal köszöntötte. Gyermekeim korukhoz illő játékokat kaptak. Én Mont Blanc töltőtollat. Mielőtt befutott, érkeztét telefonon előjelezte Bécsből. Nem az ágyamba költözött, hanem a vendégszobába – immár az is van. A többi, ahogyan előadtam. Nagyjából.

Szereztünk neki függőágyat, www.fuggoagy.hu: Termékeink México eldugott falvaiban készülnek, sodrott pamutszálakból, kézi munkával. A

hagyományos sprang szövési technikának köszönhetően a függőágy tökéletesen fölveszi a test alakját, így nyújtva használójának különleges élményt. Egy kis pihenés a függőágyban feledteti a hétköznapok gondjait.

Kellhet ennél több? Mindjárt hármat vettünk, engedve a kísértésnek, kettőt fizet, egyet ajándékba kap. Lolát az árengedménynél jobban izgatta GGM korábbi kijelentése, miszerint csak függőágyban lehet előítéletek nélkül szeretkezni.

Maya Titan (24.900,) és Maya Gold (21.900,–) mellé Maya Bronze-ot adták ingyér, mely a legkisebb méret. Eljátszanak vele a gyerekek, amint belenőnek. Még a délelőtt folyamán házhoz szállították, gondosan fóliázva, nyolcnyelvű használati utasítással. Áthívtam Tomit, a kedves szomszédot, az ütvefúrójával. Tanakodtunk, melyik fal elég erős, hogy elbírja az emberi test súlyát, azaz tartsa a szemescsavarokat, amelyekhez a két szív alakú alumíniumidom (ingyenes tartozékok) révén a tartókötélzet rögzíthető. A megfelelő sarkot kiürítettük, így a vendégszobából egy rattan ülőgarnitúra átmenetileg a dolgozószobába került, fölpolcolva. Amikor elkészültünk, biztonság kedvéért én akartam kipróbálni. Rámászni könnyebb volt, mint rajta maradni, akárha varázsszőnyegen imbolyognék. Óvatlanul az oldalamra fordultam, Maya Titan perdült egyet, s a padlóra köpött engem. A szemescsavaroknak pillájuk sem rezdült. Tomi kedves szomszéd a jól végzett férfimunka öntudatával távozott, az ütvefúró is elégedettnek tűnt. Nem beszélve Márkezemről, akit Maya Titan akként ölelt keblére, mint régen látott gyermekét az anyja.

GGM ebéd előtt orrába spriccelte a Sovagi-vírust. Milyen érzés? – kérdezte Lola. Próbálja ki! – nyújtotta a szerkezetet. Közbeavatkoztam, ne... minden csöppje kincs. Mi az, mi az? – a fiaim. Hét gyermekem ült az asztalnál, mert a két legkisebb – a falatemberek – még szopnak.

Mákos mester, szerintem három gyerek is szép teljesítmény, lányod születését huszonhat évvel követő két ikerfiúcska egyenest unikum, miért kell kilencet írnod? – GGM. Szívem szerint azt feleltem volna, haggyá békén. Na de ő az én Márkezem, ráadásul beteg ember. Vonogattam a vállamat. Szerintem az mulatságos, hogy a mesterszakács szapora, mint a nyúl. Azt hiszed, mindig és mindenáron mulattatni kell? –így ő. Sarokba szorított. Fogalmam sincs, mit kell mindig és mindenáron, de nem árt, ha arra törekszünk, hogy kuncsaftjaink ne unatkozzanak, GGM munkáiban is patikamérlegen adagolt a sírás meg a nevetés, miért baj, ha egy Mákos Tibor követni próbálja a példát?

GGM belém hallott: azért változtatjuk meg a valóságot, hogy még valóságabb legyen, nem fordítva, tudomásom szerint kilenc gyerek e tájon ritkaság, így ez kevésbé valós, mint az eredeti, az pedig rossz üzlet. Hümmögtem, ez itt nem Latin-Amerika, valóságunk csöppet sem mágikus, mint a tiétek, nem is elég izgalmas, Közép-Kelet-Európa erősen hasonlít az úgynevezett civilizált világ más tájékaira, persze, sokkal szegényebb kiadásban. Ha figyelmet akarunk, kénytelenek vagyunk ferdíteni, túlozni, kiagyalni.

Kicsi országban már a helyválasztás is gondot okoz. Ha a dél-amerikai szerző kitalál egy hitelesen hangzó város- vagy falunevet, például: Las Vistas, akkor az egy hatalmas földrészen bárhol lehet. Nemcsak a spanyol ajkú területeken, hanem Brazíliában is, a portugálban ugyanúgy él a szó nagyjából valamennyi jelentése: látások, kilátások, látképek, pillantások, tekintetek, tervek, továbbá vámosok. Mindenkinek ismerősen cseng az egész kontinensen, anélkül, hogy világossá válna, ténylegesen melyik emberlakta csomópontról van szó. Hasonlóan történik az észak-amerikaiaknál, Views városka bárhol létezhet, Texas államban csakugyan létezik egy, a szó jelentései is élnek, legföljebb a vámosok nem. Még az USÁ-hoz és Dél-Amerikához képest csekélyebb méretű Francia- vagy Németország irodalmában sem, körülhatárolható, ha történetünk Les Vues-ben, illetve Aussichten (am See)-ben játszódik. A térképészeti lehetőségeket tovább tágítja előbbi esetben Belgium és Algéria, utóbbiban Ausztria.

Ezzel szemben mi a magyar helyzet? Ha valódi városnevet akarunk, alig ötből választhatunk. Kitalálhatunk egyet, de – maradva a példánál – Látképek városáról ordít, hogy elmeszülemény. Vámosok nagyközség se jobb. Ráadásul az első realista részletből mindenki ráismer. Ha folyó keresztezi, Győr vagy Szeged. Ha dimbes-dombos, Pécs. Egészen pici falvak vagy tanyák esetében valamivel könnyebb, azoknak a neve nem köszön vissza rögvest. Ezer lakos fölött már bajos az ügy.

Mit lehet tenni? Próbálkozhatunk a tizenkilencedik századi megoldással: „K. városka főterén egy huszárszázad lovagolt át a hajnali ködben." Azonban itt is tippel az olvasó, első-sorban Kassára. Bármi derül ki az adott településről, azonmód a létezőek valamelyikévé válik. Magyar írót aligha érhet az a kivételes megtiszteltetés, hogy szülővárosa azt a nevet vegye föl, amelyen ő emlegeti a regényében.

Ugyan már, csattant föl GGM, nix kivételes tisztesség, csak az idegenvezetők hívják Macondónak, a catacai emberek soha, ingerültek, ha szóba kerülök, szemrehányó leveleket írnak, amiért hagyom, hogy nagyszüleim háza omladozzék, azt is nehezményezik, mért csak egyetlenegyszer mentem haza, mióta híres lettem, egy zenei fesztiválra. Tényleg csak egyszer mentél? Igen, nincs ott már senkim, azóta se kövezték ki az utcákat, száll a por a szemedbe-füledbe, nem találsz szállodát vagy panziót, ahol otthonosan érezheted magad... mit keresnék Aracatacában, illetve Catacában, ahogy az ottaniak hívják. Ha Colombiában vagyok, ami egyre ritkábban fordul elő, Cartagena de Indiasban lakom, tengerparti házamban, azért meg a cartagenaiak haragszanak rám, engedélyt kaptam az építkezésre az óváros csücskében, ahol másnak nem adnak, velem kivételt tett az elöljáróság, nem én kértem, ott se voltam, amikor a formaságokat intézték. A sikernek az az ára, hogy sokan haragszanak rád. Nagy siker, sok haragos.

Én inkább az irigy szót használnám, gondoltam. Ebbe csilingelt bele a csöngő. Mely esetünkben inkább elektromos verklicincogás, Beethoven Für Elise-ének dallama. Csak ketten voltunk a házban, Márkez meg én, Lola kitolta a fatalembereket a folyópartra, vitte a kutyát is, őróla fentebb Rigó néven esett szó – Rigó, mert szénfekete. Fontos személyiség minálunk. Igazából Rilkének hívják, de az olyan sznobos. Egészen addig, míg el nem mesélem, hogy az anyja neve Rill volt, így lett ő Rillke, hallatán mindenki az osztrák költőre képzet-társít. Ami annál is furcsább, mert leány. Újra fölhangzott a bevezető futam Elíznek. Ki a franc lehet? Reméltem, Lola elintézi. Hogy intézhetné, ha egyszer nincsen itthon? A harmadik ti-tü-ti-tü ti-ra-ri-ra-ramm indított ajtót nyitni.

A küszöbön hárman. Három író. Ajjaj. Lágy szeszillat kígyózott be az előszobába. Méregettek. Ojvé. Nem szoktak meglátogatni. Erőltetett jókedvvel indítottam, szevasztok, hát ti?

Szerbusz, felelte az egyik – nevezzük Bárdnak – huncut mosollyal: telefonáltunk, de kikapcsoltad! – neki volt gyerekszobája. A másik – nevezzük Krumplinak – alföldi ízekkel, melyeket meg sem próbálok visszaadni: tudjuk, hogy itt van, jöttünk vizitába. A harmadik – nevezzük Fülolajnak – nem szólt semmit. Nézett. Ez volt a legrosszabb, ez a méltatlankodó, vizenyős tekintet. Várjatok! – rájuk csuktam az ajtót. Iszkoltam Márkezemhez. Baj van, súgtam, beállított néhány kolléga...

tudják, hogy itt vagy. GGM sóhajtott, nem tartottad a szádat? De, én aztán tartottam, valahogyan mégis, nem tehetek róla, most mit csináljak? Küldd el őket. Megpróbálom – visszasasszéztam az előszobába.

Amazok hárman ugyanolyan pózban vártak odakünn. Nem fogad, mondtam. Irigyled mitőlünk! – Krumpli. Beszéld rá – Bárd. Fülolaj csak bámult rám, akár egy gonosztevőre. Nem bírtam a feszültséget, higgyétek el, senkit nem akar látni, ragaszkodik inkognitójához. Hogyha senkit nem akar látni, mit keres tenálad? – Krumpli így adta tudtomra, senki volnék. Annak is éreztem magam. Haragudtam Márkezemre, mi a rossebnek nem képes jó pofát vágni félóráig ezeknek? Igazán megtehetné, a vendéglátásért cserébe. Les amis de mes amis sutit mes amis, barátaim barátai a barátaim. Biztosan létezik ez spanyolul is. Várjatok! – újra rájuk csuktam az ajtót. Vissza GGM-hez. Te, ez nagyon kellemetlen, azt hiszik, rejtegetlek, nem tennél most az egyszer kivételt? GGM átgondolta, jó, csak miattad, mondd meg nekik, húsz perc! Köszönöm! – kicsi híján kezet csókoltam neki.

Barátim, győzelem, húsz perces audiencia! – betessékeltem őket. A magyar irodalmár nemcsak onnan ismerszik meg, hogy szereti, ha a fogyasztását más fizeti, hanem onnan is, hogy sose törül lábat. Lolát nem izgatja az ilyesmi, észre se veszi, én viszont nézhetem a következő takarítási napig a havas sárnyomokat. Illetve saras hónyomokat.

Bevonultak a szalonba. GGM addigra elfoglalta egyetlen bőrfotelunkat, királyi tartásban. A három magyar szerző megállott fölötte, körívben. Várta mind, kezdje a másik. Csönd, azaz kinti szélsuhogás, a vécébeli csap ütemes csöpögése, valamint a radiátorcsövek ropogása. Üljetek talán le, ajánlottam, további végtelen pillanatokba telt, mire megtették. Csak néztek GGM-re, kíváncsian és reménykedőn. Felöltöttem a figyelmes házigazda pózát: innátok valamit? – nincs felelet.

Sprechen Sie Deutsch? – Krumpli arcán láttam, nemleges válaszban bízik. Ja, ein bißchen! – GGM, kajmánmosollyal. Krumpli elakadt, ajjaj, most aztán németül kell... Nem segítettem, ő kereste magának a bajt, hadd kínlódjék. Na, mi lesz? – Márkezem türelmetlenül nézett rám. Beharaptam az ajkam. Szálljatok le rólam, gondoltam. GGM is bosszantott, a francnak élezi a helyzetet.

Fülolaj is elérkezettnek látta az időt: mondd meg neki, milyen ünnepi alkalom számunkra, hogy körünkben üdvözölhetjük a Száz év magány íróját... Krumpli közbeszólt, példaképünk nekünk! Fülolaj nem hagyta,

hogy kizökkentsék: mondd meg, úgy érezzük magunkat, mint József Attila, amikor Budapestre látogatott Thomas Mann!

Thomas Mann? – GGM mi van vele? Magyarázatba fogtam, belegabalyodtam, a spanyol nyelv ledobott nyergéből, s elporoszkált. A kollégák élvezték makogásom. Amikor mondat kellős közepén elhallgattam, úgy hagyván a levegőben az összetett múlt idő egyik felét, akár egy antik torzót, Bárd magához vonta a szót, tisztába tette Thomas Mannt és József Attilát, hibátlan németséggel.

Krumpli és Fülolaj most Bárdot bombázta újabb és újabb mommegneki sorozatokkal. Mi, a magyar írók, különösen... fontosnak tartjuk, hogy ő... ugyanolyan pici nép a miénk... Bárd a szövegtöredékek hallatán udvariasan kivárt, de folytatta a magáét rendületlenül, említve Móricz Zsigmondot, haladván Ottlik Géza és Weöres Sándor felé. GGM jelezte, sajnos, a soroltak munkásságát nincs szerencséje ismerni, valójában honfitársaink közül senkiét, bocs. Bárd megértőn nyugtázta, natürlich.

Krumpli és Fülolaj egyre hevesebben óhajtott bekapcsolódni, erősbödő alsó-fölső szólamot adva Bárd higgadt előadásához. GGM megelégelte, mit akarnak ezek? Mindenekelőtt tapogatni az Ön világhírű ábrázatát, vagy tépni a ruhájából egy darabkát, így Bárd. Hárman nevettünk. Krumpli és Fülolaj sértetten pillogott, érezvén, megint kiszorítják őket. Fordítsátok! – parancsolta Krumpli, zsírosparaszt apja szólhatott így napszámosára. Bárd főhajtással engedelmeskedett, arról folyik eszmecsere, be fontos nekünk Móricz, József, Ottlik, Weöres. Fülolaj fölélénkült, Kosztolányit is mondjad! Babitsot! – Krumpli. Tóth Árpádot, Szabó Lőrincet! – Fülolaj. Bárd minden névre helyeslőn bólingatott, majd csöndeskén: uraim, az imént leszögezte, őneki semmit nem jelentenek ezek a fényes csillagok, számára szűzföld a magyar irodalom, in toto.

Regénycsönd. Fülolaj eddig készült rá, hogy a színpad közepére lépjen, most nekirugaszkodott: do you speak English? Márkez kaliforniai akcentussal: Yeah, I do, fire ahead! Fülolaj ezt már nem értette, tétovázott, s tört angolsággal, szülővidéke, a Dembinszky utca zamatos hanglejtésével: szeretnénk, ti... te... jössz hozzánk, írótársulatba... csoportba, beszélni, olvasni, együtt fogni lenni, este, mikor... egy este, OK?

GGM jobbra dűtötte a koponyáját, fülembe sustorogta, tudod, hogy magánügybe' vagyok, bazd meg. E mondat szédítőn ismerősnek tűnt, irodalmi vizekről, nem jöttem rá, honnan. Bárd mindentudón bólingatott. Ez is dühített, meg az is, hogy én lettem a hunyó. Tudom, magánügybe' vagy,

bazd meg, de mit mondjak nekik? Bánom én, csak hagyjanak békibe! – tekintetéből kiolvashatták, hogy ellenséges.

Most mi a baja? – Krumpli. Fáradt, magánlátogatásra érkezett, bocsánatot kér, nem vállal föllépést. Ki beszélt itt föllépésről? – Fülolaj –, csak annyi, hogy jöjjön el a körünkbe, ezt érjed el! Két tűz közé szorulván, üzembe helyeztem a fecskendőt: gyerekek, legyetek belátóak, majd egyszer elmesélem, miért jött ide, addig érjétek be annyival, hogy láthattátok – önkéntelen karmozdulatom, mintha hessegetném őket kifele.

Krumpli epéje tovább sűrűsödött, nagyon érdekes, szóval tehozzád jött, magánügyben, épp tehozzád, azt akarod, hogy ezt mi elhiggyük? Az én epém sem tétlenkedett, közömbös, hogy hiszitek-e, Gabriel García Márquez itt van nálam, kosztra-kvártélyra, és nem akarózik neki semmiféle nyilvános körben megjelenni, ez van, punktum! Jó, jó – Fülolaj –, de miért kiabálsz?

Mondd meg nekik, vetette közbe GGM, vita esetén annak nincs igaza, aki először fölálll! Dehogy mondom, akkor sose mennek el. Mért ne mennének, ők is tudják, hogy lejárt a húsz perc. Én jobban ismerem őket. The more, the merrier, mondta GGM vérgúnnyal. Mi van, mi van? – Krumpli. Mentül többen antul vidámabban, fordítottam lehangoltan. De kérlek, kezdte Fülolaj, nem közmondásokat kérünk, hanem egy kis figyelmet, az egész magyar irodalomnak! Krumpli egyetértett, igaza van, ne vacakoljatok, fordítsa mán valamelyiktek! Mit beszélnek? – GGM. Nagyra becsülnek tégedet, mondtam az ő nyelvén. Köszönöm – GGM. Köszöni – én. Micsodát? A bizalmat.

Krumplit és Fülolajat nem sikerült leállítanom, egymás szavába vágva bizonygatták, a magyar irodalom sokkal-sokkal jobb, mint más népeké, bátran összevethetjük az angollal, a franciával, a némettel, kár, hogy a magyar nyelvet rajtunk kívül nem érti senki, nem érti senki, nem érti senki, nem is akarja megtanulni. Mindjárt dalra fakadnak, gondoltam.

Mester, legalább mondjon nekünk valami biztatót! – Bárd, németül. GGM tűnődni látszott, majd megkérdezte: milyen írók vagytok? Első mérgemben azt feleltem volna, makacs írók. Regényírók, mondta Bárd, ha ugyan az a szó, hogy regény, jelent még valamit.

Én komolyan vettem Márkez érdeklődését, magyaráztam, hogy Bárd lánglelkű stílusbravúrista, külföldön is nevet szerzett magának. Krumpli a mélyen tisztelt parasztság tősgyökeres prófétája, könyveit olvasva kedvet kapunk a vidéki élethez. Fülolaj rosszkedvű városlakó, az irodalmunkban hagyományos urbánus-népies ellentét a zsidók-nemzsidók felosztást

virágnyelvezi. És te? – GGM. Én... zavarba jöttem, hagyományos kisrealista volnék, szintén zenész, amúgy a bonyolult szerkezetek és a természetes történetmesélés bűvkörében munkálkodom. Értem, de miféle segítségre vágytok? A magam részéről semmilyenre, csak ők... GGM nem hitt nekem: na! és ha az igazat mondod?

Ezen még gondolkodnom kell. Persze, hízna a májam, ha egy világhírű kolléga beszélne rólam bárhol, pláne ha írna, ugyanakkor cikinek érezném, ha személyes kapcsolatunk miatt tenné. Ha szidnak, némán szenvedek. Ha dicsérnek, még némábban szégyenkezem. Idősebb írók oktatgattak vadalmafa koromban, ők úgy tartották, egymás pofándicsérése sértésnek számít.

GGM az alábbi nyilatkozatot tette: ¡Escribir novelas es un acto de rebelión contra la realidad, contra dios, contra la creación de dios que es la realidad! A regényírás lázadás a valóság ellen, az Isten ellen, az isteni teremtés ellen, ami maga a valóság.

Krumpli összevonta szemöldökét, ezek szerint a zíró (így ejtette) Isten? Úgy van, mondta GGM, ezért jöttetek hozzám hiába, mert Istenek nem szorulnak támogatásra, ugyebár. Mit mond? – Fülolaj. Hogy egyetért – én. Hogy igazi író nem szorul támogatásra – Bárd egészen jól követte a spanyolt a latinból.

Fülolaj megnyalta a szája szélét, mérget vettem volna rá, hogy ennyivel nem lehet kifizetni, hamarosan pontokba foglalva közli, miféle szívességeket vár GGM-től, ajánlólevelet, fordítót, talán készpénz kölcsönt. Akkor Krumpli is előáll a listájával, Bárd, akinek minderre már nincs szüksége, elnéző mosollyal szemlél bennünket. Tudtam, Márkez hamarosan célozgatni fog a húsz percre, sebesen behoztam egy Villányi Cabernet Sauvignont, de nem oldott meg semmit, addig mélyült köztünk az árok, míg végre összeszedelőzködtek és távoztak. Krumpli a bejárati ajtón kívülről visszaszólt: mondd meg neki, hogy még hallani fog rólunk!

Efelől semmi kétsége nem lehet, gondoltam. Zártam az ajtót. Márkez immár nevetett: túléltük, a skríblerek ilyenek a világon mindenütt, ne izgasd magadat.

Szólhattál volna előbb is.

Lola megetette a falatembereket, s berakta a kiságyakba. Az ünnepire terített asztalhoz ültünk.

GGM kedvetlenül kavargatta az Újházy tyúkhúslevest, melyben pedig még én sem találhattam kivetnivalót. Nincs étvágya, maestro? – Lola, aki mindig olyan forrón eszi a kását, ahogyan elébe kerül. De, csak előbb szimatolgatom, fontos nekem az étel illata. Mondja, miért nem hozta magával a feleségét? – Lola arcán gyermeki kíváncsiság. Csurogni kezdett rólam a víz, egyre mélyebbre vágó kérdések következnek, első vérig. GGM ugyanolyan gyermeki ábrázattal válaszolt, bizonyos utakra az ember egyedül megy! – kacsingatott, akárha arra célozna, nőügy van a dologban. Egek, Lola ezt nem hagyja annyiban. És tényleg nem: Miféle utakra céloz? Először is, tegezzél, még nem vagyunk olyan bizalmasban, hogy magázódjunk! Colombiában az a szokás – akartam közbeszúrni, de Lola nem engedte: tudom, olvastam a mester önéletrajzát. Na, és hogy tetszett? – GGM. Ajjaj, gondoltam. Lehetek őszinte? – Lola. Természetesen, így Márkezem. Nem, nem, nem! – sikította valaki a koponyámban hideglelősen. Túlírtad, mondta Lola szerény mosollyal. Lehunytam a Szemem. Igen, húznom kellett volna belőle a fiaim szerint is, meg az ügynököm szerint is, sajnos, a szerkesztők nem mernek kritizálni. És a barátaid?

GGM erre már nem felelt. Elmélyült a cérnametéltben, mely azonnal a bajszára akaszkodott. Bajusztészta, mondta a lányom huszonkét évvel ezelőtt, nagycsoportosként. Reméltem, az aknamezőről levonultunk. Ámbár Lolánál sosem lehet tudni. Kifogyhatatlan az arzenálja. Úgy hangozhat, mintha panaszkodnék, pedig épp azért szeretem, mert ilyen bátor. Sose kerülgeti. Mindig durr! – a kellős közepibe. Nem mérlegeli, lesz-e belőle baja. Nem izgatja, félreértik-e. Nem törődik azzal, okos-e, ha beszél. Vagy hallgat. Ha szükségét érzi, beszél. Vagy hallgat. Nem szorong. Él.

Az ebéd hátralévő része regénycsöndben telt. Colombiai ember evés közben nem beszél. Csak csámcsog. És fülsértőn szívogatja a fogát. Lolára sandítottam, vártam, mikor tesz megjegyzést, ám ő, nem ránk figyelt, hanem arra, sírnak-e odaát a falatemberek, akik ezúttal kivételes önfegyelemmel tűrték, hogy rajtuk kívül is van világegyetem. GGM desszertet nem kért, a spanyol nyelv minden kacifántját bevetve dicsérte a fölséges lakomát. Lola pontosan értette, sőt képes volt hasonló stílusban szerénykedni. Irigyen figyeltem, spanyolul is jobban tud, mint én, noha nem is tanult. Én viszonylag gyorsan tanulok, a baj az, hogy jóval gyorsabban felejtek. Így sosem érhetem utol magam. Lola olyan, mint a Bourbonok, csak fordítva. Rükverc Bourbon. Mindent tanul, és semmit nem felejt.

Egyetemista korában belezúgott egy fiúba, aki a lisszaboni Manuel de Falla vonószenekarral vendégszerepelt Buda-pesten, az ő kedvéért abban a két hétben megtanult portugálul.

[Négy hétben, helyesbít Lola, amikor a vállam fölött e szövegbe pillant, de nem tanultam meg, épp csak összerakosgattam a franciából és a latinból, a srác gitáros volt, Esztergomban találkoztunk... ha már írod, miért nem úgy, ahogyan volt?]

/Nagyon jól tudod te, miért, a tényeket meg kell változtatni, ha nem elég hihetőek, vagy ha túl különlegesek, ne hozzál ki a sodromból ezen a szép napon, különben a valóság is.../

[...tévedhet, persze-persze, Alfonso Fuenmayor, mondtad már százszor.]

/Ne kötözködj, inkább maradj a valóságnál, ha már annyira fontosnak tartod, százszor biztosan nem!/

[Néhányszor, javítja Lola, s megy a dolgára.]

GGM félrevonult, hogy bespricceljen magának. Lola mosogatott, azt kérdezte, mi a terved délutánra? Gondoltam, elugrunk a Bahama-szigetekre. Jó ötlet, de ha esetleg nem jönne össze, kivihetnéd a falatembereket a levegőre, plusz öt fok van.

Rendben. Talán GGM csatlakozik hozzánk. Belestem a vendégszobába. A függőágyban hevert, háttal nekem. Maya Titan jóízűen nyikorgott alatta. Orromba csapott a betegség semmivel össze nem téveszthető szaga. Árasztotta ezt az anyám. Meg az apám. Meg két barátom. Kevésre rá eltávoztak körünkből. Körömből. Belém döfött a rémület. Ugye, nem...? – már imádkoztam, saját különbejáratú Istenemhez. A leganyagelvűbb ember is egycsapásra vallásos lesz, amikor a halál jegét érzi a közelében. Vagy ha rengeni kezd a talpa alatt a föld. Szólítottam suttogósan, nem fordult felém. Vártam picit, majd visszacsuktam az ajtót. De rögtön újra benyitottam, hátha rosszul lett. Gabo... – úgy hangzott ez, mint a csapok sóhaja vízelzáráskor. Válla fölött odapillantott. Tekintetében fáradtság. Félálom. Csüggedés.

Valami baj van? – közelebb léptem. Szemét lezárta. Nem szólt semmit, mégis tisztán értettem: félek, fájok, rémeket látok. Odahajoltam, homlokára engedtem a tenyerem, orvos módjára. Bőre, akár a forró homok. Az enyém, mint a langyos hal. Rám ripakodott, hagyjál már békén! Bocsánat – kifaroltam. Vittem falatembereimet a plusz öt fokba. Kezeslábas, sapka,

kesztyű, takaró. Azért nem kéne így... igazán mindent megtettem, ami emberileg és barátilag lehetséges. Emberbarátilag. Megtettünk, mert Lola is. Zokszó nélkül. Annyit se kérdezett, hogyan került ide ez az öregember. Úgy értem, mielőtt ráismert. Nem én tehetek a betegségéről. Különben lehet, hogy hat a vírus, és már nincsen semmi baj.

Falatembereim viharos sebességgel fölvidítottak, szuszogtak a dupla babakocsiban. Élveztem a tiszta levegőt. A hideg szellőt. A tél férfias illatát. A hó ropogását. Mire visszaértünk a házba, a babák álomba merültek, én ábrándos hangulatba. Próbáltam óvatosan kiemelni őket, még sose sikerült úgy, hogy ne ébredjenek föl. Most sem. Súgva-búgva csitítgattam fiaimat, ne zavarják Márkez sziesztáját. Mire a gyerekszobába kerültek, s lehámoztam róluk a több réteget, érzékeltem, GGM az ebédlőben fecserészik Lolával. Kínlódtam ősi ellenségeimmel, a patentokkal. Odakint fülhallomást nevetgéltek. Mi a frász? A rácsos ágyakba fektettem a falatembereket, hátha visszaalszanak. Volt rá esélyem. Addigra teli torkú kacagó-duett verte szét otthonunk csöndjét. Tekintettel lehetnének a csecsemőkre! – mérgesen galoppoztam ki.

Ha nem nézném Márkezem korát, akár féltékeny is lehetnék. Lola az asztalra könyökölve hallgatta a széken izgő-mozgó GGM-et, popsija obszcén ívben tárult elém. Mindig jól festettek rajta a kordnadrágok. GGM a túlfélről persze mást lát. Miről maradtam le? – kezdtem, a szükségesnél harsányabban. Utazgatunk a világban! – GGM. Most épp merre jártok? Rómában.

Aha. Közös téma, közös lelkesedés az örök város iránt. Lola egy évig élt ott gyerekkorában, iskolába járt, festő nagybátyja jóvoltából.

[Matematikus, javítja Lola, amint idáig ér az olvasásban, és Londonban.]

/Igen, de az olyan rideg foglalkozás, Róma pedig kell az átkötéshez./

[GGM Londonban is élt, meg akart tanulni angolul.]

Kíváncsi volnék, nőm honnan tudja ezt, én vagyok a Márkez-bubus, nem ő. Természetesen hagytam, legyen övé az utolsó szó.

Lola elérzékenyül, ha arra a városra gondol. Londonra. A gyerekkora miatt. És Rómára. Ahová nagyon vágyik, még sose járt ott. GGM mesélni kezdte, mint tengett-lengett az olasz metropolisban. Alkalmi munkákból élt, nyomorgott. Be-iratkozott a híres római filmakadémiára, izgatta a forgatókönyvírás. Sokan oktatták, de csak egyetlenegy akadt, akitől tanult is valamit, Cesare Zavattini, az olasz film élő legendája. Mármint akkor, mert

nyolcvankilenc őszén meghalt Rómában, Luzzarában temették el, ahol született. GGM készül egy ideje elzarándokolni a sírjához. Emilia tartomány amúgy is szíve csücske, ahogyan az egész Lombard-síkság a Pótól délre.

Tudod-e, mért lett Emilia a neve? – kérdezte Lolát. Fogalmam sincs – nőm rázta a fejét, pezsgőszín fürtjei röpködtek. A Riminiből Piacenza felé vezető római utat hívták via Aemi-liának, mert Marcus Aemilius Lepidus konzul építtette, időszámításunk szerint 187-ben. Tátva maradt a szám, honnan tudod? GGM megnyalta az ujját, s a levegőbe döfte. Lola bólintott, ő meg azt tudta, mit jelent ez, némelyik latin-amerikai országban ekként jelzik az égi sugallatot. De GGM viccelt, egy ottani panzió reklámfüzetében olvastam. Hogy tudtad megjegyezni? Nekem ilyen a memóriám, minden beleragad, az is, aminek nem kéne.

Egy film miatt utaztam oda néhány olasz cimborámmal, a film persze sosem készült el, a filmek valahogyan nem szoktak, ez a forgatókönyvírás lényege, tíz szkriptből ha kettő éri meg a bemutatót, inkább húszból, általában nem is a legjobb, hanem a legszerencsésebb. Egyetlen embert ismertem, aki előre megmondta, melyik ötlettel érdemes foglalkozni, mert abból a végén film lesz. Cesare Zavattini tudta, pedig ő az olasz filmtörténet óriásaival dolgozott, azok nyilván még kiszámíthatatlanabbak, Vittorio de Sica, Michelangelo Antonioni, Federico Fellini, Dino Risi, Roberto Rossellini, Luchino Visconti, Giuseppe de Santis, Mario Monicelli és még sokan mások.

Testes, középtermetű ember volt, tömbös koponyával, melyről, mire én odaértem, már minden szál haj lefoszlott. Sötétkeretes, vastag szemüveget hordott. A nap bármely szakában ránk ért, tűrte, sőt kifejezetten várta, hogy időnként beállítsunk a lakására, előzetes engedélykérés nélkül. Bármely filmre szánt történetet szívesen végighallgatott, ha nem tetszett, csak legyintett, ha igen, helyben rögtönzött bele meghökkentő fordulatokat, s olyan végjelenetet, melyre senki más nem gondolt, javaslatai pofonegyszerűek voltak. Irigyeltem, tiszteltem, talán szerettem.

Baszk sapkát hordott, motyogtam, fehér asztalnál se vette le. Kicsoda? Zavattini – hangomban büszkeség. Ismerted?? Az túlzás, összefutottunk, amikor Magyarországon járt, a hetvenes évek végefelé. A párhuzamosok másutt is találkoznak, nemcsak a végtelenben, mondta az én Márkezem.

Lola GGM kedvenc filmje és rendezője felől érdeklődött. Rossellini Rovere tábornokját és Truffaut Jules és Jimjét említette, rendezőnek Orson

Wellest (Az aranypolgár) és Kuroszavát (A vihar kapujában). Lola rögtön bevallotta, egyiket sem látta. GGM azt hitte, tréfál, ezeket a filmeket illik ismerni. Az illem Lolát nem érdekli, szúrtam közbe, s ne feledd, hatvankilencben született. Atyaúristen, szégyelld magad, aranyom... lassan tudomásul vehetném, hogy nincsenek többé nők, csupán anyák, meg csajok. Lola is anya már, így én.

De Lola nem zavartatta magát, még sok kis kérdést tartogatott Márkezemnek. Van-e visszatérő álma? Igen, főként a denevérfergeteg, valós élményen alapul, gimnazista korában történt, Cartagena de Indiasban olyan tömegű denevér rontott a járókelőkre, hogy elsetétítették az eget, egy idősebb asszony felkiáltott: imádkozzuk a La Magníficát! – e titkos ördögűző mondókát az egyház betiltotta. Zsolozsmázni kezdték, mire a denevérraj azonnal eltűnt, ő maga is nehezen hitte el. Kedvenc színe? A Karib-tenger sárgája. Ruhadarabja? Szülővidéke népviselete, a Liquiliqui ing. Ebben vette át a Nobel-díjat, igaz? Igen. De akkor mi az a guayabera nevű ing, amelyben szintén átvette a Nobel-díjat, mint A guajava illata előszavában olvasható? Ugyanaz.

A dolgoknak több nevük van földön és egen, ó, Horatio.

GGM kedvenc saját könyve A pátriárka alkonya, amelyben minden idők diktátorait akarta egybegyúrni. Johann Wolfgang Goethe-idézettel magyarázta, miért azt szereti. Először egyszerűen írunk és rosszul. Azután bonyolultan és rosszul. Majd bonyolultan és jól. Végül egyszerűen és jól. Szerinte eme regénnyel lépett a harmadikból az utolsó fázisba. Értem – Lola, akár egy iskoláslány –, de nekem azért maradhat a Száz év magány a kedvencem? GGM jóváhagyón bólintott. Az enyém meg a Kolera a szerelem idején, hadartam, hogy ne maradjak ki semmiből. Fordítva! – vágták rá kánonban.

Kobraharapásnak éreztem. Pontosan tudtam, hogy Szerelem a kolera idején, olvastam, kétszer. Botlott a nyelvem. Mentegetőzzem? Egyáltalán, miért Lolát avatja be műhelye titkaiba, mért nem engem? Most akkor kihez jött, énhozzám vagy a feleségemhez? Mart az irigység kígyója. Hová lett az ellenszérumom? Régebben volt nekem belőle bőven.

Bizonyára nem véletlen, hogy az angolban és a franciában az irigy és a féltékeny ugyanaz a szó. Jealous, jaloux. A spanyolban nem. Celoso, envidioso. Ennek mi lehet az oka? Lola biztosan tudja, mert... öntsünk tiszta vizet a pohárba, angol-francia szakot végzett a bölcsészkaron. Nincs

kedvem megkérdezni. Ismétlem, úgy tudtam, nem vagyok féltékeny típus! Akkor pedig csituljak. Hátrább a zavarakkal.

Azt mondod, öntsünk tiszta vizet a pohárba, dünnyögte az én Márkezem, helyes, kezdjük rajtad! Hogy érted? Mért bújtál Mákos Tibor szakácsmester bőrébe, prózaíró létedre, miért nem vállalod önmagad, legalább most az egyszer? Találat... velős választ keresgéltem, téztem, továztam. Elpirultál! –GGM mutatóujja rám szögeződött.

Mintha élvezné, hogy égethet. Eszembe jutott Máté főtörzs (talán nem ez az igazi neve) a kalocsai laktanyából, bármely kritikának minősíthető megjegyzés hallatán azt üvöltötte: Katona, ha le akar szidni (más igét alkalmazott), hívjon félre!

Én ehelyett halkan, eltűnődve: Márkezem, mondd csak, mióta adhat instrukciót a regény hőse a szerzőnek? GGM, ugyanúgy: A kérdés még nem instrukció, különben a regényhős bármit tehet, amikor már önálló életre kél, nem igaz?

Na ja. Ha önálló életre kél egyáltalán. Arra várunk az első papírra vetett betűtől. Midőn végre eljutunk oda, hogy a figura saját döntéseket hozzon, közös sorsunk megpecsételődött. Már nem tehetünk ővele bármit. Elegendő téglácskát raktunk le ahhoz, hogy az út folytatása magától jelölődjék ki. Persze, választhatunk más csapást, de akkor elébb vissza kell hátrálnunk, hogy korábbi útköveink egy részét annak megfelelően áthelyezzük. Az esetek többségében kár volna. Ha sikerült életet adnunk neki, okosabb beletörődnünk, csupán szülője vagyunk, nem parancsnoka. Olyan érzés, mint amikor a tizenéves gyerek megkezdi elszakadását. Fájdalom és büszkeség kavargása. Összpontosítsunk utóbbira.

Ez azonban nem válasz arra, mivégre a mesterszakács? –GGM. Ugyan... Mákos Tibor magyarázzon (hm, spanyolázzon) neked a regényírásról? mintha egy vidéki plébános az Úristennek próbálna bibliaórát tartani, százszor jobban tudod, mint én!

Beharaptam az ajkam. Szórakozik velem? Le akar járatni Lola előtt? Juszt se megyek bele. Lola különben fejből fújja idevágó nézeteimet. Vélhetőleg immár minden nézetemet. GGM bólogatott, hiszen együtt éltek! Igen, én is ezt akartam mondani. Mindegy, ki mondta... rosszul vagyok! – arcáról eltűntek a színek. Rémülten nyúltam a karjához: vizet? gyógyszert? Nem, függőágyat! – nyugtató gesztussal próbálkozott, ez még ijesztőbb volt.

Maya Titanhoz kísértem. Annyira gyöngének láttam, hogy biztosra vettem, föl kell segítenem a függőágyra, ám könnyedén lendült rá, tudta a forszát. Oldalára hengeredett, szemét félig lehunyta. Lábujjhegyen iparkodtam kifelé. Maradj még, kérte. Széket húztam oda, lovaglóülésbe helyezkedtem, arcom leheletnyire az övétől. Hozzak valamit inni? Kezével intett nemet. Még egy takarót? Nem kell... honnan ismered? Kicsodát? Lolát. Ja, hát ő is... főz. Főz?! Igen, szakács... szakácsnő. Ahá, tehát ragaszkodsz ezekhez a téglákhoz.

Midőn Lola még csak fontolgatta, hogy az emberiség etetését választja hivatásául; fölkeresett, tanácsomat kérte. Aztán összeházasodtatok, sommázta GGM. Ennyire azért nem egyszerű, első házasságom ugyan romokban hevert, mégis időbe tellett, mire megbarátkoztam a gondolattal. Jó, korábban három házasságot említettem, valójában kettő volt, az előző, meg a mostani, úgy éreztem, érdekesebb a figura, ha... érted.

Lolával sokáig óvatoskodtam, el sem tudtam képzelni, miként élhetnék együtt valakivel, aki a lányom lehetne. Ott fog hagyni, csak idő kérdése. De Lola oldalán gyermekké lettem, ordítottam, toporzékoltam. A múló hónapok-évek puhítottak állandó vívóállásomon, enyhült az örökös készenlét, mellyel a csalódás viselésére treníroztam magamat. Anélkül, hogy észrevettem volna, kissé megnyugodtam. Jöjjön, aminek jönnie kell. Akkor már azon izgattam magam, mi lesz a karrierjével. Azonos foglalkozásúak házassága a közhiedelem szerint vagy nagyon jó, vagy nagyon rossz. Baráti körömben megfigyelhettem ilyen párokat. Másokénál szorosabb összetartozásuk alapja a közös érdeklődési és ismeretségi kör, egymás mélyebb értése. Ugyanakkor ha még a foglalkozás is azonos, a partner az unalomig ismert témákat és gondokat hozza haza. Nem beszélve az esetleges szakmai féltékenység mételyéről. További csapdahelyzet, hogy amelyiknek jobban megy a pálya, annak talán illene segítenie a társát. Illene, de rossz vért szül. Bármit teszel e téren, visszaüt. Amit nem teszel, az is.

Erkölcsös ember igyekszik távol tartani magát a rokonai pályafutásától. Hiszen aki képtelen a maga jogán s erejével kiharcolni a helyét a szakmában, az nem érdemli meg, hogy benne legyen. Sosem rejtettem véka alá, hogy így gondolom, Lola egyetértett. Ám azt nem hitte el, hogy súlyos hátrányok érhetik miattam. Aki engem nem szeret, kapásból őt se fogja. A rám irigyek vele kifejezetten ellenségesek, biztosra véve, én egyengetem útját. Ítéletüket meghozzák, mielőtt egyetlen falatot

kóstolnának tőle. Így lesz ez, baljósoltam Lolának, szerelmünk tavaszán. Kinevetett. Bízott magában.

[Naná, hogy bíztam! Ott voltam húszévesen, hátközépig érő szőke hajjal, megjelent az első regényem – hagyjuk már a szakácsosdit a francba –, nem érdekeltek a szorongásaid. A nehézségek jót tesznek. A bennem élő keresztes lovag örvend, ha akadályba ütközik, leereszti a sisakrostélyt, lova oldalába vágja acélsarkantyúját, tör előre rendületlenül. Ne hidd, hogy elkedvetleníthet bárki, bármi.]

Azóta volt módja tapasztalni, nem tévedtem. Szakmai körökben tudomást sem vesznek róla. Fontos főzőversenyeken sosem lehet eredményes, gyakran elindulni sem engedik. Díjat és ösztöndíjat nem kap. Úgy tesznek, mintha nem is létezne. Pedig vannak törzskuncsaftjai. Fáj ez nekem, igen, nagyon. De soha nem beszélek róla. Félek, elfogultsággal vádolnának. Szakmai fórumok előszeretettel feledkeznek meg rólam is, csakhogy engem már nehéz kiszorítani. Minden hivatásba mártott test a súlyából annyit veszt, amennyi az általa ki nem szorított kollégák súlya.

Amikor a falatemberek megérkeztek körünkbe, épségben-egészségben, fogadalmat tettem. Míg velük minden rendben van, egyébbel nem törődöm. Erőfeszítek, hogy betartsam, fogadalom megszegése a nyolcadik főbűn. A kávé-absztinenciához is szilárdan ragaszkodom, Márkez érdekében. A saját érdekemben. A mi érdekünkben.

Remélem, Lolát is kárpótolják a falatemberek. Mondogatom neki s magamnak: nem adhat Isten mindent egy helyre. E megállapítás gyógyír, egészen addig, míg eszembe jutsz te, Gabriel García Márquez, akkor meg kell állapítanom, Isten olykor adhat mindent egy helyre, globális rajongótábort, tökéletes családi boldogságot, szilárd jómódot, fejedelmi életvitelt, a világ legrangosabb kitüntetéseit, hű barátokat... csoda-e, ha olyan sokat gondolok rád?

GGM csukott szemmel hevert az álmos neszekkel ingó Maya Titanon. Figyeltem, lélegzik-e. Egy-egy szál mocorgott a bajszában, jól van. Váratlanul megszólalt, azt is irigyled, amit most kaptam Istentől? hogy nyomhatom magamba a csirkeszart? Elnémultam. GGM odafordult, Maya Titan kilengett jobbra-balra: ideje, hogy végre színt vallját. Amennyiben? Inkább írója vagy e történetnek, mint szereplője.

Miért ne lehetnék mind a kettő? az indokoltnál is jobban irtózom azoktól a könyvektől, filmektől, színdaraboktól, melyekben maga a művész

a főhős, ne traktáljuk a nagyközönséget privát ügyeinkkel, ábrázoljunk valódi embereket, nem föltétlenül azt állítom, hogy az író nem ember, de azért... GGM vállat vont, értem, csak azt nem, hogy akkor író létemre mit keresek én itten? Te nem egy író vagy, hanem az író, különben meg kivétel erősíti a szabályt. Nem inkább gyöngíti? Magyar közmondás.

Mákos Tiborra más nyomós okom is van. Nem könnyen mondom ki, hogy író volnék. Ha a hivatalos közeg a foglalkozásomat kérdi, zavarba jövök. Írónak lenni szerintem nem foglalkozás, hanem állapot. Áldott állapot. Író az, aki épp mélyre bukik egy készülő regényben, novellában, egyéb szövegben. Amikor ezen illető áldatlan állapotban van, akkor nem író. Régebben azt feleltem a hatóságnak, hogy foglalkozásom filmdramaturg. Midőn a szocializmus időszakában szabadúsztam, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának irodalmi szakosztálya a személyimbe pöcsételte, hogy tagja vagyok. Így nem vitt be a rendőr közveszélyes munkakerülésért. A munkahely rovatba ez került: MNK Műv. Al., író/tag. Böngészte az igazoltató egyenruhás, csizmasarkon hintázva: milyen tag maga? Még nem működtem a tévében, a kutya sem ismert. Általában csak a végzettség rubrikánál nyugodtak meg, ott szerepelt a jogi diploma. Néha doktor urazni kezdtek. Attól is zavarba jöttem. Egyetlen percig sem dolgoztam jogászként, a kötelező szakmai gyakorlatokon túl.

Hosszabb szünet után Márkez azt kérdezte: sose voltál féltékeny Lolára? Íróként vagy férfiként? Miért, az író nem férfi? Hát... íróként még soha, alkalom sem adódott, eddig nem aratott akkora sikereket, egyébként mások teljesítményére nem szoktam irigykedni, férfiként pedig... elvileg nem hiszek a nemi szervek magántulajdonában. Ha Lolára hatást gyakorol egy hím (vagy akár egy nő, mindegy), s átfut a fején, milyen jó volna vele a dínomdánom, akkor már megcsalt, kevésbé érdekes, hogy lesz-e tényleges akció. Ez a teóriám, igen, de amikor a gyakorlat próbára tenné, valójában éppen úgy gyötrődöm, mint bárki más, akinek nincs semmiféle ideológiája e tárgyban. Ennyit az elméletek hasznáról a hétköznapokban.

Nem szívesen élnék szakmabelivel, mondta GGM, a feleségemmel kötöttünk egy megállapodást, ő soha nem ír regényt, én soha nem ártom magam a háztartás ügyeibe. Eléggé hímsoviniszta szöveg! – szaladt ki belőlem. Lobot vetett szeme, hogy lehetne hímsoviniszta szöveg az, amibe egy nő szabad akarattal ment bele, sőt szinte ő javasolta? Visszakoztam, ti tudjátok... Nem biztos, hogy volt más választása, gondoltam, jobb nem

tudni, mit szólna ehhez Lola. Kikérné magának, dünnyögte GGM, na ezért nem szeretnék szakmabelivel élni.

Sajátságos, hogy Márkezem mindig hallja, mi jár a fejemben, jó lesz vigyázni, gondoltam, kitéve magam annak, hogy persze erről is első kézből értesül. Nem kell vigyázni, gondoltuk kórusban. Ámbár úgy tetszett, ő nemsoká álomba merül.

Pedig azt még nagyon elmondanám, hogyan is találkoztam Cesare Zavattinivel, a filmíróval. Talán a filmesek szövetsége hívta meg, vagy a minisztérium, esetleg valamelyik budapesti vagy pécsi fesztivál díszvendége volt, ha nem épp a zsűri elnöke. Szenvedélyes öregúr, vértolulásra hajlamos. Hetvenvalahány lehetett. Tízzel többnek tűnt. Imádott magyarázni. Közben kényszeresen mutogatott, mintha forgatás helyszínén állnánk. Ujját karmesteri pálcaként döfte előre, jóval a vízszintes sík fölé emelve, akár egy játéklöveg csövét.

Elképzeltem, amint GGM történeteit elemzi, filmes szempontból. Apukám, arra nincs idő, hogy ennyi szereplőt bemutassunk, a nevük se maradhat meg, a drága néző nem fogja magának megjegyezni, hányadik Buendía, milyen Arcadio, szerepeltesse őket a keresztnevükön, és legyenek közismert spanyol nevek, Juan, Pablo, José. A szerkezet túl bonyolult, a film egyszerű játék, kérem, ne ingereljen azzal, hogy művészetnek nevezi, olyan, mint a főzés, mi álmokat kotyvasztunk, kis emberek álmait, ehhez kell viszonyulnia, ha valaha is vászonra kíván kerülni a vackaival. Fogja szépen azt a száz évet, sorszámozza be az eseményeket, és rakja időrendbe, egyáltalán, tényleg száz év telik el? Regényben lehet hülyéskedni, liláskodni, ködösíteni, de a vásznon rendnek kell lennie, érti? Itt nem mellékelhet semmiféle családfát az eligazodáshoz, a drága néző vissza se lapozhat, kézen fogva vezetjük végig a cselekményen, az eszmei alapvetést is hagyhatja a fenébe, a moziba úgyse kerül bele, a jegy hátára nem nyomtathatjuk oda. Kisebb önérzet, nagyobb szakmai alázat, ez a filmírás titka, ha derogál menjen alanyi költőnek, lehet, hogy a papír türelmes, a celluloid nagyon türelmetlen, ért engemet, apukám?!

Hányszor hallgathatta ezt végig GGM Rómában, Cesare Zavattini otthonában, tanteremben, olykor kávéházi szegleten? Nagyjából ahányszor a lendületes öregúr közelébe került. GGM hajlamos beleesni az írók csapdájába, túlértékelni a film jelentőségét. Azt hiszik a prózisták, míg ők fullasztó magányba zárkózva kalapálják históriáikat, a filmesek bezzeg

vígan vannak, a mozi világa maga a paradicsom. Utazgatnak hegyen-völgyön, sofőr vezette gépkocsik szállítják őket, hotelekben éjszakáznak, esznek-isznak, jól mulatnak. Ezt hívják motívum-keresésnek. Gyönyörű színésznőket szerződtetnek, akikkel nemcsak megengedett, de szinte kötelező az etyeptye. Nézik aztán csapatba verődve a nyersanyagot, melynek magyarul muszter a neve. Együtt örülnek, együtt sírnak. Mikor a filmet bemutatják, a premieren hajlonganák. A világ rangos fesztiváljaira meghívást kapnak. Hol díjazottként hol zsűritagként. A vázolt tevékenységek során tisztes mértékben megtollasodnak akkor is, ha nem kifejezetten sikeresek. Ha kifejezetten sikeresek, tisztességtelen mértékben. A prózaírók szíves örömest részt vennének ebben. Számukra egyébként szinte minden kollektív tevékenység vonzóbbnak tetszik saját magányos háborújuknál. Csapatban dolgozni ez a vágyuk.

Addig-addig vágyakozik a prózaíró míg egy árnyas délutánon csilingel a telefon. Titkárnő kapcsolja főnökét, a stúdióvezetőt. Esetleg a neves rendezőt. Vagy a névtelent. Pezsdül a prózaíró vére legott. Luxus szálloda presszójába invitálják. A rendező – akár a baj – ritkán jár egyedül. Hozza asszisztensét. Operatőrét. Dramaturgját, bármit fedjen e foglalkozás. Megfigyelhető hogy valamirevaló filmesek soha nem rendelnek oly sallangmentesen, mint a többi ember. A világ minden kincséért se kérnének egy kávét csak úgy. Őnekik hosszú kávé kell, tűzforrón, langyos tejjel, édeskével. Vagy koffeinmentes, habbal. Vagy mélanzs, szórat nélkül. Ha mégsem így kapják, dühöngenek. Visszaküldik. Mindeközben prózaírót nyalogatják. Új regénye fenomenális. A jelzőválasztékból csupán a szuperlatívuszokat használják. Prózaíró emlegetett könyvéből világsikerű film készülhetne, bizonygatják kórusban. Prózaíró mája hízik, lelke nyúlik. Jelenleg azonban nem erről van szó. A rendező egy réges-régi tervét szeretné forgatókönyvvé nemesíteni. Az ötlet zseniális. Onnan tudható, hogy maga a rendező jelenti ki. Háromszor. Négyszer. Ötször. Prózaíró elismeri, az ötlet tényleg zseniális. Csak nehéz kihámozni a szárnyaló előadásból. Világos, hogy több perces helikopter-fahrt kerül majd a főcímlista – föcinek becézik – alá, mely rögtön exponálja a hős törpeségét és kiszolgáltatottságát. A helikopter magát a Sorsot szimbolizálja.

Prózaíróra átragad a rendező láza. Együtt tervezgetik a második, harmadik jelenetet. Szó esik nagylátószögű optikáról. Dramaturgiai tétről. Pályázati anyagokról. Szponzorokról. Mire fölállnak a forróra ült vendéglátóipari székekről, mindketten tudják, emberfeletti vállalkozás

részesei lesznek. A rendező feladata hogy a szükséges papírmunkát elvégezze a stúdió és a szponzorok felé. Prózaíró – sőt előléptetés: forgatókönyvíró – feladata hogy közössé vált víziójukat nyomtatott sorokká alakítsa. Immár határidőt is kapott ma csütörtök van, tehát hétfő délelőttre kéne az anyag (nem összetévesztendő a nyersanyaggal).

Néhai próza- jelenlegi forgatókönyvíró boldogan ábrándozik, végre ő is indulhat fölfelé ama lépcsősoron, mely nem a guillotine-hoz vezet, hanem a filmes eldorádóba. Előbb azonban odahaza találja magát, szerzetesi cellájában, írómasinája előtt, azzal a biztos tudattal, dolgoznia kell. Ott, a kávézó zsivajában még úgy érezte, pontosan megbeszélték, mit vár tőle a rendező hétfő délelőttre. Itt, a baljós csöndben, képtelen fölidézni a zseniális ötlet lényegét. Így persze nehéz kicsiholnia magából azt a bizonyos legelső mondatot, mely megtörné a jeget. Rádöbben, ugyanabba a helyzetbe került, amelyből el akart menekülni, csatlakozván a filmesek boldog famíliájához. Az is agyába ötlik, hogy határidőt kapott ugyan, de szerződést nem, javadalmazásáról egyetlen szó vagy betű sem esett, csak a film finanszírozásáról, melynek terhe szerencsére nem az ő gyönge vállain nyugszik. Hanem a rendezőén. Kié jóval izmosabb, hála alkatának és a konditeremnek.

Hogy, hogy nem, hétfő délelőttre valóban összeütődik valamiféle szöveg, formája mindenesetre szabatos, az oldal függőlegesen osztott pályás, balra a képek leírása, jobbra a párbeszédek, zörejek, neszek, s a színművészeknek szóló tömör instrukciók. Elégedetten nyújtja át. Rendező hálásan szorongatja kezét. Még ma jelentkezik. Erre azonban csak több nap (hét, hónap) késéssel kerül sor, mert külföldi fesztiválokra utazgat, előző filmjeivel. Ha forgatókönyvíró gondolkozna, rájöhetne, az előző filmeket is írták valakik, akik nem vendégei a fesztiváloknak. Ha ügyelne a részletekre, megtudhatná, kicsodák, kérhetne tőlük fölvilágosítást a rendezőről. Ez azonban még a bizalom időszaka.

A második megbeszélésen a rendező–dramaturg–operatőr hármasból már inkább csak ketten ülnek az asztal túlfelén. Az anyag egyiküknek sem tetszik. Leszögezik, nyilván az ő hibájuk, forgatókönyvíró mindenesetre félreértette őket. Tizennégyszer elhangzik a két őrjítő filmes fordulat: az én olvasatomban... nekem ez arról szól...

Forgatókönyvíró idiótának érzi magát, őneki nincs olvasata, s azt hitte, amit írt, mindenkinek arról szól. De nem. Amazok egymás szavába vágva újra körvonalazzák a zseniális ötletet. Most azonban föltűnik, hogy a

dramaturg már kevésbé lelkendezik, mint a rendező. Forgatókönyvíró picit szégyelli, hogy nem sikerült megfelelnie, tettre készen vállalkozik az anyag javítására, folytatására. A további munkamegbeszélések négyszemközt zajlanak, eleintén gyakrabban mutatkozik a rendező, mint a dramaturg, később fordítva. Ekkor forgatókönyvírót valaki fölvilágosítja, a rendező nem kizárólag ezen az ügyön – az anyag szinonimája filmes körökben – dolgozik. Illetve dolgoztat. Más írókkal párhuzamosan még két zseniális ötletének kibontása zajlik. Forgatókönyvíró kérdőre vonja, tulajdonképpen melyiket akarja celluloidra álmodni? Mind a hármat. Mely sorrendben? Ahogyan elkészülnek.

Mi forgatókönyvírók, versenylovak vagyunk tehát, darázscsípés e fölismerés. A rendező és sameszai ostorral, vesszővel csapkodják véknyunkat, sarkantyújuk oldalunkba hasít, csipkedd magad, különben ugrik a honorárium! – melyről időközben szerződés született. Sok részösszeggel és százalékkal, bonyolult paragrafusokkal. A jogi bikkfanyelven fogalmazott körmondatokból egyvalami tetszik csak ki metsző tisztasággal: komolyabb pénzösszeg forgatókönyvíró markát csak akkor ütheti, ha eljutnak a nyolcadik forgatási napig. Ez még oly beláthatatlanul távoli, hogy kedv és tehetség az üggyel kapcsolatban elpárolog. Író visszatér prózai terveihez, s a megélhetéshez szükséges értelmiségi segédmunkákhoz. Dramaturg olykor telefonál, mi lesz már? letelt a határidő! Ilyenkor valahány munkaóra ismét az anyagra költődik. Elkészül nagy nehezen. Forgatókönyvíró sejti, bizonyára lemaradt a versenyben, ímmel-ámmal viszi be a stúdióba a példányt. Gyakran nem téved. Az ügy csöndesen kimúlik, a felek egyike sem kíván több szót ejteni róla. Forgatókönyvíró az előleg megtartása miatt lapít, mely ugyan a szerződés szerint övé, erkölcsileg azonban határeset. Rendező nem lapít, csak épp mással foglalkozik. Például rendez. Tévésorozatot. Operát. Reklámfilmet. Esetleg további zseniális ügyeket bíz más bedolgozókra.

Kivételképp megeshet, hogy a könyvet elfogadják. Forgatókönyvíró próbál kicsit a vízen járni. Nem sikerül. Rendező az utolsó percekig dolgoztatja, apró módosításokat, új jelenet-részeket kérve. A munkálatoknak soha nem lesz végük. Néha forgatási nap után bukkan föl a rendező, hajnalra akarja valamelyik rész átírását. Forgatókönyvíró már gyanítja, helyesebb elnevezés volna a rendelő, a lóhalálában teljesítendő rendelések az utószinkron időszakában sem szűnnek.

Addig azonban sok víz lefolyik a Dunán. A stáb diszpozíciókat küld a forgatókönyv szerzőjének, melyekből kiderül, mit vesznek föl másnap. A sorok közül kihallik, elvárják, jelenjen meg a forgatási helyszíneken. Ha bedől, s engedelmeskedik, átélheti, milyen az, amikor valaki örökké útban van. Bárhova áll, udvariasan (vagy -atlanul), de határozottan arrébb küldik. Sebesen világossá lesz, senki nem tart igényt sem ittlétére, se véleményére. A szép moziszínésznők, kik komoly szerepet játszottak a filmvilág elképzelt varázsában, nappali fényben nem elég szépek, ám szörnyen hisztérikusak. Mindegy, forgatókönyvíróra ügyet sem vetnek. Akad ugyan egy-egy férfiszínész, aki a szünetekben csatlakozik hozzá, ám emezeket sem a filmtörténet szerzője érdekli, hanem az ingyenközönség, az új hús, akinek még nem mesélték el bevált adomáikat, nem sütötték el közepes vicceiket.

Ürítsük fenékig a bürökpohárt. A film elkészülte után forgatókönyvírónak már csak egyetlen teendője marad. Meg kell hajolnia a díszbemutatón. A siker nem övé. Igaz, a kudarc sem. A kritikákban jó, ha egy epés mondatot kap. Még jobb, ha egy epétlent. Írt valamit, amihez jóformán semmi köze. Gyakran a plakátról is lefelejtődik a neve. Slussz-passz, jójcakát.

GGM mélyet sóhajtott: öregem, honnét tudod ilyen pontosan? Tizenhét évig voltam filmdramaturg, s írtam féltucat filmet. Ahá... jóval többet, mint én. Kevés örömöm telt bennük, az, amelyiket a legjobban szerettem, úgy megbukott, hogy a premier után a mozit hamarosan bezárták és tatarozni kezdték. Tréfálsz? Nem, így történt. Mákos, Mákos, de sok időt megspórolhattál volna nekem, ha korábban találkozunk.

/Sok időt megspórolhattam volna magamnak, ha korábban jössz./

Kérdeztem, aludna-e, azt felelte, úgyis csak hánykolódna. Akkor azt még elmesélem, minő további különleges bájjal járt a filmírás a szocializmus kelet-európai védbástyáinak árnyékában. A cenzurális nehézségeket nem kell körvonalaznom, volt hozzájuk szerencséd épp elég Colombiában. Ám aligha találhatod ki az alábbi jelenetet. Ül a végtelen hatalmú kultúrdiktátor a MAFILM Lumumba utcai telepén a kisvetítőben, azzal az egész estét betöltő bajszával, nézi az új magyar filmet. Hirtelen elbődül a gépzümmögéses homályban: de látom a mellét! látom a mellét neki! – akkor aztán a szerelmi jelenetet át kellett vágni, mer a

szocializmusban nincs mell, nincs ágyék, csak tüllfátyol és proletárromantika.

Ha az akkori forgatókönyvíró oly szerencsés volt, hogy filmje kikerült a konvertibilis valuták övezetébe, azaz megvette egy elszánt moziforgalmazó vagy tévétársaság, nyájas levelet kapott a szerző Hungarofilm elvtárstól. Kedves Forgatókönyvíró elvtárs, így Hungarofilm elvtárs a csehszlovák elektromos írógépen, örömmel tájékoztatjuk, hogy Hanyatt-homlok című filmjét megvásárolta – példának okáért – a nyugatnémet ZDF televízió. Amennyiben kapitalizmus volna, kapna ön húszezer nyugatnémet márkát. Azonban nincs kapitalizmus, így magán röhög vállalatunk pártalapszerve és valamennyi dolgozója. Egy fabatkát se kap, se márkában, se forintban. Ellenben ha van elég magyar pénze (más munkával keresve, atyai örökségből, pókerből), befáradhat az Országos Takarékpénztár központi fiókjába, ottan félnapos sorállás, kismillió blanketta kitöltése és más formaságok elintézése után megvásárolhatja az említett márkahonoráriuma egy bizonyos százalékát, mely azután a devizaszámlájára kerül. Tehát megvehettük a nekünk járó jogdíj töredékét. Tudom, képtelenül hangzik. Bármily hihetetlen, mindent elkövettünk, hogy meg is vegyük. A deviza-számlán kushadó összeget igazolva évente igényelhettünk útlevelet (s nem háromévente), kiutazhattunk, hogy láthassuk a hozzánk be nem kerülő filmeket és színdarabokat, beszerezhessük a le nem fordított könyveket, szert tehessünk táskarádióra vagy orkánkabátra, jó minőségű javítófestékre vagy gépszalagra, egyáltalán, érezhessük, hogy azért mi is emberek volnánk.

Pszt, súgta Lola, elaludt.

GGM kinyitotta a szemét, nagyon is ébren vagyok, más nyomorától megvigasztalódik az ember. Adok valamit cserébe, szeretettel, hátha hasznát veszed.

Egyszer megkérdeztük Cesare Zavattinit, miért mindig csak filmet írt, mást nem. Mazochista vagyok, felelte Zavattini, legplasztikusabban egy példával szemléltethetem. Képzeljük el, hogy hősünk, a forgatókönyvíró, beleszeret egy gyönyörű olasz arisztokrata nőbe. Mi a teendő? Először is, vacsorára invitáljuk, de nem ám akárhová, Róma legjobb éttermébe! természetesen szeparét kell foglaltatni, az asztalon száz szál la France rózsával, mindig rendelkezésre álló saját pincérrel. Evés közben emelkedett beszélgetés, semmi erotikus téma. Utána a hölgy hazaszállítandó, de nem

ám taxival, hófehér limuzinnal! Eszünkbe ne jusson javasolni, hogy fölmennénk, efféle ajánlatot se várjunk, apukám, ez egy olasz arisztokrata hölgy. Második randevúra ajándék, de nem ám bizsu, aranygyűrű brillekkel a minimum! Ekkor már lehet érdeklődni, volna-e kedve közös vidéki programra. Ha rááll, megint limuzin a közlekedési eszköz, a szálláshely kastélynál kezdődik. További pezsgős vacsorák után előfordulhat, hogy a baldachinos franciaágyon végre leveti a ruháit – magától, siettetni tilos. Ha ez a csoda megtörténik, s már anyaszült meztelen az a hibátlan szépség, akkor, akkor, akkor – valaki föltépi az ajtót, agresszív, kövér pasas ront be, és a nőt haladéktalanul magáévá teszi. Na, ő a rendező.

Lolával szolgálatkészen kacagtunk. Talán kissé túljátszottuk. Lola éppúgy tudta, mint én, hogy nem először hallom e tanmesét. Cesare Zavattini a magyar filmeseknek is elmondta, amikor Budapesten időzött. Kedves műsorszáma lehetett. Azóta szájról szájra adjuk.

VIERNES

Mélyen tisztelt magyar olvasók, e fejezettel bajban lesztek, mert én, Gabriel García Márquez, nem írok a nyelveteken, nem is beszélek. ¡Sajnálom! Magyarul mindössze három szót dobhatok be, egeszsegedre, janapot, viszlat, még ötvenhétben ragadtak volt reám. Most tehát kínlódhattok a spanyol bonyodalmas struktúráival és körülményes igeidőink tárházával, melyeket szinte érintetlenül hagyott a darabjaira mállott huszadik század. Én persze costañero lévén az egyszerűség híve vagyok, de a múltak és kötőmódok az esetek többségében nélkülözhetetlenek. No, ¿mehet?

Pirosodik a hajnal, és mint nálunk mondják, Napmedve a másik oldalára fordul. Odahaza Catacában ilyenkor arra riadnak az emberek, hogy a kerti fákról aláhulltanak az érett guanabák, tompa puffanással érvén talajt, számomra ez a karibi korareggel legkedvesebb hangja vala. Ámde decemberben hideg a tél Budapesten, tenger sehol, odakünn hófoltos a táj, a kopár jegenyék égig érő csontvázként hajladoznak, ijesztő recsegésük azt juttatja eszembe, amit babonából nem nevezünk a nevén.

Péntek vagyon, kíváncsi volnék, ma milyen ötlettel áll elő MT, a jelek szerint fogalma sincs, mit kezdjen vélem. Bár inkább ő vendégeskednék nálam Cartagena de Indiasban, ott nincsen Sovagi-vírus, tombol viszont a pokoli hőség, éngem nem zavar. Szeretem Cartagena de Indiast, és México városát, és persze Párizst, és Santiago de Cubát, ellenben Az Angyalokat utálom Kaliforniában, bár tulajdonképp csak a klinikát ismertem volt meg belőle alaposan, hol kínzóim mindent bedobtak, hogy visszatartsanak ebben az életemben, elválik, mennyiben sikerült nékik. Azonban nehéz az ő munkájuk hatását értékelnem, összekeveredik immár a magyaros csirkeszarral. Élünk, remélünk.

Behozám MT újságját, odakészítettem a konyhaasztalra, Népzsabóság a neve, ha jól értém. ¿Mit jelenthet? A Hírnök. A Világ. A Magyar Valami. Nem, a magyar magyarul magyar. Lolával futottam össze az ebédlőben, egymásra mosolyogtunk. Nem lehet rájuk panaszom, mégsem érzem magamat komfortosan, talán az idegen környezet teszi. Meg MT állandó feszélye, tudomásul vehetné már, hogy itt vagyok. Az sem ártana, ha

markánsabban különböző stílusban beszéltetne minket a szerző, hiszen én a jóval hosszabb mondatok és bekezdések híve vagyok, egy derék spanyol mondat eleve terjengősebb, szerkezete bonyolultabb, mint ugyanaz más nyelveken, kivétel talán a német. Kár, hogy amilyen éles az emlékezőkém, oly tompa a nyelvtehetségem, szavak és mondatok rám ragadnak ugyan, a grammatika és a kiejtés veszélye kevésbé fenyeget. Don Ramón Vinyes szerint a helyes kiejtés a hotel-portás dolga, ama állásban tehát aligha vinném sokra, pedig a kiejtéshez jó fül szükségeltetik, s az van nékem, az egyszer hallott dallamok örökre belém rögzülnek, hibátlanul visszaénekelhetem.

MT-hez fűződő kapcsolatomat terheli a hála, amiért első szóra megszerzé a vírust, ettől én is zavarban vagyok. Zavar zavarnak farkasa. Érdekes, két dolgot utálok nagyon, a prózai szövegben rímelő sorokat, meg a szóvicceket, ezúttal mégis folyton beléjük botlom. Az ember mindenkit többé-kevésbé a maga egyéniségéhez alakít, e problémával prózaírónak meg kell küzdenie, én nálánál jóval idősebb volnék, karibi mivoltom fényévnyi távolságban áll az ő közép-európaiságától, erre okvetlenül figyelni kéne.

Éjszakánként lúdvércnyomások gyötörnek, váratlan hörgéseket, visításokat, jajsikolyokat hallatok, amelyek kíméletlenül megzavarják mások álmait, ez a szegény család is szenvedhet tőlem, még nem jelezték.

/Akkor se szólnánk, ha ágyúval lődöznél./

<Elegendő csakcsupán férjed szövegébe avatkoznod, kedves Lola, különben is, e fejezetben magyarul nincs mód.>

/Ez én voltam, MT. Azt hittem, spanyolul lett légyen mondván./

<Csitt.>

A fentebb írott sajátosságoknak ki kéne derülniök. Ő, közelébb ötvenhez mint hatvanhoz, még sok szempontból nem számít öregnek, középkorú férfiú, kit ráadásul ismét atyává tett fiatal asszonya. Én, hetven s nyolcvan felezőjén, már vénember lettem, mióta a betegséggel harcolok, úgy is nézek ki. Nulla kedvet érzek kalandokhoz, ragaszkodnék járt úthoz, kényelemhez, szokásaimhoz. Ennek fényében hihető-e, hogy Budapest nemzetközi szállodái helyett az ő hajlékában vagyok magamat meghúzandó. Ámbár mindig utáltam a jet set szállodákat, hol a személyzet tagjai gépi pontossággal gondoskodnak a vendégről, kívánságait éberen lesve, beleavatkozván emberi szuverenitásába, a jéghideg udvariasság egykettőre agyonfagyaszt. Soha nem voltam annyira magányos, mint efféle

szállodákban, különösképp az apartmanokban, amelyeket rám kényszerítenek a nemzetközi elvárások, magamfajtának több helyiségből álló lakosztály dukál, az igazgatóság kötelező ajándékaival, celofánba bugyolált gyümölcskosárral, a cég címkéjét viselő pezsgőspalackkal. Talán ezért tettem szert túl sok saját ingatlanra e világban, holott a nagyapám megmondá, az a legszerencsésebb, ha az ember csak egy szobával rendelkezik, ahol a falba vert szögeken lóg a kevés ruhanemű, mely okvetlenül szükséges, minden egyéb tárgy vagy tulajdon fölösleges, csak nehezíti az életet.

MT mesélte, apjának ugyanez volt a filozófiája. Én ellenben szeretem a szép holmit, lett légyen festmény vagy kényelmes bőrfotel, de ha tehettem, inkább zugokba bújtam, ott a legkönnyebb elviselni önmagamat, parányi odúban otthonabb valék, mint tágas teremben. Legkedvesebb dolgozószobám egy nagy ház kertjében, az egykoron hintó tárolására épített színben rendeztem be. MT azt mondja, ő ily alapon töltötte fél életét az úgynevezett személyzeti szobákban, pici helyiségek ezek a budapesti bérházak lakásaiban, rendszerint a konyhából nyílandók, s ő már a beköltözés előtt eldönti, ott lészen íróasztala. Az íráshoz legalkalmasabb színtér a szerzetesi cella, ebben egyetértünk, ha túl kényelmes a szék, az ember hajlamos eltehénkedni, ábrándozni, bámészkodni, tiszta haszon, ha nincs ablak. Szinte minden izgalmasabb, mint fejszénket belevágni a nagy fába. Általában minél komolyabb irodalmi elszánással veted magadat a szöveggel vívott küzdelembe, annál kevesebb az esélyed, hogy jól keress véle. Szerencsés kivétel volnék.

Mire MT előkóválygott, álomittasan és kócosan, Lolával már áttanulmányozánk a Népzsabóságot. Megkérdeztem, a lap címének jelentésé: a nép szabadsága. Ez volt a szocialista párt napilapja, máig erősen baloldali szemléletű, ötvenhatig Zsabad Népnek hívták, ami furcsamód ugyanaz. Élvezetes játék idegen nyelvű újságot böngészni, futtatni szemünket a számunkra értelemmel nem bíró betűegyütteseken, míg fölfedezzük az első ismerős szót, általában egy tulajdonnevet. Ezúttal mindjárt a címoldalon szerepelt Kánaán, nálunk persze másképpen írandó, csodálkoztam, mit kereshet a bibliai terep a baloldali újság első lapján, Lola lefordította. Régészeti Kánaán Budapest határában, szenzációs feltárás a Kőérberki lakópark tervezett helyén, néhány kilométerre a régi balatoni úttól legalább hetven veremház és sok kövezett falú sír maradványaira bukkantak. A színes fényképen kihantolt csontváz. A további hírekben is

föl-fölbukkant a katolicizmus. II. Juan Pablo pápának bennfentesek szerint határozottan tetszett A passió című film, kijelentette szűk körben, hogy Mel Gibson éppen úgy mutatta be Jézus Krisztus sorsát, ahogyan történt vala, a film latinul és arameusul beszélő, feliratozás nincs. Megjelent az Újszövetség cigány fordítása, kétnyelvű kiadás.

Kíváncsi volnék, miről írhat itt a keresztény napilap. Lola fölnevetett. Kérdeztem, mi olyan vicces, mutatta, ez a tegnapi újság, ott hevert a mai, ahová az imént tevém. A játékszer férjé a jövő, világszerte divat, hogy a híres nők sokkal fiatalabb társat választanak, Demi Moore a nála tizenöttel kevesebb Ashton Kutcherrel él, Madonna a tízzel ifjabb Guy Ritchie-vel. Na és aztán, vélte Lola, én hússzal vagyok fiatalabb MT-nél, mégis, mégis. Ez meglepett, Lola legföljebb tízzel tetszik fiatalabbnak a férjénél, ¿hozzáöregedett?, ¿a férje fiatalodott hozzá?, ¿fele-fele?

[Gabo, ne légy velem ilyen udvariatlan, persze hogy ő fiatalodott hozzám.]

<Bocs.>

A sikeres középkorú hímek könnyen találnak maguknak fiatal partnert. Minden idősebb férfi impotens, de előbb-utóbb akad egy nő, aki megoldja neki ezt a problémát.

Csúcsról csúcsra kúszik az euro, míg mélyponton a dollár, jelenti a Népzsabóság piaci rovata, ez nagyszerű hír, tekintettel arra, hogy pénzem zömét dollárban tartom, szerencsére nem vagyok anyagias. Itt alig tudok költeni, mindent MT fizet, mániákusan.

Barátaim, amelyik a város legjobb étterme?

Lola nem nyilatkozott, MT a Gundelt és a Mágnáskertet említette.

Szeretném meghívni kedves mindnyájatokat egy ebédre vagy vacsorára.

Ellenkeztek, Lola afelől érdeklődött, találok-e kivetnivalót az ő kosztjukban, természetesen nem, MT aggodalmaskodott, bonyodalmas fölkerekednünk a falatemberekkel, be se férünk egy kocsiba.

Rendelkeztek kettővel.

Tétováztak.

Különben is, szeretnék elmenni a Parlamento Húngaróba, láttam ötvenhétben, megszemlélném, ugyanolyan-e.

¿Milyen volt?, kérdezte Lola.

Monumentális, de viharvert, lövések ütötte friss sebekkel.

MT bankárkék Volvójában suhantunk mi ketten – uzsonnaidejük miatt Lola a csemetékkel mégse jött – egy rakparti úton, nézelődtem, ahá, helyzetünket egészen rosszul képzeltem, az Ország Háza a Duna folyó túlsó oldalán bukkant elő a ködből, épp amikor a legkevésbé sem számítottam rá. Mintha közvetlenül a vízből nőne ki. Bántam már, hogy a parlamenti látogatást fölvetém, nem is érdekelt igazán, csak azt akartam, legyen végre valami akció. MT a hangosító villájába csúsztatott mobilján értekezett valakivel, igen nyájas hangon. Nem kérdeztem, mondta magától, belépőt szerzett az Ország Házába.

E látogatás részleteit átugranám – talán az EU-bővülés ürügyén megírom a Cambio aktuális számába. Én a magam részéről rosszul lettem a Parlamento Húngaróban, a széles márványlépcsősoron, lefelé menet, ha MT nem kap el, két emeletnyit gurulok. Megrémült, segítségért kiáltozott, míg én csücsültem a bordó szőnyeggel fedett fokon, arccal feléje, térdét átölelvén. Futának hozzánk a díszőrök, meg néhány öltönyös alak, MT mindenekelőtt szükségesnek tartotta eldarálni, ki vagyok én, csak azután kérte, hívjanak orvost, ehhez ragaszkodott, hiába bizonygattam, hogy visszatért belém az élet, okosabb folytatnunk ereszkedésünket lefelé.

A fehér köpenyes és segítője hordágyra kényszerített, azon szállítottak minden igényt kielégítő orvosi szobájukba, hol vérnyomásmérés, EKG, sztetoszkópozás és szemvizsgálat után kijelentették, többnapos pihenőre szorulok, beutaltak a legközelebbi ügyeletes kórházba. Nem hinném, hogy szükséges, kár nyugtalankodniok, mi most szépen visszahajózunk a Római-partra, mondám, s öltözködtem. Amazok igyekeztek MT lelkére beszélni, mi történnék, ha ne adja Isten, útközben rám törne a roham, nem vehet a vállára ekkora felelősséget. MT elbizonytalanodott, ám nem volt bátorsága dacolni vélem, így újra nekivághattunk a királyi járásnak, ezúttal le is értünk a földszintre, ahol bejövetkor a reptereken szokásos fegyverkereső kapun és csomagátvilágító berendezésen át vezetett az út a térre, kifele azonban nem ellenőriztek. MT erősen begazolt, úgy szorongatta a karom, mint apám kisgyerekkoromban a búcsúban, ám a papa rám se nézett, míg MT kétségbeesetten vizsgálgatott, fontolgatván, mi légyen, ha bármely pillanatban holtan esnék össze.

Nem teszem könnyűvé számodra ezeket a napokat, ¿ugye?

Rágta az ajkát. Fölhívta figyelmem a Parlamento oldalánál lévő játszótérre, ahol különös szobor állott, magányos, csüggedt férfialak, kecses boltív alatt, mely fönt középen nem találkozott, akárha elszúrá a részeg

építész, vagy elszámolá a gondatlan tervező. Az ötvenhatos miniszterelnöknek, Emerico Nagynak véltem a búsképű embert, hóglóriával a fején, MT hümmögött, nem rossz tipp, ez azonban Miguel Karolyi, kilencszáztizenkilenc, Őszirózsás forradalom – leírhatnám társalgásunkat, ám az egyenes párbeszéd sosem volt erősségem, ritkán élek véle, akkor viszont a hagyományos módon minden megszólalást külön bekezdésnek gépelve.

Mutatta MT a csöppnyi cukrászdát, mely a szocializmus legvadabb éveiben is magánkézben maradhatott, hírnevét annak köszönhette, hogy Juan Kadar elvtárs gyakran betért ide a pártközpontból munka végeztével süteményért, édesszájú lévén. MT többször találkozott véle. Az Akadémia utcából gyalog jött, a gorillák hét lépés távolságból kísérték, majd amikor a párt áttette székhelyét a belügy valamelyik épületébe, az úgynevezett Fehér Házba, akkor a kettes villamoson utazott egy teljes megállót, a gorillák a kocsi belsejében szorosan melléje tömörültek. Szalai bácsinak hívták az öreg cukrászt, nem szállt fejébe a dicsőség, gyakran személyesen állt a pult mögött, pedánsan és régimódian, visszajáró kuncsaftjait néven szólítván.

Az a Kadar, akire én emlékszem ötvenhétből, hamar kopaszodó, kissé zavart férfiú volt, negyvenes éveinek közepén, joviális, házias családapának látszott, krémszínű szövetöltönyhöz halványzöld selyemnyakkendőt hordott, beszélgetés közben kényszeresen igazgatta. MT úgy emlékszik, általában ballonkabátban járt, az övet a kelleténél szorosabbra húzta, a sok sütemény, ugyebár.

Elképzeltem, hogyan venné ki magát, ha csakugyan elhaláloznék, esetleg nem rögtön a kocsiban, de itt, Budapesten. Mercedes szemvillanásnyi idő alatt elintézné, hogy a tetemem hazaszállítódjék, föltehetőleg repülőn. ¿Hová rakják a koporsót?, nyilván a gép hasába, a bőröndök és sporttáskák közé, ott vacoghatok. A reptéren Mercedes, Rodrigo és Gonzalo az ovális csomagszállító futószalagnál várja, hogy a függőleges gumilemezek mögül elősikló pakkok sorában fölbukkanjon a dísztelen faláda, két fiam nyögve emeli le – a hullák súlya sokszorosa az élő testnek. Vacakolnak, majd két alumínium tolókocsira fektetik, gondolom, keresztbe, indulnak kifelé, bizonyára nem a zöld folyosón (NOTHING TO DECLARE), hanem a piroson (CUSTOMS), hiszen el kell intézniök a papírmunkát. ¿Egyáltalán, melyik reptéren vagyunk? Sosem rendelkezém arról, hol kívánnám az örök nyugodalmat, természetes volna azt óhajtanom, sírhelyem szülőházámban legyen, igen ám, de Catacában semmiképp sem,

lúdbőrös leszek a gondolattól, hogy hódolóim elözönöljék azt a porfészket (esős évszakban sárfészket), s lakóit bosszantsák az örökös sorállással a temetőben, kriptám afféle turistalátványossággá válhatnék, mint ezredes nagyapám háza, illetve ami abból még nem omlott össze. Több más földrajzi pont, mely életemben döntő szerepet játszott, holtversenyben áll.

Szédületes volna, ha végrendeletileg Magyarországra hagyományoznám a hullám, itt emelnének köréje illedelmesen cirádás emlékművet, megírnák az összes világlapok, minő irodalmi nagyhatalommá vált ez a kis közép-európai birodalmacska, immár távoli földrészek híres szerzői is ide temetkeznek, a többes szám kedvéért rá kéne beszélni neves kollégákat, hogy példámat kövessék. Mit szólna ehhez don Ramón Vinyes vagy Álvaro Cepeda Samudio, vagy Alfonso Fuenmayor, bizonyára első szavamra részt vennének a Helyezzük az Irodalmi Érdeklődés Középpontjába Magyarországot (a továbbiakban HIÉKM) mozgalomban, ha még életben volnának. Szerény törlesztés lehetne ez a C-vitaminért, az Allegro Barbaróért, a Rubik-dadóért, a Casablancáért, az Aranycsapatért... a Sovagi-vírusért.

Óriásplakátok és tévéreklámok készülnek.

¡MAGYARORSZÁG A VILÁGIRODALOM TEMETŐJE!

¡A MŰVELT EMBER NEM KERÜLHETI KI!

A literatúra világsztárjainak nyughelyét a belvárosban alakítják ki, a Parlament előtti térségen, hol MT szerint mostanában tüntetni szoktak, a betonburkolatot föltörik, füvesítenek, akác- és mandulafákat ültetnek, egy-két matarratones sem árt (rágcsálók ellen), valamint sok-sok lila kökörcsin és sárga rózsa (rossz szellemek távoltartására), ha éngem kérdeznek. Kulturális turistautak szerveződnek, tévéfilmeket sugároznak a hírneves holtakról, a magyar értelmiség hangadói kerekasztal-beszélgetésekben sürgetik, tegyen végre valamit a kormány azért, hogy a világ legjobb írói éltükben is idelátogassanak, az ellenzéki pártok szószólói viszont fölvetik, miért nem inkább a nagy magyar írókat támogatja a nemzet, s hazafiatlannak bélyegzik a jelenlegi koalíciót. Ehhez persze mindenekelőtt föl kellene fordulnom, csak utána láthatnék a szervezéshez, síromba tehát vezessék be a telefont és az internetet, különben lőttek a HIÉKM projektnek.

MT hasát fogta a röhögéstől lánglelkű vízióm hallatán. Telefonált Lolának, bocs, de elhúzódott a parlamenti vizit, ne várjon bennünket ebédre.

[Gyanítottam, kettesben akar maradni az ő Márkezével. Megmondhatná az igazat, nem harapom le a fejét.]

Csupaüveg vendéglőbe ültünk be, melyet a délfrancia tengerpart sikkes üdülővárosáról neveztek el, az árszínvonal vetekedett a párizsival, talán erre utalt a hely neve. Vita tört ki közöttünk, melyikünk fizethet majd, MT ingerülten harcolt a számlakiegyenlítés jogáért, arra hivatkozván, majd ha ő lészen vendégem a hazámban, ott én állhatom a cechet.

¿Honnan veszed, hogy meghívlak?

Elkomorult, dacosan azt felelte, sehonnan, de akkor se fizethetek, már csak azért sem, mert ez nem a város legjobb étterme.

¿Akkor miért ide jöttünk?

Cukkolni akarám, komolyan vett, azt felelvén, itt lettünk volt éhesek. Mi éngem illet, tévedett, étvágyam semmi, sőt annál is kevesebb, talán a vírus teszi, enni azért tudok, ha ínycsiklandó, amit elém raknak. Az étlap egész kis album, nehéz a választás. MT a szakember fölényével nézegette, a pincérrel bensőséges diskurzust folytatván a konyhán tárolt halak és húsok minőségéről, végül borjú lábát rendelte, az nékem túl súlyos, inkább tiszai halászlét – a magyarok így hívják a főételnek szánt hallevest – kértem, mindketten örvendeztek, Ungarische Spezialita, mondta a pincér fölvillanyozódva. Olyasmit vártam, mint a marseille-i bouillabaisse, ehelyett kis vaskondért állítottak asztalunkra, benne sűrű vérvörös lében úszkáltak a haldarabok, az ikra és a tej. Aranyszegélyű kistányérkán diónyi pirospaprikát készítettek mellé, a levesbe dobtam volna, MT lefogta a kezem, előbb kóstoljam meg, anélkül is csípősre főzik, igaza lett, kivert a verejték, úgy látszik, minél erősebb, annál magyarabb. Hamar megbarátkoztam a durva fűszerezéssel, odahaza sem spórolnak véle, bár azok másfélék. Mertem a tányéromba szorgosan, a végén lecsúszott utolsó csöppig, kenyérbéllel tisztára törölgettem a kondért.

MT is elpusztította a borjú lábát, csak az aranyszínű chapelure darabkáit hagyta ott, meg a díszpetrezselymet. Teli hassal engedékenyebb az ember, megkérdeztem, miért oly fontos néki, hogy ő fizessen. Mielőtt válaszolhatott volna, rájöttem, én se szoktam engedni, hogy bárki meghívjon, amióta tehetem, és azóta tehetem, amióta a drága olvasók nagy tömege szíveskedik eltartásomról gondoskodni, méghozzá világszerte. Sejtettem, a magyarok is részt vállalnak jólétem biztosításában, este fölhívtam Carmen Balcells barcelonai irodáját, rámondtam a rögzítőre,

üzenjék meg itteni példányszámaimat, az adatok megleptek, ahhoz képest, hogy ez csak egy tízmilliós nép, rengeteget fogyasztanak belőlem.

[Carmen Balcells az ügynöke, javakorabeli gömbölyded asszonyság, Mario Vargas Llosát is ő képviseli. Talán be lehetne ajánlani neki MT-t.]

/Lola!!! Légy szíves!!! Tudod jól, gyűlölöm, ha intézni próbálod az ügyeimet! !!!/

[Már abba is hagytam.]

MT nem a sikerére hivatkozik fizetésvágya indokául, hanem hogy túl sokáig volt szegény, negyven múlt már, mire észrevette, néha csodálatosképp nem fogy el a pénze a hó közepén. A fizetésnap Magyarországon hagyományosan másodika, azt várják az emberek, akár a megváltót, ő nem, mindössze néhány évig dolgozott munkaviszonyban, alapesetként szabad úszó, vagy amint egy már elhalt nagy magyar író, Tibor Dery mondá, szabadon fuldokló. Deryről akár hallhattam is, az ötvenhetes íróper négy fővádlottja közül ő a leghíresebb. Tényleg rémlik. Derytől származik a Mákos név (á-val ejtendő), MT meglátogatta, Dery felesége fogadta, afféle házi titkárnőként, s félreértve az igazi nevét, átkiabált a hátsó szobába.

¡Valami Mákos jött!

¿Bejgli?, kérdezte Dery.

Ehhez persze tudnom szükségeltetik, hogy Mákos magyarul azt jelenti, mákos, a bejgli pedig német eredetű sütemény, leggyakrabban mákkal vagy dióval töltve, kelt tésztából tekerve. MT odaintette a pincért, érdeklődött, tartanak-e mákos bejglit, megjelent a főnök is, úgy bánt vélünk, mint a hollywoodi filmsztárokkal szokás, fölajánlották, átszalajtják a pikolófiút a Szalai cukrászdába. Tiltakoztam, nem olyan fontos, de ragaszkodtak hozzá. Így aztán újra megszegtem az odahaza Mercedes fölügyelte diétámat. Mit mondjak, érdemes volt.

Hagytam, fizessen ő. Az ember tudjon lemondani.

Nem vennék erős mérget rá, hogy föltétlenül a szívjóság bizonyítéka az örökös „mindenki-a-vendégem”. Aki állandóan azt sulykolja, néki a pénz nem számít, esetleg épp azért teszi, hogy álcázza anyagiasságát. Színe, visszája. A pénzközpontúsághoz nem kell okvetlenül pénz, szegény is lehet nagyvonalú, koldus is lehet fukar. A földi javak iránt tökéletesen közönyös ember bizonyára egyáltalán nem törődik azzal, ki fizet, az egész témakör hidegen hagyja. Mi, akik folyton adjuk a bankot, közvetve arról teszünk

tanúbizonyságot, hogy fontos nékünk a pénz, ha vagyon, ha nincs. Eltelvén annak tudatával, hogy képesek vagyunk állani a cechet, azzal sem törődünk, belegázolunk-e mások érzékenységébe, olyanokéba, akik hozzánk hasonlóan ingerültek, ha nem játszhatják a Krőzust.

Mindez csak addig lehet téma, míg el nem jutunk a kommunizmusba, ott aztán mindenki képességei szerint dolgozik, szükségletei szerint részesül, jelentettem ki. MT vigyorgott, ő már az általánosban tanulta volt ezt az úgynevezett ateista szakkörben, a púpos igazgató tartotta, akinek valamennyi beszédében legalább tízszer szerepelt az „Ejrópa", s hússzor az „ejrópai" szó. Kérdés, beszélt-e az az igazgató németül, a németek ejtik ilyesféleképpen. MT nem tudta, az biztos, hogy a dirinek az orosz volt az erőssége, tanította is. Megjegyeztem, hogy a fenti idézet Carlos Marx definíciója a kommunizmusról. MT tudta, szerinte annál meglepőbb, hogy hangoztatom.

Nincsen abban semmi meglepő, ily társadalmi berendezkedés mindenkinek ideális volna, kár, hogy sehol sem jött létre, s a jelek szerint nem is fog. Képzeld el, hogy nincs semmi más teendőd, mint az írás, még forgatókönyveket sem kell összeizzadnod, bíbelődhetsz a saját novelláiddal, regényeddel. MT pironkodva megjegyezte, nagyjából most is így él, hála a televíziónak és az olvasóknak. Mi tagadás, én is így élek, nékünk tehát már itt a kommunizmus. Ez MT esetében nagyobb teljesítmény, ő a piciny hazáján bévül oldá meg. Komoly mutatvány, még ha Magyarországon olcsóbb is az élet, s MT nyilvánvalóan kisebb lábon él. A colombiaiak szerény jólétemet se biztosítanák, és nemcsak azért, mert oly magas az analfabéták száma. Latin-Amerika elátkozott tájék. Sosem lehetünk boldogok, mondá Simón Bolívar, a Felszabadító, mert túl messze vagyunk Istentől, de túl közel az USÁ-hoz. Az én szilárd anyagi hátteremhez elengedhetetlen a nagyvilág. Szerencsénket kopogjuk le gyorsan, s hallgassunk róla mélyen, fölösleges froclizni irigyeinket.

[Inkább alkalmazkodtok hozzájuk?]

/A tapintat nem alkalmazkodás./

[Ha tekintettel vagytok rájuk, elismeritek, hogy igazuk van.]

<Ezen gondolkodnunk kell.>

Tartottunk hazafelé. Jól éreztem magamat, szerettem volna még valami programot, bármit, sejtettem, otthonukban túlontúl vonzana a függőágy, melyet oly sebesen fölszereltek a kedvemért. MT sorolta a lehetőségeket, gyógyfürdő – Budapest fürdő-város –, kirándulás San Andrés nevű közeli

városkába – festői sikátorok, érdekes templomok, rangos múzeumok, művésztelep –, vagy picit tovább, Matías nevű királyuk hajdan fényűző kastélyának romjaihoz – valaha borral működtetett szökőkút, salamoni torony –, avagy maradván a városban, állatkert, királyi vár, Aquincum... Töprengtem, melyiket válasszam.

Azok ott svéd házak voltak, mutatta MT, tudod, Raoul Wallenberg, és itt lőtték a Dunába a pesti zsidókat. Nem, a Wallenberget nem tudtam, ezt hallván arra kanyarodott, leparkolta a kocsit, megnéztük a svéd diplomata nevét viselő utcát s az emléktáblát, aztán a körbekerített parkban az emlékművet, a talapzatba vésett nevekkel. Azokat az embereket sikerült volt megmentenie, őt magát azonban kinyírták a szovjetek. A háború után itt, a San Esteban parkban állítának néki szobrot, korabeli híres művész, Pal Patzay alkotását, meztelen férfialak karddal készült lesújtani a kígyóra, mely a nácizmust jelképezé. Ám amikor a politikusok, magyar értelmiségiek és érintettek tömege összegyűlt az ünnepségre, a művelődési miniszter már nem avathatta föl a szobrot – az éj leple alatt eltűnt talapzatáról. A szovjetek ugyanúgy eltávolították, mint Wallenberget.

A szobor később a debreceni Biogal gyógyszergyár bejáratához került, nyilvánvalóan a kígyó – a patikusok jelképe –miatt, Wallenberg tehát küzdött tovább az emberi életért és egészségért. A rendszerváltozás után az akkori svéd és amerikai nagykövet együttes kezdeményezése-adományozása révén újabb emlékmű készült, ezúttal Budán, később még egy, ez itt, a San Esteban parkban, az eredeti Patzay-szobor helyén.

A történet legalább annyira szürreális, mint Francisco Morazón ezredes emlékművéé, Tegucigalpa főterén állíták ám csak a névtábla szerint Honduras elnöke (ezernyolcszázas évek közepe) az, valójában a francia Ney marshall lovas szobra magasodik ott, amelyet vélhetőleg egy párizsi tucatszobrászatban vásárolhattak alkalmi áron, az átszállítás a tengeren többe kerülhetett, mint a sokszorosított kontármunka. Idáig azt hivém, Latin-Amerika a legkomikusabb térség a világon, be kellett látnom, Magyarország se kutya.

Egy ház földszintjén kis üzlethelyiség, a várakozók oszlopa a kertbe kígyózott, fagyoskodtak, szájukból sűrű gomolyok szálltak ferdén fölfelé. Világító zöld betűk a reklámtáblán, TOTÓ-LOTTÓ. Emlékeztem erre ötvenhétből, akkor is hosszabb sor várakozott a szerencsejáték-árudák előtt, mint a pékségeknél, úgy látszik, a magyar játékszenvedély töretlen.

Magyarázták a tolmács-kísérők, hogy a totó és a lottó a Kadar-rezsim nélkülözhetetlen bevételi forrása, csakúgy, mint az állami tulajdonban lévő zálogházak, melyekben szintén nagy a tumultus. Az egyiknél megálltam, azon kivételes esetek valamelyikén, amikor sikerült volt ellógnom kísérőimtől, egy asszony használt konyhai eszközökkel teletömött gyerekkocsival ácsorga, kérdeztem, ha beadja a fazekait, mivel fog főzni, nem válaszolt. Később valamelyik állami funkcionárius kifejtette nékem, hogy tulajdonképp a totó, a lottó és a zaci elfogadhatatlan intézmények a szocialista rendszerben, de hiába, kell a pénz, a totó-lottó bevételéből minden héten megoldanak egy-egy égető gondot, s Kadar elvtárs dönt, hogy micsodát. A zálogház előnyös, onnan naponta szállíthatják a pénzt az államkasszába.

¿Vannak még zálogházak?

MT bólogatott, természetesen, zaci mindig volt, mindig leend, ha akarom, betérhetünk valamelyikbe, bár ahhoz másik kerületbe kell mennünk, ez itt a jómódúak lakóhelye, ráztam a fejem, nem szükséges. Ha nem bánom, ő vesz gyorsan egy havi szelvényt itten, mondta MT olyan arccal, mintha rajtakaptam volna. Jó, miért is ne, addig beülök abba a kávéházba – de zárva volt az üvegajtó, az étterem csődbe ment, MT szerint valaha ez volt a legsikkesebb hely a környéken, a szerencse forgandó.

¡Legalább mi ketten ne mondjuk ezt!

MT bólogatott, eljátszva, visszaszívta.

Egyáltalán, ¿minek játszol Lottérián?, megütötted te már a főnyereményt.

Általában nem játszom, ha mégis, akkor a mama kedvéért.

¿Nem azt mondtad, hogy rég meghalt?

De. Úgy értem, az ő emlékére. Most, hogy ilyen extramagas a nyereményalap, forogna sírjában, ha nem próbálkoznék.

Ötvenhétben vezették be a lottót állami monopóliumként, mesélte MT, addig a szerencsejátékok a burzsuj pénzimádat folyományaként betiltattak. Na igen, a szocialista katekizmus sokat merített a katolikusból. Mert minden rossznak a gyökere a pénz szerelme, mely után sóvárogva némelyek eltévelyednek a hitben. Pablo apostol szavai ezek. MT mamája mindjárt a legelső héten vett egy szelvényt, otthon töltötte ki, szerette volna e körültekintően végrehajtott hadműveletbe belevonni az egész családot, a férje azonban nem mutatkozott hajlandónak a részvételre, pénzpocsékolás, mikor nyertek ők bármit is. A mama vitába szállt, épp az, hogy eddig

zordan bánt vélük a sors, előbb-utóbb megfordul a szél, ő, mármint a papa, szeret arra hivatkozni, hogy ahová eddig nem csapott a bomba, eztán valószínűleg oda fog, ilyen alapon akár nyerhetnek is.

MT apja, akit – állítólag MT több regényében olvasható – a háború, a munkaszolgálat, az orosz hadifogság, majd jóformán a teljes családja elvesztése, végül a Rajk-per (ő volt Rajk egyik titkára) hallgataggá és búskomorrá tett, csupán kijavította, amit a felesége tőle idézett, a fronton a bombatölcsérekben kell elbújni, mert minden valószínűség szerint épp oda nem hullik még egy. Na, mondta a mama, hát ez pont ugyanaz, és nekilátott megalkotni a család öt szerencseszámát, négyük születési dátumát vette alapul, az év második két jegyét, eddig endben, de mi legyen az ötödik, rágta a tintaceruza végét, noha amikor MT tett így, mindig a szájára ütött. Nógatta a férjét, legalább egy számot vállaljon ő, a papa a füle botját sem mozdította, keresztrejtvényt fejtett. A mama összpontosított, azt hajtogatván, ¡szerencse fel!, szavajárása lévén ez, babonásan kapaszkodott belé, ha valamit nagyon akart volt, márpedig a mama mindig nagyon akart valamit. A ¡szerencse fel! a bányászok hagyományos köszönése Magyarországon, amit MT persze még nem tudott, s amikor az óvodában Jutka néni a bányászélet nagyszerűségéről értekezett a középső csoportban, rögtön megállapította, eszerint a mama is bányász. Jutka nénibe amúgy halálosan szerelmes volt, készült rá, amint elég idős lesz, vagyis nagycsoportos, haladéktalanul összeházasodnak.

¿Emlékszel arra az óvónőre?

Hát persze – MT körvonalazta Jutka nénit, vajszőke fürtjeitől a lencsés lába száráig.

¿Pontosan mit értesz azon, hogy lencsés?

Szeplős, csak akkor így hívtam, nem tudom, mért.

¿Te hívtad így, vagy a többi gyerek is?

MT-t ingerelték mikrorealista közbekérdéseim, mesélni akarta a történetet a maga ritmusában. Jutka nénit az óvodások Lencse néninek hívták, amikor MT odakerült, már feledésbe merült, hogy miért, talán mert folyton lencse volt ebédre, lencsefőzelék egy kis olajfolttal a tetején, meg bab, meg sárgaborsó, meg – horror – salátafőzelék. MT úgy vélte, nem kis mértékben a rengeteg salátafőzeléknek köszönhető, hogy oly sok kortársa ütődött. Ezt persze viccnek szánná.

A mama egész éjjel az ötödik, sorsdöntő lottószámon agyalt, meg volt győződve róla, ezen áll vagy bukik a főnyeremény, azaz a család jövendője.

Hajnalra kelvén úgy döntött, MT nyakába varrja e plusz felelősséget, így a 29 lett az ötödik, ama januári nap, melyen MT világra jött, este nyolc órakor (utóbbi semmi szerepet nem kapott a lottóban). A mama kereszteket rajzolt a megfelelő négyzetekre, s elvitte a szelvényt bedobni. Számtalanszor elmondta, édes Öcsikém – így hívta a fiát, annak tiltakozására fittyet hányva –, ez a mi egész életünk, evvel nyerni fogunk, nyernünk kell, ¡szerencse fel! A papa legyintgetett, főleg amikor a mama nem nézett oda. A mamáról lepergett a férje borúlátása, száz százalékra vette, közel az idő, amikor beköszönt a gazdagság, minden áldott héten megjátszotta volt ugyanazt az öt számot, lényegében tehát az egész családot – MT-t duplán –, a kitartás gyümölcse okvetlenül beérik egyszer.

Igen, a nők derűlátásának szikláján áll a család, mondám vagy gondolám.

MT befirkantotta az öt ikszet, a piros négyzethálós számtáblázaton, zöld tintás töltőtollal, kivártuk sorunkat az üvegablaknál, havi szelvényt kért, Joker szám nélkül. Odabenn koronakontyos asszony nyomogatta a számítógép klaviatúráját, szélesre húzódott a szája MT láttán, olyasmit dünnyögött az orra alatt, hogy művész úr, imádom a műsorait, és az utolsó regényét mindenkinek kölcsönadtam a családban, jaj, de kár, hogy nincs itt, és nem dedikáltathatom. MT kissé feszülten visszamosolygott, sebaj, jövök máskor is. Azért ez már tényleg több a soknál, egy ilyen idős lottóárus asszony is őt olvassa, miközben rám se hederít, noha... tudjuk.

[Kezded irigyelni?]

/Lola!!! kérlek, ne provokáld GGM-et!/

<Nyugalom, gyerekek. Én nem irigykedem a világon senkire.>

Azt persze nem bánnám, ha megkaphatnám MT huszonkét év fórját, vagy legalább az egészségét. A falatembereket is boldogan elfogadnám, nagyon régen valék atyja csecsemőknek. Nem mertem fölemelni őket, pedig Lola ajánlotta, elszoktam a néhány kilós emberi lényektől, féltem, kárt tennék bennük, csodás érzés lehet oly bátran szorongatni őket, ahogy ezek ketten csinálják. A falatemberek imádják a gyömöszkölést, édesen gőcögnek, a szülők elolvadnak, érzelmes vénember lettem volt, náluk is inkább elolvadtam a látványtól. A szerelem csak addig örök, ameddig tart, a szülői szeretet feltétel nélkül az.

Ha ennyire mindennapos tapasztalás híveinek rajongása, MT igazán hozzászokhatott volna, érthetetlen, miért fogadja oly zavartan az emberek szeretetét.

[Azért, mert még nálad is félénkebb, nem vetted észre?]
/LOLA!!!!!!/
<Nálam félénkebb nem lehet.>

Akkor, ötvenhétben, MT mamája megfogadta, addig lottózik minden áldott héten, míg kihúzzák a számait, lehetetlenség, hogy sose húzzák ki, hisz összesen csak kilencven számra lehet tippelni. Mikor ez vagy ötvenedszer hangzott el, a papa közölte véle, nagyon téved, hihetetlenül sok kombináció adódik, több millió. Kikeresett a természettudományi enciklopédiából egy képletet, binominális együtthatók, mintha matekórát tartana, papíron vezette le, végeredményben csak egy tört szükséges, fölülre az a végösszeg kerül, ami valamennyi szám szorzata 1-től 90-ig, tehát 1-szer 2, ször 3, szor 4, estébé. Alulra két szorzat szorzata, az egyik az összes számé iménti módon 1-től ötig, a másik 1-től 85-ig, ami kijött, az legyen az osztó, a fönti szorzat meg az osztandó. Havégigírjuk, rengeteget egyszerűsíthetünk, az alul és fölül is szerepelő számokat áthúzva.

A papa néhány perc alatt előállította a végeredményt, eszerint 43.949.268 lottószelvényre volna szükség, kerekítve negyvennégymillióra, ha biztosra akarnánk menni, annyi pénz nincsen a világon, persze, ez a pesszimális eset. A mama közbeszólt, miért kell mindig a legrosszabbra gondolni, ¿nem adódhat egyszer mázlink ebben a büdös életben? A papa csóválta a fejét, éppenséggel adódhat, de a lottón valószínűtlen, már az is mázli volna, ha mondjuk huszonkétmillióból kijönne, négymillióból óriási szerencse, azonban négymillió szelvény is többe kóstál, mint a teljes főnyeremény. MT nem emlékszik más alkalmakra, amikor ilyen alapos fejtegetéssel lepte meg az apja a család bármely tagját, a szerencsejáték ötlete kihozta a sodrából.

A mamát képletekkel s észérvekkel sosem lehetett meggyőzni, mi speciel nyerni fogunk, ¡szerencse fel! Hetenként kifundálta, miként költi el azt a töméntelen pénzt, nagyobb lakás, balatoni nyaraló, autó, a Szász fogorvosék használt Opel Olimpiája éppen eladó, még marad is egy kevés, azt betesszük a takarékba, s lassú folyatásnak indítjuk. Mindig ez a „lasssú folyatás” volt az ábrándozás legvége, nedvesén susogtak az s-ek.

¿Na és nyertetek?

Á, soha. A mama egy könyvelő akkurátusságával vásárolta a heti lottót, később, amikor bevezették a havi szelvényt, arra tért át. Múltak az évek, sziklaszilárd hitét, hogy egyszer csak kihúzzák, nem ingatták meg a sorozatos kudarcok – kettes találata is csupán háromszor volt az első tíz év

alatt, hétről hétre mások vitték haza a bőröndnyi pénzt. Néha mutatták az örömtől lázas nyerteseket a filmhíradóban, MT emlékezete őrzi ama férfi sziluettjét, aki kopott bőrkabátban, széles karimájú kalapban lépett ki a lottózó kapuján, kezében vulkánfíber kofferban a lóvé. A mama beírta a nyerőszámokat egy szótár-füzetbe, gyakorta tanulmányozta, igyekezett valamiféle következtetéseket levonni arra nézvést, mikor jő el az ő ideje. Betegségeinek sorozata a hatvanas évek végén kezdődött, a férjét hiába kérte, hogy amíg kórházban fekszik, bonyolítaná helyette a lottózást, a papa kerek perec visszautasította, nem evett meszet, ebben az ostobaságban semmi áron nem venne részt. A föladat MT-re testálódott, az ő tiszte lett kitölteni-bedobni. A mama nyolcvanhétben ment el, tehát harminc évig költődött a pénz lottóra, fölöslegesen.

¿És azóta?

Azóta semmi, mivel a sírban nem lottózik.

Abban te ne legyél olyan biztos... ¿mi a helyzet véled?

¿Velem?

¿Tovább vitted a családi számokat?

Nem.

¿Akkor most mire tettél?

Lola születése, a lányomé, a falatembereké... meg a tiéd.

¿Mit csinálsz, ha egyszer tényleg kijönnek a mamádéi?

MT meghökkent. Vállat vont, úgyse jönnek ki.

¡Salao!, mondám néki.

Újra vállat vont, tudta, ez a legsúlyosabb szó a balszerencsés emberre, olvasta Az öreg halász és a tengert. Nyolcvanhét óta kijöhettek már azok a számok, ez esetben MT fújhatja az anyai örökségét (más igét használtam). MT azt felelte, ő nem anyagias, de kiverte a verejték. ¿E lehetőség sosem ötlött az agyába?

Amint hazaértünk, megkerestük az interneten a magyarországi szerencsejáték-társaság honlapját, biztosra vettem, közlik valamennyi játékhét nyerőszámait, valóban, végignéztük nyolcvanhéttől mostanáig. Kiderült, soha de soha nem húztak ki egynél többet azokból a számokból. Érdekelt, mennyi most az ötös, majdnem kétmilliárd forint, átszámítottam dollárra, alig akartam elhinni, hogy egy ilyen kis országban ekkorát szakíthat a szerencse fia.

¡Öregem, sokkal több, mint a Nobel-díjam volt!

Ez azért szöget ütött a fejébe, noha őt a pénz nem izgatja, ugye. Tétován kifejtette, már csak azért sem lehet salao, hisz itt vagyok nála, keveseknek adatik meg, hogy a bálványuk meglátogassa. Jólesett – minél több rajongóra tészen szert az ember, annál inkább értékeli őket, legalább én így vagyok véle.

Támadt egy ötletem.

¡Gyerünk, fogadjunk az anyád számaira!, hátha bálványod meghozza szerencsédet.

¿Most?

Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra. ¿Ti nem így mondjátok?

Lola hitetlenkedve bámult utánunk, amikor MT jelezte, indulunk a legközelebbi lottózóba.

[Nem szép, hogy folyton magamra hagysz a falatemberekkel.]

/De Lola, GGM csak egyszer az életben van nekem itt!/

[Nekem is.]

Ki akartam fizetni azt a havi szelvényt, elvégre az én ötletem volt, MT nem engedte, boldogan lengette az orrom előtt a blankettát.

Ha nyerünk, a fele a tiéd.

¡Na ne hülyéskedj!

¿Mért ne? Pót-Nobel-díj.

Hagytam annyiban. Ráérek kifundálni, miként utasítsam vissza, majd ha tényleg nyeremény leend.

Gyerekkorában volt egy mondóka, mesélte MT, péntek, hetivásár, lottóhúzás, buzik napja... bocs, de így volt.

¿Buzik napja, a péntek?

¿Nálatok nem a péntek?

Mifelénk úgy tartják, a péntek balszerencsés nap, semmibe nem érdemes belekezdeni, úgyse sikerül.

¿Akkor honnan veszed, hogy nyerünk?

Ebben igaza volt. Pénteken alapjában véve mindenki salao. Baktattunk vissza a kocsihoz, fáztam, tagjaim ólmossá váltak, egycsapásra reménytelennek éreztem, hogy eljuthassak az autó puha és fűtött utasterébe, MT karjába kapaszkodtam. Sötét léggömbök hulltanak alá az égből, tetőtől talpig beborítván mindkettőnket.

A járdán tértem magamhoz, hanyatt fekve, MT izgatottan simogatta az arcom, tenyere forró volt, jólesett az érintése, ahá, elájultam, szerettem

volna megnyugtatni, nincsen semmi baj, élek – nem sikerült megszólalnom. Kisebb tömeg állott már körül, egymás szavába vágván vitáztak, mit kéne tenniök vélem, egy kopasz, idős férfi a fehér ájulás és a vörös ájulás különbségeit taglalta, ami segít az egyiknél, árt a másiknál, abban viszont nem tudtak megegyezni, fehéren vagy vörösen vesztém-e eszméletem. Úgy hittem, amint kifújom magam, föltápászkodhatom, testrészeimnek azonban eszük ágában sem volt engedelmeskedniök. Mire mellénk kanyarodott egy pöttöm vöröskeresztes autó, éreztem, nagy baj lehet, az orvos gimnazistának látszott, tétován vizsgálgatott, s anélkül hogy a döntésbe éngem is bevontak volna, hordágyra emeltek. Száguldtanak vélem az ügyeletes kórház felé. Nem csodálkoztam, ¿mit várjon az ember pénteken?

Már az EKG-asztalon feküdtem, amikor észrevettem, a műtőszolgák vagy segédápolók – mindenesetre zöldköpenyesek – lottószelvényt töltenek ki együttes erővel az ablakhoz tolt, tintafoltos íróasztalon. MT úgy szorongatta a kezem, ahogyan az ember a szeretőjéét szokta, furamód nem bántam, megnyugtatott. Mielőtt az orvos elküldte, a fülembe súgta, hogy már nem péntek a lottóhúzás napja, hanem szombat. Új nap, új remények. Szegény anyja, ha ezt megérhette volna. Most várjuk, MT meg én, a kiérdemelt főnyereményt.

Láttam a szemében, nálam is rémültebb. Szerencsére a vizsgáló falait sárgára festették, és bármily alaposan fürkésztem a terepet, nem láttam semmi pavásat, hála az égnek.

[Mi az a pavás?]

/Balszerencsét hozó./

Világéletemben babonákat tisztelő valék, nem hittem, de betartottam őket, az ártani-nem-használ elvén. Akinek nincs istene, annak legalább babonái legyenek. Ezek persze nem azok a népi hiedelmek, amelyeket általában babonának neveznek, meggyőződésem például, hogy a tizenhármas számmal nincsen semmi baj, és az észak-amerikaiak nagyon gyerekesen viselkednek, amikor szállodáikban hiányzik a tizenharmadik emelet, a tizenkettedik után rögtön a tizennegyedik következik. Nem izgat, ha fekete macska fut át előttem az utcán, rossz érzés nélkül lépek létra alá. Frakkot ellenben soha nem vennék föl, meggyőződésem szerint az nagyon pavás, kevéssel tűrhetőbb a szmoking, ám épp elég pavás ahhoz, hogy ne akarjam felölteni, e tekintetben a világos trópusi szmoking az egyetlen határeset. Valójában emiatt mentem a Nobel-díj átadására colombiai népviseletben, nem pedig hazafiságból, amint azt az újságíróknak mondtam,

úgyse hittek volna nékem, ilyen nagy ember nem retteghet, hogy balszerencse éri a ruhája miatt.

Sajnos, életem múlásával egyre több dolgot érzek pavásnak, mind nehezebb elkerülnöm valamennyit, mert az, hogy zokniban szeretkezni pavás, mifelénk köztudott, amúgy is szívesen mászkálok mezítláb. Az sem okoz gondot, hogy soha ne dohányozzam pucéran, ami a pavától függetlenül sem ajánlott, a hamu, főleg a szivaré, az ember mellkasára hullhat, lyukakat éget a szőrzetében, disznóvágás szagával töltvén be a szobát. Gyerekjáték a pavásnak látszó embereket nagy ívben kikerülnöm, függetlenül attól, hogy történelmi személyiségek – mint Cristoforo Colombo, földrészünk állítólagos felfedezője, hazám névadója –, vagy kortársaim, mint az a hölgy, akit Plinio Apuleyo Mendoza kikiáltott a világ legszebb nőjének. ¿Hogyan lehetne a világ legszebb nője pavás?, ugyan, kérem. Pirulva vallom be, szakítottam már félbe televíziós interjút pusztán csak azért, mert hirtelen megéreztem, a riporter pavás, költöztem ki szállodából ugyanilyen okból, hagytam ott konferenciát, dobtam félre regényt, akár írtam, akár olvastam. Egész kis listát állítottam össze a pavás szavakból, melyeket semmi áron nem írnék le, ha más teszi, számomra ott a vége annak a szövegnek, s ha valaki mondja, igyekszem azonnal faképnél hagyni. Remélem, MT sem használja ezeket, a sánde Apuleyo Mendoza fölsorolta a legfontosabbakat a könyvében: nézőpont, értékcsökkenés, fokozat, paraméter, kontextus, szimbiózis, annak érdekében, dacára, és/vagy.

[Fogadjunk, most átvizsgálod az egész szöveget, search-replace, s ha találsz ezekből, kicseréled valami másra.]

/Semmi közöd hozzá. Magánügy. Nemcsak kicserélem, hanem a továbbiakban – talán egész hátralévő életemben –igyekszem kerülni őket./

[De te nem vagy babonás, legalábbis nem így, eddig azt se tudtad, mi fán terem a pava.]

/Pava: nőstény pulyka. Pulykalány vagy pulykaasszony. Nőre is mondják, ahogyan mi a libát. Továbbá Argentinában, Chilében és Paraguayban: teáskanna. Pelar la pava: teszi a szépet. Venezuelában: baljós erő, amelyet bizonyos tárgyak, magatartások vagy személyek árasztanak, s amitől óvakodni érdemes./

[Arra is fogadhattam volna, hogy megnézed a szótárban.]

Létezik valami, aminek igen magas az ára, noha pavásabb minden egyébnél, ez pedig az arany, rendíthetetlen meggyőződésem, hogy az arany

rosszabb, mint a szar, mert a szar nem képes mindent szarrá változtatni maga körül, az arany viszont okvetlenül. Soha nem viselnék aranyat, otthonaimban se tűröm. Az arany paváját nem múlja fölül a lakásban tartott akváriumé vagy a fekete köpenyes spanyol énekesfiúké sem. Gondosan kerülöm a plasztikvirágokat, a nagy, hímzett zsebkendőket, aztán a pávákat...

[Említetted, hogy a magyarban a két szó szinte ugyanúgy hangzik?]

/Nem. Még nem./

...de emezeknél is inkább a rossz ízlésű embereket. Még venezuelai éveimben jöttem rá, erős az összefüggés a rossz ízlés és a balszerencse közt. Egyébként néha képes vagyok megérezni, ha valami szörnyűség történik a legközelebbi jövőben, és ritkán tévedek. Emlékszem, ötvennyolcban Caracasban az a határozott meggyőződésem támadt volt, hogy borzalmas dolog várható, bár nem tudtam, micsoda. Kisvártatva szemünk láttára megbombázták az elnöki palotát, amire senki nem számított.

Mindezt szívesen átadnám MT-nek, hasznára válhat. Ehhez persze szükséges, hogy idővel visszanyerjem a mozgás és a beszéd képességét, fölállhassak e hordágyról, mely alapjában véve műtőasztallá változott. Erős fények tűznek rám a magasból, lehunyom a szemem, magamat őrangyalom védelmébe ajánlván.

Ne feledjem, a telefon és a repülő szintén nagyon pavás. Repülőn ülve azonnal lehunyom a szemem, úgy teszek, mintha aludnék, hogy becsapjam az ártó erőket, ¡csak nem bántanak egy öntudatlan embert! E módszer további haszna, hogy többé-kevésbé visszatartja az ismeretleneket, kik azonnal beszélgetést kezdeményeznének vélem. Ha túlélem a mai napot, elmondom MT-nek, amit a paváról tudok. Tán egy-két irodalmi fortélyomat is megosztom véle.

/Boldogan fogadnám. Bár azt hiszem, csak rossz vagy közepes íróktól lehet tanulni, ilyen nagytól nem./

<Tanulni mindenkitől lehet valamit.>

Süppedék a sűrű ködbe, nem maradt más kapaszkodóm, mint ama gondolat: ¡hiszen nem halhatok meg egy regény ötödik fejezetében! Elszürkültenek a színek, hirtelen reptér esőverte betonján bandukoltam, magasba emelkedő gép mögött, Humphrey Bogart ballonkabátjában.

Fáraszt a beszéd. Amúgy is ideje visszaadnom néki a szót. Tessék. Mindent köszönök.

Áj tink disz iz dö bigining ov e bjutiful frencsip.

SÁBADO

Aligha akad oly tollforgató, ki még ne gondolt volna rá, mekkora élvezet lenne könyvet írni valakivel együtt, akit nagyra becsül (nagyra szeret). Nem úgy, mint Tibor Dery és Esteban Orkeny, akik inkább csak beszéltek róla. Nem úgy, mint Ilf és Petrov, kik gondos iparos módjára fölosztották a megírandó fejezeteket, a történet fővonalának rögzítése után. Nem úgy, mint Napoleon és jogászai, midőn a híres polgári és büntető kódexeket megalkották, az alacsony diktátor diktált, a főbíró fogta a pennát.

Igazi közös szerzésre célzunk. Nincs többé magányos kínlódás szerkezettel, jellemekkel, mondatokkal, elakadás esetén a megbízható írótárs továbblendít, ha rossz az irány, fejcsóvál, állhatatosan kiveszi részét az aprómunkából is, amilyen a szóismétlések kiküszöbölése.

Melyet immár hülyeségig túlzásba viszek – MT.

Én a ritmikus ismétlést viszem túlzásba – GGM –, és a ’-mente’ végű módhatározók kerülését, rögeszmémmé vált, hogy silányítják a stílust.

Megvitathatnánk, mit kéne előhozni az évtizedek alatt lassan megtelő témaraktárból éppen most, mi volna a legfontosabb mondanivaló, mi érdemelné meg, hogy egy-két év vele teljék. Nem maradnánk magunkra örökös szerzői bizonytalanságban, munkánk megítélésében állandó, tárgyilagos, de baráti segítséget kapnánk, főnökre s beosztottra lelhetnénk olyan személyben, akiben száz százalékig bízunk.

Ilyet nem ismerek – GGM.

Hát... én sem – hazudta MT.

A párbeszéd e ponton megszakadt. Ültünk, gondolatainkba mélyedve. GGM fölpolcolva, szerencsére modern ágyat kapott a kórteremben, melynek dőlésszögét az ápolónők fél kézzel változtathatták. Két vékony csövön áttetsző folyadék csorgott az alkarjába. Oxigénmaszk már nem volt rajta. MT a fémvázas kerek hokedlin ücsörgött mellette, úgy érezte magát, mint hatvankilencben, amikor az apja hevert az állami, ingyenes és korszerű egészségügy mohaszagú fekhelyén. Annak a foszló zománcú tábori vaságynak persze nem voltak állítható részei, minden mozdulattól ijesztőn nyikorgott. Akkor is, most is azonos a lelkifurdalás, MT nem teljesítette megfelelően a kötelességét, nem hozott be elegendő élelmiszert, ruhaneműt,

újságot, könyvet, nem tárgyalt kielégítően a doktorral, a főorvossal, az ápoló személyzettel, vagy ha igen, nem dugott elegendő borravalót a fehér köpenyek zsebébe.

Telefonálni kéne Mercedesnek, utána talán a minisztériumba, az írók gittegyleteinek, továbbá a colombiai nagykövetségnek, ha működik olyan Budapesten, ha nem, a kiskövetségnek, annak hiányában a konzulátusnak, netán a svéd királyi akadémiának, estébé-estébé. MTI? MÚOSZ? Népszabadság? Magvető kiadó?

GGM tett bágyadt kísérletet a szabadulásra, tört németséggel tárgyalt az ügyeletes orvossal, jelezvén, szívesen elhagyná a gyógyintézetet akár a saját felelősségére. A köpcös doktor néhány másodperc alatt elfoglalta GGM lövészárkát, a páciens jelenlegi állapotában nem jutna messzire, nincs is abban a helyzetben, hogy tárgyilagosan fölmérhesse, viszont ő, az orvos, annál inkább, a beteg akkor tesz jót mindkettejükkel, ha igyekszik bízni benne. Ember legyen a talpán, ki ezek után le meri rázni magáról az agyonmosott kórházi ágyneműk kalodáját.

MT szívesen megragadta volna GGM bronzbőrű ujjait, gyűjtötte hozzá a bátorságot, ismerős ez is, az apja kezét sem volt képes fogni az utolsó napokban, pedig ilyen helyzetben az érintés beszédesebb a szónál. A szemérmes ember pótolhatatlan veszteségei. Azért a kettő nem ugyanaz, apa csak egy van, volt, míg... GGM is csak egy van, lesz, ugye, LESZ?!

Lola azt ígérte, töltött palacsintát kapunk reggelire, dünnyögte GGM. Valóban, együtt néztük ki az interneten a colombiai töltött palacsinta receptjét, elsodorta GGM rosszulléte. Azóta itt szorongunk a magyar egészségügy karmaiban.

MT állandó mobiltelefon kapcsolatot tart Lolával, akár egy futballmeccs közvetítője, fojtott hangon tudósít. Lola – szokásával ellentétben – nem zúgolódik, amiért magára maradt a falatemberek ellátásának és kiszolgálásának feladatözönében. Aggódik Márkezért. Aggódunk mindannyian.

GGM elbóbiskolt az injekciótól, amit az orvos koktélnak nevezett. Álmában egy picurka közép-európai országba került, nem volt magyarázat, miért, ott pedig kórházba. Hiába kérdezősködött az orvosoktól és az ápolóktól, nem értettek spanyolul, s németül, angolul vagy olaszul sem, próbálta összeszedni csekélyke latin szókincsét, befuccsolt vele.

Érdekes, úgy tudtam, az orvosi nyelv világszerte a latin. Ijesztően súlyos állapotban lehetek, azért kerülik a tekintetem. Száraz zsemlyét

hoztak reggelire, híg teával, gondolom, le akarnak fogyasztani. Miért nincs itt Mercedes, miért nincsenek itt a fiaim, egyáltalán, miért vagyok ennyire egyedül, csupán egy ötven körüli magyar gubbaszt mellettem, aggódó kutyaszemmel vizslatja az arcom, legalább ő mondhatna végre valamit, csak ül, izzad, de nem beszél. Ekkor végre fölébredtem, rájöttem, a helyzet rosszabb, mint álmomban, nem egy picurka közép-európai országba keveredtem, hanem egy picurka közép-európai regénybe. Juthattam volna ezzel az erővel a spanyol–magyar szótárba is, esetleg egy ügyesen összeállított társalgási könyvbe, többre mennék vele. Már emlékeztem, GGM-nek hívnak ebben a regényben, olykor Márkeznek, őt pedig MT-nek. Kérdeztem, nincs-e kedve megszólalni, azt felelte, nem akart fölébreszteni, kérdeztem, ha már így alakult, mi az akadálya, hogy ebben a regényben tudjak magyarul, azt felelte, a realizmus.

Azt nem kérdeztem, minek ragaszkodik a realizmushoz egy ilyen szürrealista keretben, én se most jöttem a bogotái gyorssal, minél képtelenebb a kiindulópont, annál fontosabb, hogy valósághűek legyenek a részletek. Föltápászkodtam, feledvén az infúziós csöveket, MT visszanyomott párnáimra, nyughassak, már telefonált Mercedesnek, legkésőbb holnap befut, Rodrigóval vagy Gonzalóval, tán mindkettejükkel. Az jó. Fürkésztem a vérembe csurgó folyadék ezüstös kígyóját, imádkoztam, kérlelve a körvonalazatlan sorsot, adjon még időt. Önéletrajzom három kötetesre terveztem, jó volna tető alá hozni a maradék kettőt. Kérdeztem, mi lett a lottóval, mondta, hogy később lesz a húzás, és lekopogta az éjjeli szekrény ajtajának keresztlécén, kár volt, szerintem műanyagból van. Még jó, hogy ő nem babonás. Csak én.

Hosszabb szünet után MT: beszélgessünk, ha gondolod.

Attól függ, miről.

Például a barátságról. Úgy látom, életem legfontosabb témáit lövöldözöd körül – GGM.

Úgy látom, életem legfontosabb témáit lövöldözöm körül – MT.

Amennyire tudom – MT –, mindig odaadó barátokra leltél.

Igaz, de most, amikor a legnagyobb szükségem volna rájuk, egy sincs itt, nem is lehetnek, életem kulcsfigurái meghaltak már, mindegy, szemközt a végső zuhanással okvetlenül magadra maradsz. Az ő utolsó harcukat én sem könnyíthettem meg. Hol van a drága don Ramón Vinyes, aki váratlanul otthagyott minket Barranquillában, sose fogom elfelejteni, kilencszázötven

április tizenötödikén hajózott be, örökre búcsút intve Colombiának, visszatért szülőhazája, Cataluña szívébe.

Míg don Ramón velünk volt, gyakorlatilag mindennap találkoztam vele a Japy kávéházbéli törzsasztalánál, ha odafértem a hat szék közül az egyikre. Don Ramón tanítványává fogadott, amint elolvasta néhány korai novellám az Espectador-ban. Üdv, ifjú zseni, így köszöntött, mikor szorongásokkal telten lezöttyentem, csak nem beteg? Gyakran vett rajtam észre olyasmit, amit más nem. Egy általános iskolában tanított, ám főleg azzal foglalkozott, hogy bezárt könyvesboltja kincseit darabonként kiárusítsa, váltig állította, hazautazik Barcelonába, senki nem hitte, hogy csakugyan megteszi. Sokáig az általa ajánlott regényeket olvastam, Julio Cortázartól Jorge Luis Borgesig, Hemingway-től Faulknerig. Utóbbiról nem tudtam eldönteni, igazi-e, vagy csak könnyű kezű, jó stílusú, csavaros eszű iparos, de don Ramón kijelentette, ha Faulkner Barranquillában volna, az ő asztalánál ülne.

Egyetlenegyszer nyílt alkalmam négyszemközt beszélni don Ramónnal, beleolvasott első regényem piszkozatába, abban a mappában őriztem, amelyet egy méregdrága teázóból loptam el, még Bogotában, Jorge Eliécer Gaitán meggyilkolása napján, az általános zűrzavarban. Az étlapot tartották benne, én a legfontosabbat, amim volt, állandóan magammal hordtam, a mellkasomhoz szorítva. Csak akkor kényszerültem kiadni a kezeim közül, ha nem tudtam fizetni a szobabért, rövidebb ideig elfogadták a portán zálogként, mert más cókmókkal nem bírtam. Vethetek rá egy pillantást, kérdezte don Ramón, s már nyúlt is érte, föltette a szemüvegét, rezzenéstelen arccal böngészte ezer javítástól tarkálló gépiratomat, majd visszarakta a mappába, szemüvegét a tokjába csúsztatta, azt pedig a mellényzsebébe.

Látszik, hogy nyers még, de rendben van, mondotta.

Évekig éltem ebből a rendben van-ból. Arra is ő figyelmeztetett, vigyázzak, mert észre se veszem, és nemcsak jól tanulok meg írni, hanem rosszul is. E veszély mindenkit fenyeget, aki túl sokat dolgozik újságoknak. Don Ramón írt még leveleket Barcelonából, ám röpke két év múltán jobblétre szenderült, huszonnégy voltam, alig tudtam földolgozni a veszteséget.

Álvaro Cepeda Samudio testi-lelki jó barátom volt, talán őt szerettem a legeslegjobban a barranquillai csoportból. Tőle tanultam, hogyan kell szivarozni, ha meg akarjuk becsülni azoknak a munkáját, akik kézzel

sodorták össze a dohányleveleket, éhbérért. Álvaro Cepedával általában a Róma kávéházban találkoztunk, mely soha nem zárt be, nem is tehette volna, ajtaja nem lévén, tetőt sem építettek rá, ez sajátságos egy olyan városban, ahol annyit zuhog az eső, áztunk, de nem bántuk. Álvaro Cepedát nagyon rég elvesztettem, hetvenkettőben halt meg Nueva Yorkban, a világ leghisztérikusabb városában, amit annyira szeretett, ifjúkorában a Columbia egyetemre járt újságírást tanulni, onnan küldözgette a cikkeit.

Germán Vargas és Alfonso Fuenmayor sincsen már, a kilencvenes évek kezdetén hagytak itt. Én maradtam magnak, vagy hírmondónak, ki tudja, a végzet mely rendeléséből. Akadnak azért barátok, de a régiekből senki, legforróbb emberi kapcsolataim megszűntek. Egész életemben szeretet vett körül, sokan és sokszor vigyáztak rám, segítettek, támogattak, jóval többet kaptam tőlük annál, mint amennyit én adhattam. Míg a Száz év magányt írtam, esténként átjöttek, hoztak ennivalót, ha szűkölködtünk, márpedig folyton szűkölködtünk, addigra mindenünk zálogba került. Fölvidították, biztattak, tartották bennem a lelket, főképp ketten, Jomi García Ascot és María Luisa Elió, ezért ajánlottam nekik a könyvet, sajnos a külföldi kiadásokból rendre kifelejtik.

A magyarból is – MT.

Kár. María Luisa, a spanyol filmrendező arra példa, hogy tökéletes barátra lelhet a férfiember egy nőben, különösen ha a felesége nem féltékeny rá. Amikor a regény végre megjelent, María Luisa az összes pénzét arra költötte, hogy tucatszám vásároljon belőle, aláíratta velem, s osztogatta mindenkinek, akit ismert. Hozott ajándékba egy óriási kosár sárga margarétát, ha olvastad a könyvet, tudod, miért, a virágok közül lassacskán előkerült egy aranyhal, úgy értem, aranyból készített, egész életemben ez volt az egyetlen arany tárgy, aminek örültem, volt a kosár alján persze egy üveg whisky is, ittunk a regényre és ránk.

Mario Vargas Llosa? – MT, óvatosan.

Mi van vele?

Hát... országos barátok voltatok, sőt földrészes, aztán...

Aztán örök harag, és sose beszélünk róla.

Akkor bocs.

Semmi baj, jó, hogy kérdezed, legfőbb ideje tisztázni, most, amikor az ’örök’ szót másra kell tartogatnom. Senki nem tett akkora szolgálatot nekem, mint Mario, olyan vastag könyvet írt rólam, mint a Biblia, alapos-szabatos monográfiát, úgy taglalta életem és munkásságom, akárha én

lettem volna a világ legnagyobb írója, pedig hetvenegyben erre még nem szolgáltam rá. A cím, Historia de un deicidio, Egy istengyilkosság története, akkor kap magyarázatot, amikor kifejti, hogy a regényírás lázadás a valóság ellen, az Isten ellen, az isteni teremtés ellen, ami maga a valóság – emlékszem, idéztem irodalmár barátaidnak. Ez az egyik legfontosabb mondat, kár, hogy nem én fogalmaztam meg.

Az író, főként a regényíró nemcsak császár a saját birodalmában, hanem maga az Isten, különben honnan a francból tudna mindent, olvastad Jorge Lukacs műfajelméleti tanulmányait? MT bólogatott, valaha réges-régen, mostanában ő nincs előtérben. Körülményesen fejezted ki, hogy divatjamúlt, de attól még sok mindenben igaza lehet, őszerinte kétféle regényírói alaptípus van ezen a világon. Az egyik olyan, mint Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij, belebúvik a hőse testébe-lelkébe, onnét szemléli a világot, ennek megfelelően általában csak arról számol be, amit a kiválasztott figura tud, lát, érez, tapasztal, ez az intenzív totalitás. A másikra a legjobb példa Lev Nyikolajevics Tolsztoj, ő valamennyi hőse fölött helyezkedik el, következésképp mindent tud, lát, érez, tapasztal róluk és velük kapcsolatban, úgy viszonyul hozzájuk, ahogyan az Isten az emberekhez, ez az extenzív totalitás. Isteníró persze habozás nélkül tájékoztat minket arról, ki mit gondol, akar, csinál.

Vargas Llosa meghatározása kísértetiesen emlékeztet ez utóbbira, annyiban igaza lehet, hogy majdnem mindig hősök sokaságával foglalkozom, követem életüket, mint a kerekeken utánuk guruló kamera, tetszőleges számú operatőrcsapatot állítva munkába, s a választott szerkezetnek megfelelően kapcsolgatok közöttük egyenes adásban. Ennek ellenére vonakodom azt állítani, hogy Isteníró volnék a Jorge Lukacs-i értelemben, valahányszor leírom, mit érez vagy gondol egy másik ember, elfog a bizonytalanság viszketése, Gabito, honnan a csudából tudnád, hisz arról sem vagy képes határozottan nyilatkozni, mit érzel vagy gondolsz tenmagad.

Még Márkez sem mehet biztosra – MT.

GGM fölfortyant: én a legkevésbé, nekem sokkal több a veszítenivalóm, mint... bárkinek. Amidőn még csak a teaházi mappa tartalma volt a vesztenivalóm, Barranquillában és Cartagena de Indiasban barátok vettek körül, számíthattam rájuk, bíztak bennem, sokkal inkább, mint én magamban, ez az igazi gazdagság, amit azonban módszeresen elkölt a siker. Mire ott tartottam, hogy már én segíthettem barátaimnak,

valamiképp úgy alakult, hogy nem kértek belőle, azt is mondhatnám, belőlem. Idejük sem jutott rám annyi, mint régen, érthető, nekem sem őrájuk, hagytam múlni a hónapokat, éveket, s mire észbe kaptam, már csak különféle temetőkben kereshettem fel őket, ha ugyan az, ami ott van, azonos velük valamelyes mértékben.

Igazad van, ki kéne békítenem Mario Vargas Llosát, kár, hogy engedtem a kettőnk dolgát elmérgesedni, nevetséges félreértés volt, rebesgetik, asszonnyal kapcsolatban különböztünk össze, oly vadul, hogy évtizedek óta szóba sem állunk egymással, persze, szinte minden férfiharc hátterében nőt találsz. Ő azt hitte, hogy – én is azt hittem, hogy. Tágabb ismeretségi körünkben az terjedt, kikezdett a feleségemmel, illetve hogy én kezdtem ki az övével, méghozzá abban az időszakban, amikor elhagyta a finn fordítónő kedvéért. Nyilván szeretnéd tudni az igazat, de regényfélében vagyunk, nem bulvárlapban, különben ki dönti el, mi az igazság, az, amire én emlék-szem, vagy amire ő. Talán egyikünk sem úgy meséli, ahogyan volt, nem azért, mert hazudni akarnánk, hanem mert az események közepén állottunk, többszörös kötöttségű és elfogultságú hősként, amilyenek lenni szoktunk mi, emberek, viszonyaink természetéből adódón.

Olvastam Vargas Llosa rólad írott könyvét, vallotta be

MT. Magyarul?

Spanyolul, nálunk nem jelent meg, végigszótároztam magam rajta, innen tudom, hogy laktál Párizsban a rue Cujas tizenhatban, az Hôtel de Flandre-ban.

És?

Az Hôtel de Flandre-ban szállt meg Miklos Radnoti magyar költő, a mi Radnotink, azóta nekünk a Cujas utca kissé lejt, és szent hely.

Radnoti, ismételte GGM plafonra emelt tekintettel, bocs, de még nem hallottam róla.

Természetesen... Radnoti kilencszázharminckilencben lakott abban a panzióban, te pedig ötvenötben, bár láthattad esetleg a bejárat mellett a pici fekete emléktábláját a falon, megérdeklődtem, akkortájt már kinn volt.

GGM hiába kutatott agytekervényeiben, magyar költőnek vagy plakettjének nyomát sem lelte. MT ettől lekonyult, kár, ha Párizsba vetődöm, mindig elzarándokolok oda, a hetvenes évek elején néztem meg először, még Hôtel de Flandre-nak hívták, később átkeresztelték Hôtel des 3 Collèges-re, persze mióta a Deicidiót olvastam, a rue Pierre-Nicole harminckilencet is útbaejtem.

Rue Pierre-Nicole, dünnyögte GGM tanácstalanul.

Később meg ott laktál, vágta ki MT, akár egy vicc csattanóját, a szálloda büszkén hirdeti a kártyáján: P. Modiano és Gabriel García Márquez lábanyomaiba léphet, aki náluk száll meg, kőhajításnyira Val-de-Grâce templomától, mely a város egyik kiemelkedő látnivalója, XIV. Lajos rakta le az alapkövét, Mansart és Le Mercier építette, Mignard díszítette. Vargas Llosa szerint, amikor az Hôtel de Flandre-ban húztad meg magadat, nagyon sóher voltál, lógtál a bérrel, a tulajdonos házaspár, Monsieur és Madame Lacroix nem bánta, tisztelték az újságírókat. Egyre magasabb emeletre helyeztek, mert annál olcsóbban adták a szobát, minél több lépcsőn kellett föllihegni, végül a manzárdban kötöttél ki, a hetediken, ahol a személyzet éldegélt pirinyó padlásszobákban, az egyiket megkaptad ingyen. Évekkel azután, kilencszázhatvanban fölkerested Mario Vargas Llosát Párizsban, ő is egy kis szálloda tetőterében vegetált, ugyancsak kegyelemkenyéren, na, és ez a bizonyos Hôtel Wetter (ma már Hôtel Pierre-Nicole a neve) van a rue Pierre-Nicole-ban, a pult mögött régi ismerőseid, a Lacroix házaspár, immár ebben a panzióban dolgoztak, rögtön rád ismertek, á, möszjő Márk, a hetedik emeleti újságíró!

GGM bólogatott, de komoly maradt: csak velem meg P. Modianóval büszkélkednek, Vargas Llosával nem?

Érdekes módon nem, pedig sokkal híresebb, mint P. Modiano.

Tessék kifáradni a folyosóra! – karcos női hang. Fiatal ápolónő, mitesszeres orral, Sophia Loren-keretes szemüveggel, macskatekintettel. MT összerezzent, akár egy gyerek, fölegyenesedett, aztán visszazöttyent a hokedli szélére: de a... a beteg nem beszél magyarul! Nem kell itt beszélni, nagyvizit idejére tessék kifáradni a folyosóra! MT képtelenségnek érezte, hogy egyedül hagyja GGM-et a magyar egészségügy nagyvizitjében, addigra bekanyarodott a kórterembe tucatnyi fehér köpenyes, elöl a dölyfösen pocakos idős úr bizonyára a fő-főtanár. A fiatal ápolónő cibálta MT könyökén a ruhát, ő megmakacsolta magát, tapodtat se, bocs. Professzor úr kérem, nem akar kifáradni a kedves látogató! – panaszolta az ápolónő. A fő-főtanár kegyes kézmozdulattal beléfojtotta a szót, a lázlapra pillantott, latin kifejezéseket mormolt a válla fölött a sleppjének, amazok helyeslő zümmögéssel itták minden szavát.

Csak ne légy olyan öntudatos, mondta neki GGM spanyolul. Tessék? Hátrább az agarakkal, műfordította MT. Milyen agarak? – a fő-főtanár

toppantott, MT figyelme a hófehér teniszcipőre vonódott, melyet a professzor talán ma viselt először. Warte nur, balde ruhest Du auch, tette hozzá GGM. A fő-főtanár odahajolt, megfogta a pulzusát, akárha így szeretné begazolt munkadarabbá változtatni. Goethét idézi – jelentette MT. A professzor arcán szétterült a tanácstalanság, ám mire MT előadhatta volna, kit vizsgál, táncos lendülettel továbblépett a következő ágyhoz, melyen Gonda József leszázalékolt villanyszerelő haldoklott. Vele még hamarabb végezhettek, nem lévén eszméleténél. Ezért kár lett volna távoznom, gondolta MT.

Tehozzád ki jönne be, ha itt feküdnél? – GGM.

A lányom és Lola, esetleg a falatemberek, ha behozza őket, ezzel kész, barátaim már nincsenek.

Azt hittem, mindenkinek vannak barátai.

Voltak, de aztán... nehéz erről. Szégyellem. Fájlalom. Nagyon-nagyon. Túlzófok. Miféle ember az, akit a barátai előbb-utóbb elhagynak? Gyakorta szakítanak velem, amiként szeretőkkel szokás. Az óvodában kezdődött. Alig vártam, hogy beérjek, minden pajtásomat rögtön szívembe zártam, akkor még a fiúkat és lányokat bárminemű különbségtétel híján. Ha én annyira szeretnék játszani velük, hogy otthon is folyton ez jár az eszemben, ők csak ugyanígy érezhetnek, gondoltam. A kiscsoportban adták tudtomra először, személyem nem kívánatos. Százas kockákból épített várat a Boros és a Dobai, csatlakozni akartam, beértem volna segédmunkával, szíves örömest adogattam volna a fából készült, csiricsáréra mázolt elemeket, ám mindig a feneküket fordították felém, sokáig nem értettem, mi ez. Boros arrébb taszított: veled nem játszunk! Mér nem? Mer te pisis vagy.

Kisiskolás korom elejéig be-bepisiltem, ettől való rettegésem setét árnya terült az óvodára és az alsó tagozat kezdetére. Ha gyorsan észbe kaptam a baj megtörténtekor, nem szivárgott át fölső ruházatomon, azt pedig könnyen elviseltem, hogy az alsóneműm lucskos, egy-két óra múltán rám szikkadt. Az esetek zömében csak az döbbentett rá, hogy mi történt velem, ha a székre, padra, földre, csöpögtem. Ez épp annyira elválasztott társaimtól, mint a gyerekkori dadogás, állandóan tapasztalnom kellett, velem nem játszanak, nem súgnak-búgnak, nem barátkoznak. Már az óvodában is udvarlással igyekeztem pótolni érzelmi hiányaimat, érdeklődésem középpontjába Görög Ági került, egy fitos szőke copfos, rám se hederített, pedig verset írtam, hogy kegyeit elnyerjem, így kezdődött: Görög, az ég dörög – a többire hálisten nem emlékszem.

Minthogy azok a fiúk, akiknek a szeretetére vágytam, ritkán álltak velem szóba, kénytelen-kelletlen olyanok társaságába kerültem, akiktől idegenkedtem, tartós kapcsolat velük nem alakult ki. Ezzel magyarázom, hogy az általánosból – tiszta fiú-osztály – egyetlen barátom vagy cimborám se maradt. A gimnáziumban a lányok jelenléte óriási izgalmat okozott, a srácokat eleve vetélytárssá tette, tizenhárman voltunk huszonnyolc lányra. Addigra életem java már nem az iskolában zajlott, barátot sem a tizenkét hím osztálytárs között kerestem. A kúpfej vitt föl LI-hez, a gimnázium koszorús költőjéhez, ki ekkor már a Lomonoszov Egyetemen tanult, csak szünidőkben tért haza Moszkvából. Verseskötetét tanárok s diákok egy emberként megvették (a Kölcsey Gimnáziumba jártam, Ságvári Technikumot csak azért írtam az első fejezetben... eegeen.). Bibliaként forgattuk.

LI fűtetlen körúti lakásában találkoztam LP-vel, a filozófia szakossal, ő is költött, mint az értelmesebbje akkoriban. Hallotta, gitározom, mint az érzelmesebbje akkoriban. Szerzeményeim szövegvilága a Görög, az ég dörög vonal középiskolás folytatása, lányszívek meghódításának szándéka vezérelt. Ne ezt a butaságot csináld, így LP, már elég érett vagy ahhoz, hogy tehetségedet a társadalom szolgálatába állítsad! E mondatban két fontos üzenet érkezett. Van tehetségem. LP érettnek tart.

Elsőbe jártam. Nem hittem fülemnek-szememnek. LI és LP öttel-hattal volt idősebb, abban a korban fényévnyi különbség, mégis emberszámba vettek, bíztak bennem. Azonnal beléjük szerettem, olyasfajta rajongással, amilyet a korán született gyermek érez jópofa fiatal atyja iránt. Bevezettek baráti társaságukba, legalább száz főből állott, a kemény magot az ELTE bölcsészkar filozófia szakának végzős hallgatói alkották, akik az egyetem Vietnami Szolidaritási Bizottságában igyekeztek tehetségüket a társadalom szolgálatába állítani. Rengeteget tanultak, köreikben sikk volt a kötelező két szak mellé fölvenni egy harmadikat, a jeles osztályzatokat elvárták egymástól és maguktól. Szabadidejükben lakásokon találkoztak, szellemi vetélkedőkön mérték össze számomra végtelennek tetsző tudásukat. Úgy éreztem, a paradicsomba kerültem. Otthonra leltem. De teljesítmény nélkül nem sok keresnivalóm lehetett köztük. Megfogadtam LP tanácsát, dalokat írtam a vietnami háború ellen. Nehéz legfontosabb barátaim történetét elmesélni a Gevara-együttes története nélkül, s az még gyötrelmesebb.

Ami nagyon fáj, abból nagyon jó regényt kell írni! – GGM.

Sajnos, már írtam belőle, éppen húsz éve, de nem lett nagyon jó, túlbonyolítottam, félve a cenzúrától, szerintem csak azok értik, akik valamelyest átélték a hatvanas éveket Budapesten, egyetemista berkekben.

Mi a címe?

Félnóta, bár ilyen magyar szó nincs, van félnótás, jelentése: süsü, szó szerint pedig olyasvalaki, akinek csupán 1/2 dal jutott, ugyanakkor visszaköszön a félni ige is.

Ahá, de miért adsz ilyen bonyolult címet, nem gondolsz arra, hogyan lehet majd lefordítani?

Nem, arra nem gondolok, pláne nem gondoltam akkoriban, esélyem a külföldi megjelenésre közel állt a nullához.

Én már azokban az években is ügyeltem erre, midőn még egyetlen soromat se fordították le, reménykedtem, hátha majd egyszer.

Igen, te született optimista vagy. LP hamarosan bemutatta KB-t, a földmérő szakost, pompás emberpéldánynak láttam, hódító férfinak, fejlett gitártudással és dús bariton hanggal, nemcsak a levegő reszketett tőle, hanem a kanapé is, amelyen ült. Sejtettem, trubadúri pályámnak vége, ezután ő lesz a társaság dalnoka. Tévedtem, KB rögtön megmutatta saját számainak akkordmenetét, s eltanulta az enyémeket, egy óra múltán duóvá alakultunk. Nevünket LP adta, Ernesto Che Guevara iránti lelkesedéstől vezérelve: Gevara-együttes! – erősen raccsolt, ettől még hülyébben hangzott. Nem jó, véltük mind a ketten, KB meg én. Hiába, rajtunk ragadt, vasárnap már fölléptünk a Vietnami Szolidaritási Bizottság oszolytetői kirándulásán, több száz egyetemista tömörült körénk a tisztáson, öt szerény számból álló repertoárunkat adtuk elő, amikor vége lett, újra, meg újra, meg újra, közönségünk velünk énekelt, tapssal és csettegéssel verte a ritmust. Végre szerettek. Tartottam tőle, valójában csak KB-t szeretik, az sugárzik át énreám, idővel kiderül, akkor aztán fel is út, le is út, addig kell kihasználnom, boldogan úszkáltam a közös örömben. KB életem főszereplőjévé vált, alig telt el nap, hogy ne találkoztunk volna, próba, föllépés, tévé- vagy rádiószereplés, a KISZ... persze, te nem tudhatod, mi volt az.

Hogyne tudnám – GGM Federación Juvenίl Comunista, említetted.

Nagyon figyelsz.

Regényíró vagyok.

A KISZ, meg persze a párt, az az egy, ami volt akkor, el Partido Obrero Socialista Húngaro, ugyanazzal a lendülettel tiltotta és támogatta a

Gevarát. Szerették, hogy minden Vietnammal kapcsolatos kulturális eseményen följéptethettek minket, úgy vélték, a párt politikáját zenésítjük meg, hasznosak vagyunk, tehát támogatandóak. A KISZ rendszeresen kikérőket küldött a Kölcsey Gimnázium igazgatójának, hogy ilyen-olyan központi rendezvényeiken szerepelhessünk, például az úgynevezett Forradalmi Ifjúsági Napokon, melyeket az 1919-es Tanácsköztársaság emlékére szerveztek március huszonegyedikén, amilyen szerencséjük volt, egybeesett a tavaszi napéj-egyenlőséggel, igyekeztek akként föltüntetni, mintha a természet is a kommunizmust ünnepelné. Ám a rádióban csak azt az első rémes öt dalunkat nyomatták agyba-főbe, arról szóltak, be csúnya dolog az amerikaiak részéről a vietnami háború, szégyelljék magukat.

Mi ezzel a baj – GGM –, a vietnami intervenciót a világ minden épeszű értelmiségije ellenezte.

Na igen, csakhogy Magyarországon és az egész béketáborban (nálunk így hívták a Szovjetuniót és csatlósait) a hivatalos külpolitika is ellenezte a vietnami háborút. Sajnos, számomra nem volt világos, milyen nevetséges, ha itt protestálunk, a párt meg a kormány hóna alól és helyeslésével. Bob Dylan, Pete Seeger, Joan Baez viszont az USÁ-ban énekelt, le-letartóztatták őket. Egyetlen mentségem, hogy még csak tizenöt voltam, elsős gimnazista. KB már húsz múlt, őt miért nem zavarta, nem tudom, ha pedig zavarta, miért nem figyelmeztetett?

GGM csóválta a fejét, nem gondolod, hogy igaz ügy akkor is igaz marad, ha véletlenül magáévá teszi a diktatúra?

Jól hangzik. De hidd el, szörnyű volt átélnem, hogy az egész ország a párt szócsövének tekintett minket, föllépéseken legalább tíz számba tellett, míg észrevették, nem a Népszabadság megzenésített vezércikkeit kapják. A rádióban unos-untalan leadták primitív strófáimat az amerikai katonáról: elment a repülő, itt vagyok, elment a repülő, itt hagyott, puska nő a vállamhoz, mégsem terül az erdő a lábamhoz, ó-ó-ó, sűrű a dzsungel, egyedül vagyok, félek, hogy nemsokára meghalok. Mindezt picit hamisan, a dzsungel szót három szólamban – már beszereztünk egy lányt középre –, nem artikuláltunk, úgy hangzott: „sűrüja dzsuga". Fizikai fájdalmat okozott, ha meghallottam.

Legborzalmasabb fölsülésünk a vietnami holdújévkor történt, kilencszázhatvanötben, az alkalomra behívtak a tévéhíradóba, ezt a számunkat akarták használni a másfél perces összeállításban (a klip szót még nem ismertük), mely hangulatilag összegezte a háború állását. Egész

délelőtt a Magyar Televízió Szabadság téri épületének legfelső szintjén lévő, raktárnak látszó stúdióban kínlódtunk, sokszori nekifutásra rögzítették három kamerával és orsós magnetofonnal a dzsuga strófáit, külön-külön, a rendező mindig máshova állíttatta a kerekeken guruló kamerákat, özönvíz előtti szörnyekre emlékeztettek. Az operatőrök kézzel forgatták a három optikát, sajátos zörgéssel, féltünk, veszi a magnó, a rendező azt mondta, ne törődjünk vele. A levegőtlen helyiségben debella reflektorok égtek, izzadtunk, hangunk cserbenhagyott, immár nemcsak miattuk, miattunk is többször újrázni kellett. Amikor végre befejeződött a tortúra, a rendező megdicsért, gyerekek, büszkék lehettek magatokra, a híradóban még sose szerepelt magyar zenekar.

Este a szüleim társaságában ültem Kékes márkájú televíziónk elé, bal kezemmel fogtam az antennaként szolgáló kéterű drót végét, reménytelen harc a szellemképek ellen. Gyorsan sorra kerültünk, a külpolitikai blokk közepén. A gyomorbajosnak látszó bemondó gyászos hanghordozással közölte, ma van a híres holdújév, gondoljunk azokra a vietnami gyerekekre, akiket minden percben fenyeget a napalm és az USA-haderő tűzereje. Már a bevezető akkordjaink szóltak. Furán nyiklett-nyaklott a dallam, még nem jöttem rá, mi a baj, a képernyőn gyerekrajzokat mutattak, forogtak körbe, magyar gyerekek ábrázolták, hogyan képzelik a vietnami gyerekek és felnőttek sanyarú sorsát. Rázendítettünk, de nem az első strófára, hanem a másodikra, borzalmasan szólt. Fölbukkantunk a képernyőn mi hárman, porosan, izzadtan és gyötrötten, mi ennél is bántóbb, idétlen aszinkronban, tátogtuk a negyedik sort, énekeltük az ötödiket.

Még soha nem álltam ilyen közel ahhoz, hogy elájuljak. Megint gyerekrajzok következtek, az átkötés gitárfutamába durván belevágtak, mintha kiestünk volna a ritmusból, nyivákolt az egész, ahogyan akkor szokott, ha a túlzott használattól megnyúlik a magnószalag – ma már tudom, pontosan ez történt –, de akkor nem föltételeztem, hogy ilyesmi megeshet a Magyar Televízióban. Néhány pillanatra Vietnamban készült dokumentumfilm részletét mutatták, csúcsos szalmakalapot viselő pici partizánok lopakodtak a dzsuga mélyén a hadiösvényen, bombák hullottak alá amerikai repülőgépekből. Ismét mi látszottunk, kényszeredetten énekelve a sárgás fényben, váratlanul az első strófába kezdve – így a szövegnek végképp semmi értelme nem maradt, igaz, a filmrészlethez valamelyest passzolt, tényleg ott ült az amerikai katona, vélhetőleg az iménti repülő által hátrahagyva, mely tehát elment, ugye. A gyerekrajzok

mögénk kerültek, mozgó háttérként, tehát trükköt is bevetett a híradó rendezője a nagyobb hatás kedvéért, ettől még borzalmasabb lett az egész, két ellenszenves barom nyűtte a gitárt, ugyanők meg az ellenszenves énekesnő a hangszálakat, erőlködő arccal és testmozdulatokkal. Mi köze ennek a holdújévhez? a szegény kis vietnamiakhoz? eszméinkhez és szándékainkhoz? de főleg, FŐLEG, hogyan keveredtem én ebbe a slamasztikába? ebbe a félreértésbe? ebbe a fekáliába? –hátralevő éveimben aligha moshatom le magamról.

Vérvörös fejjel menekültem, nemcsak a szobából, hanem a házból is, rohantam, hogy kisírhassam a bánatom valakinek a vállán, LP lakott a legközelebb, a Körönd táján egy szűk utcában. Amint ajtót nyitott, leroskadtam a hallban egy székre, láttad? – kérdeztem elhalón. Láttam. Akkor tudod… soha többé nem mehetek iskolába… se máshová… elbujdosok.

Úgy bánt velem, mintha nagybeteg volnék. A konyhában ücsörögtünk. Azt a barlangszerű lakást már étmeneti szállásnak tekintették, kiutalt nekik a tanács egy újat Lőrincen, anyjával és öccsével alig várták a költözködést, ritkán takarították, gátlástalanul összefirkálták a koszladt falakat. Épp a fejem fölött méretes rajz virított egy bizonyos női testrészről, a közepén fölirat, sötétkékkel: Szezám, nyílj ki! – az öcs műve. Utólag valaki – LP-re tippeltem – vörössel belejavított, a nyílj-ból nyalj lett. Nem tudtam nevetni.

Beszéljük meg! – LP. Nem válaszoltam. nincs mit megbeszélni. LP mégis belefogott, tegyük föl, hogy a dolog valóban olyan szar volt, amilyennek te tartod, ámbár tapasztalataim szerint semmi sem annyira szar, mint ahogyan az érintett átéli, mindegy, induljunk ki ebből, szóval szar volt. Nagyon szar, vetettem közbe. Rendben, nagyon szar… kérdés, hány osztálytársad van neked? Hát… negyven. Helyes! – LP szemében föllobbant a jól ismert kapzsi fény, amellyel nehéz vitákba indult.

Vannak tehát negyvenen, a többi iskolatársad nem érdekes, alig ismered őket, véleményük sem izgat különösebben. E negyvenből nincs tévéje legalább a felének (hatvanötöt írtunk), szóval csak hússzal kell foglalkoznunk. Kevés az esély, hogy valamennyien otthon lettek volna, vegyünk nagyvonalúan tizenkettőt, ők nem randiztak, nem sétáltak, nem ültek moziban, de semmi okunk azt hinni, hogy mind a tizenketten nézték a híradót, közelebb járunk a valósághoz, ha föltételezzük, maximum heten. Na most, az emberek nem főállásban tévéznek, közben vacsoráznak, beszélgetnek, kiszaladnak pisilni, telefonálnak, megeshet, hogy hét

emberünkből egy se látott. Csakis a te megnyugtatásodra tételezzük föl, hogy a mai estén mindannyian rátok fordították teljes figyelmüket. A hét ember fele téged nem szeret, azoknak akkor se tetszene, amit csinálsz, ha tökéletesen sikerül, őket felejtsd el. Marad három és fél, aki vagy szeret, vagy semleges. Közülük legalább másfél biztosan botfülű, illetve nem elég figyelmes ahhoz, hogy észrevegye a hibákat. Marad kettő. Egyikük mindent látott-hallott, de ő annyira szeret, hogy tiszta szívvel örvendezik, amiért voltál a tévében, ez elnyomja észleleteit. Másikuk viszont mindent látott-hallott, és ugyanazt gondolja, amit te. Eridjél be szépen holnap az osztályba, keresd meg azt az egyet, lépj oda hozzá, s mielőtt szóra nyithatná ajkát, mondjad azt neki, emelt hangon: igen, igazad van, szar volt!

Tanácsát megfogadtam. Kerestem azt az egyet. Csáky Katira esett a választásom, odaléptem hozzá, fejet hajtottam, picit térdet is, mondtam neki, igaza van, nagyon-nagyon szar volt. Nem értette, mi a túrót akarok. Tán ezzel rontottam el kapcsolatunkat örökre, mást részesített kegyeiben. Épp ezért most is megragadom az alkalmat, ha véletlenül olvasná ezeket a sorokat az a bizonyos egy: igen, igaza van, nagyon-nagyon-nagyon szar volt.

Nemcsak a híradóbeli szereplésünk, a Gevara-együttessel kapcsolatban sok minden. Legfőbbképp a manipuláció és a cenzúra. Azokban az években, ha bárhol föllépett egy zenekar, a játszandó számok szövegének gépelt példányait előre le kellett adni, a felelős – KISZ-titkár, klubvezető, programszervező – kihúzta a politikailag kényesnek vélt sorokat, esetleg teljes dalokat is. Ha harc, legyen harc, persze hogy nem adtuk le az élesebb strófákat és számokat. A nézőtéren rendre ott ült egy zord tekintetű ember, inkább srác, a tégla, onnan tudhattuk, ki az, hogy soha nem énekelt velünk, nem is tapsolt, megesett viszont, hogy jegyzetelt. Lassacskán több művelődési házból és klubból kitiltottak bennünket. KB-t megfenyegették, örökre eltanácsolják az egyetemről, ha így folytatja, engem a gimnázium igazgatója részesített hasonló fejmosásban. Ezt azonban a közönség nem tudhatta, csak azt, hogy mi vagyunk a vietnami jejejések. A rólunk készült paródiák olykor sikeresebbek voltak nálunk. Amint ráébredtem, mi történik velem, kétségbe estem. Én nem ezt akartam. Menekülni vágytam. De halogattam, mert mit szólna KB, hogyan nézhetnék LP, LI és a többiek szemébe? AKI KÖZÖMBÖS HÜJE, ANNAK KÖZ-TÜNK NINCS HEJE!

LP és LI a magyar ellenzék magja lett, engem nem vettek föl a bölcsészkarra, miattuk. Nem haragudtam rájuk, úgy éreztem, ennyit kibírok,

míg őket börtönnel fenyegetik. Ők haragudtak. Kerültek. Később hallottam, megbízhatatlannak tartottak, sőt kispolgárnak, aki a haza – világforradalom – ügye helyett a saját életére és munkájára összpontosít. Nagyon csalódott voltam. Csak az vigasztalt, hogy KB – mind közül a legfontosabb (apafigura) – megmaradt nekem. Ő pótolni tudta az egész bölcsész társaságot, mely a rendőrségi nyomás hatására amúgy is szétforgácsolódott.

Másodjára a jogi karra jelentkeztem, előkészítőkre jártam, bifláztam, amit kellett, a maximális húsz pontot kaptam, fölvettek. Ekkor behívtak egy évre katonának. Leszerelésem után nem sokkal KB nyomni kezdte, járjak az ő ének- és szolfézs-tanárához. Megjelentek már novelláim. Nagy levegőt vettem, s azt mondtam: kilépnék a Gevarából. Nem akarta elhinni, ő abbahagyta a műszakit, zenei karrierről álmodott, arra számított, vele tartok, igazi bandát alapítunk, profi hangszeresekkel. Egy éjszakán át mászkáltunk körbe-körbe az Ó utca–Bajcsy köz–Lázár utca–Hajós utca alkotta négyszögben, dühösen magyarázta, ha most föladom, minden befektetésemet elvesztem ebben a műfajban, ki tudja, viszem-e valamire a szépirodalomban. Életemben először hajthatatlan voltam vele szemben, addig a döntéseket rendre ő hozta, nemcsak zenekari ügyekben, közös életünkben is. Ránk világosodott, mire megértette, kénytelen újjászervezni a Gevarát, vagy szólóénekesként próbálni szerencsét. Azt mondta, miután arcon csókoltuk egymást, mint rendesen: nincs harag.

Bármely más férfival irtóztam az üdvözlés eme formájától, vele természetesen alakult, ő kezdte, boldogan fogadtam. Testvérek vagyunk, mondogatta néha, igaz, ami igaz, hasonlítottam rá, színben, alkatban, jellegben. Úgy éreztem, e barátság egész életre szól. Eladdig szinte minden időnket együtt töltöttük, általában én mentem hozzájuk, sokszor ott is aludtam, vidéki föllépéseken egy szobában éjszakáztunk, tőle tanultam, hogyan kell a felnőtt világban beszélni, miként lehet lányokat fölszedni, melyek a csalódás elviselésének módszerei. Mindazt, ami egy kamasznak lényeges útravaló lehet, tőle kaptam. Úgy szerettem, mint kevés emberi lényt, vagy talán senkit, kíváncsi volnék, tudta? érezte?

Kiszállásom után változatlan ritmusban hívogattam telefonon, ugrottam föl hozzá bejelentés nélkül, ahogyan addig, nem tapasztaltam, hogy távolodna tőlem, bár egyre kevésbé ért rám. Gőzerővel járt a dzsessz tanszakra, magolta az összhangzattant, a zenetörténetet, fejlesztette zongoratudását, skálázott szorgosan. Hatalmas lemaradásban volt,

huszonhat évesen túlkorosnak számított, kissrácok társaságában ült az órákon, azzal vigasztalva magát, hogy az utolsókból lesznek az elsők.

Többé nem kényszerültem színpadon blamálni magamat, már csak akkor játszottam gitáron, ha kedvem tartotta. Gevara-együttesbeli működésemtől elhatároltam magam, ha valaki rám ismert, s érdeklődött, ugye, te voltál a Gevarában? – ráztam a fejem: nem, a bátyám! Őszintén örültem KB minden eredményének, föltettem, ő is az enyémeknek. Gyűrtem magam a jogon. Írtam. Kijött az első kötetem.

Legalább két évnek kellett elmúlnia, mire leesett a tantusz, KB soha nem keres engem, mindig csak én őt. E fölismerés szíven ütött. Próbáltam megbeszélni vele. Tagadta, barátságban nem szabad számolni, ki hányszor jelentkezik. Igazat adtam. Nem számoljuk, de mégis, azért jelent valamit, hogy ő soha de soha, míg én mindig. Akaratom ellenére rubrikázni kezdtem, bármely arányt elfogadtam volna, akár százat az egyhez is. Száz ide, nulla oda állásnál hagytam abba. Immár elfeledkezett a születésnapomról, ha ajándékot vittem az övén, kelletlenül vette át. Utolsó találkozásaink egyikén rákérdeztem, miért nem mondta meg, elege lett énbelőlem. Sokáig hallgatott, majd olyasmit dünnyögött, hogy nem kell mindent megmondani. Ismét igazat adtam. Vérző szívvel. Elhidegült, amiért nem akartam tovább gevarázni vele. Azóta ritkán futunk össze, barátságunk egyetlen maradványa a páros csók, jobbról, balról. Szúr a szakálla.

Gyakran jártam így, máskor, másokkal, más körülmények közt, a lényeg mindig azonos, barátaim előbb vagy utóbb kiszeretnek belőlem. Semmi kétség, én lehetek a hibás.

Azért hallgatsz, hogy ellentmondhassak, igaz? – GGM –, arra hiába vársz, igen, nyilván te vagy a hibás.

Rendben.

PB volt a következő. Még a középiskolai tanulmányi versenyeken botlottunk egymásba. Őt tizennyolc évesen vették föl a színművészetire, akkortájt ez csodaszámba ment, rendező szakra többnyire bölcsész diplomások kerültek be. Végzős korában rábeszélt, írjak színdarabot. Amint sikerült kiizzadnom magamból egyet, megrendezte a vidéki színházban, ahová került. További drámáimat is ő gondozta, egyre szorosabb kapcsolatba kerültünk. Szükségemet érezte; bármit rendezett, személyes titkos tanácsadójaként ültem a próbáin, szerette, ha meghallgathatja a véleményem. Színházról színházra vándorolt, vitt mindenüvé. Véd- és

dacszövetséget kötöttünk. Támogattam, amennyire tőlem telt, addig intézkedtem, míg a rádiójátékaimat – ilyet írni nagy divat volt akkoriban – ő rendezhette. Kétszemélyes csapattá lettünk, mindketten biztonságban éreztük a hátunkat, ha együtt voltunk.

Nősültünk. Feleségét iparkodtam szeretni, nem sikerült, igazából neki sem, ám ez csak később vált világossá. Bevallottam neki. Vállat vont, a neje se rajong értem, sebaj, barátságunk kibírja, majd kettesben találkozunk. Ez persze korlátozta együttléteink számát. Hamar jött a gyerekük, válásuk nemkülönben. Mikor bejelentette, föllélegeztem, ezután nincs akadálya, hogy nyakló nélkül barátkozzunk. De még kevesebbet jelentkezett, szinte eltűnt az életemből. Reklamáltam. Egy hosszú autóúton, távoli vidéki város felé haladván a Trabantomon, kifejtette, az a probléma, hogy én kispolgár vagyok. Beharaptam az ajkam, kispolgár, már megint? egyáltalán, szerinted mi a fenét jelent az? Megmondta, a bazaltszirtek rendíthetetlenségével. A családi otthon kényelmébe húzódom vissza, onnan nincs rálátásom a valódi életre, mint neki, aki albérletben él, és nyomorog, mit nyomorog, koldus. Nagyon érdekes, amíg nem vált el, ő is kispolgár volt? Pontosan. Tehát ez a beugró a forradalmi művészek körébe, válás plusz teljes elszegényedés? – hangomból csöpögött az epe. Véres komolysággal bólintott. Hát ez hülye, gondoltam, majd kialussza. Előállt a legfőbb aduval, azért nem értem meg őt, mert absztinens vagyok. Tehát halálra kéne magamat vedelnem, hogy a barátja maradhassak. Legyek inkább kispolgár.

Alig találkoztunk, kapcsolatunk haldoklott. Egyszer az utcán jött szembe, kopott fekete köpenyben, mely a fénypárás délelőttben oly ásatagnak tetszett, mintha tizenkilencedik századi orosz regényből származnék. Bizonytalanul lefékeztünk. Haza kell sietnie, mivelhogy ő a Nap. A nap? – nem értettem. Igen, a Nap, tudniillik vásárolt magának egy teknősbékát, üveg-kalickáját esténként befedi mindkettejük éjszakai nyugodalma kedvéért, ellenkező esetben a kishaver fáradhatatlanul mászkál, neszez, motoz. Amikor a takarót leveszi, a teknőc mindig őt látja, következésképp azt hiheti, hogy a sötétség-világosság váltakozását ő okozza, magyarán, ő a Nap.

E korszakában kért meg, gyártsak neki egy nagy magyar író kisregényéből színpadi változatot. Elolvastam a könyvet, javasoltam, hagyjuk békén, úgy jó, ahogy van, az adaptációval csak tönkretennénk. Megbántódott. Még látványosabban került. Ő maga alakította darabbá a kisregényt. Próbákra nem, de a bemutatóra elhívott. Azt kaptam, amit

vártam. Kérte, menjek vele a színészek premier bankettjére. Inkább nem. Levelet írtam, véleményem részletezésével, hangsúlyozva, jobban örülnék, ha igazat adhatnék neki, mindazonáltal kérem, ha nem haragudott meg, hívjon. Soha többé nem jelentkezett.

Miért nem kerested te? – GGM.

A levelem után hogyan? éreztette, nincs szüksége rám, erőszakosodjam? nem vagyok én kötelező!

Nem kötelező, hanem ütődött, ha a barátod olyan rossz helyzetben van, hogy valami nem sikerül neki, és te a tudtára adod, kegyetlen fájdalmat okozol, ezek után kutya kötelességed gyámolítani, egyébként sunyi megoldás jó barátnak levelet írni lényeges ügyben, kivéve ha földrajzilag messze van, miért nem volt annyi vér a lógódban, hogy odaállj elébe, és nyíltan, férfiasan, a szemébe!

MT sóhajtozott. Igazad lehet. De mégse mindig én voltam a hibás, sok barátom és közeli ismerősöm író volt, nálam jóval idősebbek, érthető, ha az ő társaságukat kerestem, tizenkilenc évesen kerültem a mély vízbe, amelyben ők úszkáltak, mint a tenger királyai, ájult izgalmat éreztem, ha szóba álltak velem. A neveket bizonyára nem ismered, nálunk többségük gimnáziumi tananyag, ÖI, DT, MI, KGG, LM, KF, talán túlzás, hogy barátaim voltak, de húsz és negyven közt őket tartottam életem lámpásainak. Meghaltak sorban.

GI, az Ember, a rég elfelejtett prózaíró (mindkét eposzi jelzőt tőled kölcsönzöm) töltötte be a KB által hagyott óriási űrt. Apám hiányát is enyhítette valamelyest, kor szerint fia lehettem volna. Későn nősült, gyereke sose született, engem fogadott azzá, a rá jellemző természetességgel. Ötvenegy volt, amikor meghalt. Erről végképp nem én tehetek.

Mi van a kortársaiddal – GGM –, velük nem barátkoztál?

Amíg ezek az idősebbek éltek, nem éreztem szükségét, egyszerűen nem volt több hely bennem, később meg már nem sikerült fölvennem a fonalat. De még... hosszú az élet.

Bár nem mindenkinek egyformán! – GGM vigyorgott.

MT beharapta az ajkát.

Van még valaki. Körülbelül akkor ismertem meg őt, mint GI-t, az Embert. Korombéli. Az idő tájt az első évfolyamot végezte a bölcsészkaron. Egyik osztálytársnőmmel, a fekete hajú lánnyal érettségi után is tartottuk a

kapcsolatot, őt fölvették olasz–magyarra, én egy évig nyomdában dolgoztam, ősz elején eltört a lábam, begipszelve hevertem a kanapén, amikor fölugrott újdonsült pasijával. Ismerkedjetek össze, mondta a feketehajú lány, rám mutatott: osztálytárs. Kicsit gondolkodott a meghatározáson, mielőtt feléje intett: talán társ... a beceneve Srác.

Makulátlan férfiarc, kreol bőr, szénfekete fürtök, törékeny alkat, művészujjak, átható sötét tekintet. A hatást megszólalván tudta fokozni, érzékkel rakosgatta a szavakat, humorban pácolva. Tíz perc múltán mindhárman tudtuk, Sráccal egymásra találtunk.

Összejártunk, hármasban, ha adódott valakim, négyesben. Mi ketten Sráccal írónak készültünk, nem éreztem, hogy lemaradása volna, amiért néhány novellám már megjelent, magamnál többre becsültem, amint kiadják az első könyvét – dolgozott rajta –, vélhetőleg leköröz. Nem bántam, szurkoltam neki. Az a regény sose készült el, Srác maró öngúnnyal emlegette, túl lusta ő ahhoz. Diploma után újságíró lett, kulturális kommunikátor. Gyarapodtunk, szaporodtunk, ott két kislány, itt egy, ramaty lakások, kínkeservvel cseréltük jobbra, majd nagyobbra, ki-ki tisztes sikereket aratott a maga területén, szerencsecsillagunk elindult fölfelé az égkupolán. Szövetségesemnek tekintettem.

Teltek az évek, ötösével, tízesével. Mindketten elváltunk, fiatalabb asszonnyal kezdtünk új életet, ő kétszer. A baráti kör elosztásakor nem a fekete hajú lánnyal, hanem Sráccal tartottam. További gyermekek születtek. Beérkeztünk. Meg is vastagodtunk, értékesebb ingatlanokba hurcolkodtunk. Ő az ország legsikkesebb kommunikátora lett, én szépreményű ifjú szerzőből beérkezett középkorú. Mellékfoglalkozásként a tévébe keveredtem botcsinálta műsorvezetőként, azok is megismerhettek, akik egy sort sem olvastak tőlem.

Srác váratlanul lebetegedett, megtámadta az, amit csak akkor nevezünk néven, ha nyomós okunk van rá. Rettegtem, szorongtam. Többször megoperálták, orvosai szerint rendbe jött, talán kijelenthető, hogy gyógyultan távozhatott az egészségügyi szabadságvesztésből, amennyire ez egyáltalán lehetséges.

Immár harmincöt éve ismerjük egymást. Ő megmaradt Srácnak. Kissé link, léha, szeszélyes. Sokszor kért tanácsot, még többször kapott. Mintha a bátyja volnék, noha ő az idősebb. Tudtára adtam, ha nem tetszett, amit csinált. Azt hittem, értékeli. Sajnos, legutóbbi munkáit nem szerettem. Elmondtam neki, alkalmas pillanatban, szemtől szembe, ahogyan kell, a

lehető legfinomabban. Úgy éreztem, nem bántottam meg. Egyszer Lola is elmondta neki, nem a legalkalmasabb pillanatban, szemtől szembe, de úgy, ahogyan nem kell, csöppet se finoman. Srác vérvörösen fölpattant barátnőjével együtt, hiába kértem, maradjon, dúlva-fúlva elviharzottak. Hívtam telefonon, azt mondta, nem haragszik, Loláért azonban őszintén aggódik, vigyem pszichológushoz. Ajánlottam, találkozzunk eztán kettesben, esetleg az ő barátnőjével hármasban, el tudom fogadni, ha valaki nem bírja Lolát, volt már ilyen, lesz is. Beleegyezett. De nem keresett többé. Pontatlan így. Addig is főként én kerestem. Sosem ért rám.

Ismerem azt az érzést, amikor az ember nehezen szánja rá magát a szakításra, középiskolás koromban egyszerűen képtelen voltam megmondani a lányoknak, ha elegem lett belőlük, különféle módszereket dolgoztam ki, például az agyonsétáltatást, véget nem érő gyaloglásokra vittem szegénykéket, s akivel az ember kikutyagol a hatodik kerületből az újpesti városközpontig, az többé nem akar találkozni. Eszembe se jutott, hogy Srác velem kapcsolatban itt tartana. Hónapokkal később meghívtam ebédre egy étterembe, nem kerteltem, rákérdeztem, te ugye jól eléldegélsz nélkülem? Igen, felelte, őneki túl sok vagyok, semmi szüksége arra, hogy örökké figyelmeztessem hibáira és gyarlóságaira. Érdekes, azt hittem, ez a barátság lényege. Sajnálja, neki semmi kedve ahhoz, hogy találkozgasson az élő lelkiismeretével. Jó, akkor hogyan legyen? Nem felelt. Amikor kínossá lett a csönd, megszólaltam, rendben, én visszavonulok, nem keresem többé, jelentkezzék, ha szükségemet érzi.

Nem érzi. Se híre, se hamva, immár nyolcadik hónapja. Egyre jobban hiányzik. Nem az az elkényeztetett primadonna, aki lett belőle, hanem az az édes Srác, aki volt. Persze, aki ama betegségen esett át, amelyet csak akkor nevezünk néven, ha nyomós okunk van rá, alaposan megváltozhat. Van mentsége. De egy harmincöt éves barátság nemzeti érték, akkor is ragaszkodni kéne hozzá, ha nem tökéletes, elvégre mi tökéletes ebben a világban?

Ha így látod, akár föl is hívhatnád – GGM.

Igen... fölhívtam, makogtam a kagylóba zavartan, betartom a szavam, nem akarom ráerőltetni a személyem, de kíváncsi volnék, mi van vele. Csacsogott összevissza, mint régen, lényegtelen semmiségekről, említette, szívesen összefutna velem. Szívből örülök, de most én hívtalak, abban maradtunk, ha szükségemet érzed, telefonálsz. Persze-persze, hívni fog, ígérte. Ennek is hat hónapja már.

Mi a neve? – GGM.

MT megmondta.

Pues bien, remekül beszél spanyolul.

Ismered???

Csinált velem interjút, a Nobel-díj kapcsán Stockholmban.

Ó... persze... – MT annak idején látta azt a beszélgetést, hogyan is felejthette el.

Lenyomtad a tudatalattiba jó mélyre, vélte GGM, Segismundo Freud fél lábon ugrálna.

Igen.

A helyedben újra fölhívnám, szüksége lehet rád.

Hm. A szálak mindig összeérnek, csak ki kell várni. Srác és Márkez. Márkez és Srác.

Stockholmban GGM következetesen visszautasította az interjút kérő újságírókat és stábokat, az ünnepélyes aktus előtt és után egyaránt, két kivétellel, az egyik úgyszólván kötelező, a svéd televízió, a másik a colombiai tévé, erre nemcsak a hazaszeretet, hanem az ország elnökének kifejezett kérése indította. Srác tudta ezt a Nobel-díj bizottság titkárától, akivel hosszú beszélgetést rögzített. Minden követ megmozgatott, hogy GGM kegyeibe férkőzhessék. Korábban több városban próbálta becserkészni, ahová más kulturális események miatt utazott ki, soha nem sikerült. Írt pedig levelet, küldött telexet, beszélt telefonon az ügynökével, úgy látszott, a sorompók lezárultak, Gabo megközelíthetetlen.

Srác egy colombiai szenátor mellett kapott helyet a stockholmi díjkiosztó vacsorán a karzaton. Neki is elpanaszolta, milyen kicsi országból jött, s mennyire boldoggá tenné a magyarokat, ha Gabo kötélnek állna. A szenátor megígérte, igyekszik segíteni, beszél Gabito gyönyörű feleségével, akit régóta ismer. Srác másnap telefonon hívta Gabo szállodáját, nem kapcsolták a szobát. Cselhez folyamodott, újra meg újra tárcsázta a számot, Mercedest kérte, erősködött, meg van beszélve, valamelyik galamblelkű recepciós hajlandónak mutatkozott, hogy rákérdezzen híres vendégük feleségénél, fogadja-e a hívást. A szenátor nem konferálta be Srácot – szokása szerint azon nyomban elfeledte ígéretét –, Mercedes tehát sose hallott róla, a furcsa név a svéd szállodaportás még furcsább kiejtésében tetszett neki, különben is, fárasztó szakadatlanul nemet mondani, kelletlenül ráállt, beszél az illetővel. Srác lágy hanghordozása bizalmat keltett, a

szenátort emlegette, s azt, hogy Hungría hasonlóan pici és elnyomott ország, mint Colombia, a kis húngaro nép megérdemelné, hogy most az egyszer előnyben részesítsék, ő a világ legszegényebb kommunikációs társaságának dolgozik, jelentős érvágás, hogy stábostul kiutazhatott ide, amennyiben Gabo-interjú nélkül tér haza, megszégyenítik, kirúgják, fölnégyelik.

Mercedes egy pillanatra elgyöngült, átvette a másik kezébe a kagylót, Gabo nagyon fáradt és pihen mostan, de majd ha fölébred, tudtára adja ezt, többet nem ígérhet. Srác oly gyerekesen hálálkodott, s oly viccesen, hogy tényleg megemlítette a férjének. GGM furcsállta a felesége közbenjárását egy kommunikátorért, pláne olyanért, akit nem is ismer. Eszébe jutottak azok a réges-régi napok, amelyeket magyar földön töltött, vállat vont, jó, ha nagyon akarod.

Srác tíz percet kért a sajtótitkártól, GGM ötöt ígért. A szállodai előtérben állították föl a kamerát, bevilágították a fotelt, ahová a nagy colombiai írót fogják ültetni. Nem kell annyira kapkodnod, mondta Srác az operatőrnek, úgyis késik, a latin-amerikaiaknál másképp van, mañana, egy-két órás csúszás szokásos. GGM azonban percre pontosan lépett ki a fehér, cirádás ajtón. Srác magasabbnak képzelte. Ruházata akként festett, mint nálunk a parasztfiúké, amikor a lakodalom vége felé ingüket kihúzzák a nadrágból, azzal a különbséggel, hogy az ő gatyájuk sötét, GGM-é világos. Srác persze tudta, colombiai népviselet, ebben veszi át a díjat az előírt szmoking helyett, a Svéd Királyi Akadémia illetékeseinek előzetes jóváhagyásával.

GGM-et meglepte, hogy a magyar kommunikátor sokkal fiatalabb, mint amire számított, ráadásul hasonlít valakire a barranquillai évekből, sorra vette, kire nem, don Ramón Vinyes, Germán Vargas Cantillo, Alfonso Fuenmayor, az idősebbik Fuenmayor, Álvaro Cepeda Samudio, nem, nem, egyikre sem, és mégis, valamiképpen mindegyikre, leginkább még Clemente Manuel Zabalára, igen, de azért nem. Szolgálatkészen leült, mikor az operatőr erre kérte, a kamera felé fordult, engedelmes munkadarabként tűrte, hogy rácsíptessék a mikroportot, az inge alatt húzva át a csiklandós fekete drótot. A magyar kommunikátor hajlékonyan és akcentus nélkül beszélte a spanyolt, elég fölkészülten kérdezgetett, sötét szembogarában valódi érdeklődés lángjával. GGM nyelve lassacskán megeredt, válaszai kerekdedre és szellemesre sikeredtek, már-már elégedettséget érzett. Sejtette, az öt percet rég túllépték, de nem szakította

félbe a beszélgetést, tapasztalatból tudta, negyed-, vagy félórásak a kazetták, előbbiben bizakodott.

Mondat közepén jelezte az operatőr, hogy kifutott, a magyar kommunikátor udvarias mosollyal közölte, egyetlen pillanat türelmet kérnek, kazettacsere. GGM gépiesen bólintott, majd észbe kapott: barátom, öt percről volt szó, legalább egyikünk igyekezzék betartani, amit ígért! – fölkelt, azonnal hátat fordítva távozott, tudta, ha ránéz, valószínűleg megesik rajta a szíve. Futtában még dedikált neki egy könyvet.

Amint behúzta maga mögött az ajtót, arra gondolt, ez az ember szeretetet gerjeszt mindenkiben. Csakhogy akit mindenki szeret, azt igazából senki, nagyon egyedül lehet. Magányszakértőként ennyit bízvást leszögezhetek.

Végre rájött, kire emlékezteti: az ő két fiára, Rodrigóra és Gonzalóra, hajszállal inkább Gonzalóra, persze, emezek fiatalabbak kábé egy évtizeddel, de mégis. Mire visszaért Mercedeshez, az egészet elfeledte.

Srác csalódottan pislogott abba az irányba, amerre GGM eltűnt a látóteréből, ám ezt az érzést rögtön kiszorította a boldogság, harmincperces interjút kapott az idei Nobel-díjastól, gyakorlatilag lekörözve a világ valamennyi újságíróját és stábját. Kösz, Gabo, dünnyögte.

A kórteremben mély regénycsönd. A valóságos csendet eddig is pöttyözte a kintről beszűrődő zsivaj és a műszerek zümmögése, most valamelyik elektromos mérőeszköz szaggatott vijjogásba kezdett, véget vetvén az iménti különleges perceknek. Kisvártatva csattogó papuccsal futott be egy ápolónő, gondterhelten figyelte a kerek zöld monitort, melyen – MT úgy képzelte – GGM szívének dobbanásait ábrázolták az átiszkoló fénygörbék.

Az iménti percek azért voltak különlegesek, mert nemcsak az esik meg ritkán, hogy olyan nemzetségnek, amely száz év magányra van ítélve, még egy esély adassék ezen a világon, hanem az is, hogy két ember, álljanak bármely szoros kapcsolatban, száz százalékig ugyanarra gondolhasson. Márpedig MT, amíg GGM fölidézte, miként találkozott a magyar kommunikátorral, éppen ugyanezt látta képről képre, hallotta szóról szóra. Lefújta emlékezetében az idő porát arról az interjúról. Tökéletes összhang, amikor két ember fejében azonos film pereg, sajnáltuk, hogy belevisított a műszer.

Baj van? – kérdeztük ellenségesen a gombokon zongorázó ápolónőtől, spanyolul és magyarul. Mire válaszolhatott volna, egy csoport ember nyomult a kórterembe, a plafonra szerelt neonlámpák fénye jégkékre festette őket. Az élen haladó energikus hölgyben Mercedesre ismertünk, tudtuk, hogy idejön, naturalmente, ide kellett jönnie. GGM bágyadt mosollyal üdvözölte, Mercedes a vártnál tartózkodóbban hajolt föléje, szerbusz Gabo, hogy vagy? Egész jól. Most már nem kell aggódni, kézbe vesszük a dolgokat! – intett kísérőinek, amazok villámgyorsan átöltöztek, zöld és fehér köpenyek kerültek elő a sporttáskákból, továbbá fonendoszkóp, vérnyomásmérő, reflexkalapács, akként vették munkába GGM-et, ahogyan a Forma 1-es autót a szerelők csapata.

Az ápolónő fölocsúdott első bénulatából, na de kérem, hogy képzelik, az osztályos orvos engedélye nélkül a... – szó nélkül félretolták. GGM sóhajtott, tekintete MT-re tévedt, arcán az előrelátó emberek beletörődése. MT centiről centire szorult ki abból a körből, melyben a parancsokat Mercedes osztogatta, anélkül, hogy a zöld- és fehérköpenyesek egyetlen ujjal is hozzáértek volna, lökődött hátrafelé, mintha láthatatlan erőtér szorítaná ki onnan. Igyekezett vissza az ágy közelébe, Mercedes szigorú pillantása megállította: köszönöm, maga most elmehet!

MT sértetten sarkon fordult, kilépett a folyosóra, ahol az ápolónő izgatottan magyarázott a kakaóscsigát rágcsáló ügyeletes orvosnak. MT leült a jellegzetes magyar kórházi padra. Hólyagosodó fehér zománcfesték. A mór megtette... a mór tűnjön a francba. Nézte a szemközti vizsgáló hasonlóan ragyavert ajtaján a világ legundorítóbb egészségügyi föliratát: NE TESSÉK KOPOGNI! Hanem mi a szart csináljunk, ha be szeretnénk menni? Vannak-e ilyesféle táblák a colombiai kórházakban? Mindegy, GGM önszántából soha nem tenné be a lábát hazája gyógyintézeteibe, menne Los Angelesbe, Párizsba, Londonba, vagy bárhová, ahol a legkorszerűbb kezelést remélheti.

Azért a kurva anyjukat, hétfő óta mindent megteszek, hogy jól érezze magát, minden kívánságát teljesítem, mindent elkövetek, ami emberileg lehetséges, és akkor... Persze, a szent krokodil küldött ki, nem GGM. De ő se tartóztatott. MT cifrán káromkodott, csikorgatta fogsorát. A padon valaki otthagyott egy gyűröttre olvasott Népszabadságot. MT odahúzta, lapozgatta. Olcsó lakáshitelek ma utoljára. Valamiről megint lemaradtam, gondolta. Hülye, adj hálát a sorsnak, hogy nincs szükséged semmiféle lakáshitelre, sajnáljad azokat, akiket érint. Michael Jackson ügyvédje

háborúra készül, hadat üzen mindenkinek, aki gazdag ügyfele pénzére pályázik. Hajrá bunyó, pankráció. A beszélt hatezernyolcszáz nyelv jelentős része száz év múlva kihal. Látta-e már Budapestet éjjel? Ünnepi fények és árnyak a Nagykörúton.

GGM se látta Budapestet éjjel, MT-nek nem volt alkalma megmutatni. Hacsak kilencszázötvenhétben nem vitték körbe. Akkoriban a pislákoló utcai lámpákon kívül aligha égett ünnepi fény ebben a városban. MT kereste a lottószámokat a lapban, míg rá nem jött, ma lesz a húzás, holnap viszont nincs újság, csak hétfőn. Hirtelen jégcsapként szúrt a szívébe, hátha odabenn GGM a haláltusáját vívja, talán azért repült ide Mercedes sokadmagával, mert diszkrét értesítést kapott a főorvostól, hogy a férje állapota válságosra fordult. Miért nem jött vele a két fiuk? De honnan veszed, hogy nincsenek a csoportban!? – felpattant, a kórterem ajtajához ugrott, belesett a kerek üvegablakon, fölfedezni vélte mind a kettőt, látott róluk fényképeket, tehát nagy a baj! – be akart rontani, ám az ajtó kilincsét hiába nyomta-rázta, odaát valaki erősen fogta, s vállával képezett eleven akadályt, tarkója széle látszott az üveg mögött, gondosan borotvált, dudoros. Tulajdonosát MT száz kiló körülinek saccolta.

Tudod, kedves Öcsikém, szólalt meg az anyja a régmúltból, szegény jó édesapádnak az élete se sikerült, ezt nyugodtan kijelenthetem, na de a halála, az aztán egyáltalán nem sikerült, többéves ingázás kórházba be-ki, egyre nagyobb fájdalmak, állandó fulladozás végtelen hónapokon át... pedig hidd el nekem, édes Öcsikém, a sikeres halál legalább olyan fontos, mint a sikeres élet – elmerengett, majd oldalra döntött fejjel: továbbmegyek!

Ez volt a pillanat, amidőn GGM és MT ismét találkozott a gondolatok világhálózatában, ugyanazon merengve: képtelenség, a világ legnagyobb ÉLŐ írója nem halhat meg. Pláne nem itt és így, ebben a magyarországi kórteremben. Avagy ebben a könyvben.

Hittük, lehetséges a japy end.

Tudtuk, rajtunk is múlik.

Reménykedünk, imádkozunk. Padre Nuestro que estás en el cielo –

DOMINGO

Nem tom, hogyan bírtam ki egy egész fejezeten át, hogy ne dumáljak bele.

/Persze, mert tudtad, úgyis tiéd az utolsó szó./

Pontosabban magamra hagysz, oldjam meg a dolgokat én. Ki hallott már olyat, hogy az epizódszereplő kezébe nyomják a kormányrudat?

/Az utsó fejezetben már csak arra mehetsz, amerre a lerakott téglák vezetnek./

Azért még okozhatok meglepetést.

Nekem jutott a hálátlan feladat – MT föladatot írna, boldog, ha megspórolhat egy-egy e-betűt –, a szálak elvarrása. Mi lett a szerencsétlen Mákos Tibor mesterszakáccsal, mi lett a szerencsés Gabriel García Márquez nóbeldíjas félistennel, és mi lett – lesz – MT-vel, velem, velünk?

Asszem már mindenkinek világos, hogy nem Lola az igazi nevem, készültem bemutatkozni, de időközben hozzám nőtt a Lola, pláne amióta viccből így szólingat. Lola. Sose kaphattam volna ezt a nevet a keresztségben, anyám szerint műlovarnősen hangzik. Szerintem szűzkurvásan, talán a Lolita miatt. Tíz éve eljátszottam a gondolattal, ha lányt szülök, legyen Lolita, Nabokov tiszteletére. Aztán persze fiúk jöttek, jó ez így.

Mákos Tiborral hamar végezhetünk, ő az oldalak teltével egyre jobban didergett ebben a téli történetben, s amikor már nagyon fázott, a szerző elküldte melegebb éghajlatra.

/Nagy poén.../

Nem tom, Mákos Tibor miért íródott ilyen fázékonyra, az én MT-m hőháztartása kitűnő, keze a legcudarabb téli fagyban is süt, mint a kályha, ő a hőséget nem bírja. Ezért neveztem el ismerkedésünk hajnalán T-nek, Takinak, a Takaró rövidítéseként. (Bocs, de minden családi bece idétlennek hat.) Az M néhány hét múltán került elébe, amikor kétséget kizáróan bebizonyosodott, hogy olyan, mint a Mimóza, bármin meg tud sértődni, sajnos ezt is imádom benne. Tetszett neki, hogy becézem, de hideglelést kapott, ha nyilvánosan Mimóztam vagy Takiztam. Kikérte magának – családi körben elég kikérős –, ezért lett MT.

Mákos Tibornak egy régen halott nagy író titulálta, véletlen egybeesés, annál inkább, mert mindig úgy gondoltam, Taki a vezetéknév, Mimó a kereszt-, csak mert annyira világpolgár, a nemzetközi sorrendet választottam. Magyarul igazándiból TM volna, ez is jelképes, Trade Mark. Neve, ha van, csak áruvédjegy. Lassan mindannyian átvesszük neveink jellegzetességeit, hogy is ne, ha egyszer valamennyi nevünk egy-egy belső személyiséget takar, azok pedig... MT ezt ki fogja húzni, unja már a

jungiánus eszméket minden zegzugunkban, pedig láthatná, látnia kéne, ez történik velünk is, ő százszor gyerekesebb, amióta áldásos hatásom érvényesül az életében, én pedig Lolásodom rendesen.

/Ha így folytatjuk, nem Márkez meg én lesz, hanem Lola meg én./

Vagy inkább Én és Én. De ezt a címet MT használta már.

Fölteszem, úgy gondolják, GGM-et MT csapongó képzelete hozta Budapestre, pedig egy olyan sültrealista, mint ő, soha nem talál ki semmit, örökké a valóság elemeit főzőcskézi rézüstjében, rutinos olvasói tudhatják. Csakugyan él Budapesten egy bizonyos GGM, az illető éppenséggel szakácsmester, bár asszem nem mesterszakács, és nem Gabriel, hanem Gustavo García Márquez. GGM tehát. Igazán találó, ha egy séfet Gustavónak hívnak. Hogy ne mondjam, guszta. Sőt languszta... asszem ez sem maradhat, nyirbálja a stílusom ezerrel. Direkt így írom, igen, ezerrel, és direkt! direkt! hiába idegen szó. Nem tudom megállni, provózom a sértődékeny kis lelkét. Mit tegyek: és mit tagadjam: a központozással is őt piszkálom: ingerel néha, s én is ingerlem. Mindenkit ingerel mindenki, akihez köze van.

/Szóismétlés./

Leszarom a szóismétlést.

Bennem könnyebb meglátnia, amit magában úgysem fogadna el. Ahogy telnek az évek, egyre görcsösebb Egónk egyre kevésbé bírja elviselni a Bolondot, már nem kellenek a vicces versikék, a csörgősipka, az ugribugrizás, végletesen tunyuló Királyi Fenségünk fogcsikorg és szikrát hány. MT-nek gőze sincs, mennyire szerencsés, csak beül a vendéglőbe egy mandulás-pulykamell-szalagok-rukkolával-ra, bávatagon felnéz – juszt se föl! – a szörpikéje mellől, mert persze az alkoholt halálos gőggel meghagyja a temérdek hülyének – juszt se tömérdek! –, s ha a murvás udvaron átcsámpáz egy latin-amcsi a személyzet egyenkötényében, bajng!, az ő fejecskéjében máris kigyúl a villanykörte. Aztán az ismeretlen szakács helyébe képzeli a még ismeretlenebb nóbeldíjast, s úgy tesz, mintha nem magáról rizsálna. Igen, rizsálna!

Lírailag közbeszúrom itten, hogy MT most kisebb személyiségválságon megy keresztül. Addig-addig nyektetett a rendetlenségemmel – ami egyébként tényszerűen nem igaz, magamnál strukturáltabb embert keveset ismerek, mindössze két mobiltelefont vesztettem el eddig az egymást követő ötből, de annak lelki oka volt –,

addig tette epés kis megjegyzéseit, míg az történt, hogy jelenleg égen-földön nem találja a szép kék autója kulcsát. Teljesen maga alatt van, fetreng a fájdalomtól, nem erről volt szó! Nem izgatja, hány ezer forint. De a hír, a hír! Hogy az ő kis főkönyvelői precizitása így cserben tudja hagyni, ennyi megkövesedett évtized után! Amikor ideültem, ahelyett, hogy tűvé tennék lakást-garazsat, sértetten elvonult, úgyhogy egy ideig nyugtom lesz tőle.

Gustavo García Márquez nem valamelyik latin-amerikai étteremben mesterkedik, hanem egy jellegtelen Duna-partiban. Nem kolumbiai – én magyarosan írom –, hanem asszem venezuelai, noha már itt született, bronzbőrű papája a műegyetemre járt, ott szeretett bele a csinos keletnémet kolleginába. A szakács GGM jobban beszéli Thomas Mann nyelvét, sőt talán a magyart is, mint Gabóét. Anyanyelv, apanyelv. MT-t bálványozza, egy sorát sem olvasta, de rajong a tévéműsoraiért, főzött már nekünk, csak nekünk sancocho levest, háromféle húsból. Mentegetőzött, az alapanyagokért nem vállalhat száz százalékos felelősséget, mivel az igazi sancocho falusi csirkéből, zsenge csontú borjúból és moslékon hizlalt disznóból készül, utóbbi kettőnél az állat testtájéka és darabolási módja sem közömbös. Készített chicharronest, ropogósra pirított malacbürke darabkákat, Kolumbiában utcai árusok kínálják. Megnyaltuk utána mind a húsz ujjunkat.

Nem, csak MT nyalta meg, én tartózkodom a hústól, főleg a négylábúak gyászos emlékétől, ő természetesen bevágta a durcát, amiért e kedves gesztusra sem függesztettem fel az elveimet. Mégis, pici bogárkám, mire számítottál? Próbáltam olyan szalonképesen visszautasítani, amennyire tőlem telt, na, attól kezdve MT egész este nem szólt hozzám. Ha az urak az irodalom fellegváraiban tudnák, milyen sebesülékeny, te jó világ! Persze nem mutatja nekik sem. Vagy ők is csak MT ridegtartását tükrözik vissza?

Kaptunk GGM-től frissen sült jukkakenyeret. Kaptunk barbascóval és chilivel fűszerezett krumplis rántottát, MT-nek túl erős volt. Az erőset ebben a családban én szeretem, ezoterikus könyveim szerint nincs elég kaland az életemben, azért. MT fél éjszaka nem alszik, ha ezt megemlítem. Kaptunk töltött padlizsánt. Kaptunk – nyugi, ismétlés a tudás anyja! –, kaptunk sült zöldbanán szeleteket. Elárulhatom, MT az egyetlen ember a tágabb környezetemben, aki nem bírja a banánt, Gustavónak persze nem vallotta be. Kaptunk forró csokoládét csipet sóval. De érett guanabákat és

illatos guajavát eddigelé neki se sikerült szereznie. Ugyancsak adós a jaguárepelevessel – fú! – és az iguánapörklttel, ezektől állítólag három napra garantált a férfierő.

Az itthoni GGM – megjegyzem, a sors szeszélye folytán a kolumbiai író féltucat testvére közt is akad Gustavo – kérte meg MT-t, szerezzen neki Credotint. Valójában e gyógyhatású vírus sem ezen a néven fut. Hogy növelhesse túlélési esélyeit – tom, ne szólj közbe! – azzal szemben, amit csak akkor nevezünk néven, ha nyomós okunk van rá. Szedi, állapota picikét javult, illetve nem romlott. Gyakran betérünk abba az étterembe, MT már-már a barátjának tekinti Gustavót, hát, nem tom, majd elválik. Ha a szakács GGM meglát bennünket, kérés nélkül hozza a három kupicát s a vastag falú zöld orvosságos üveget: házilag kotyvasztott chicha, méregerős kukoricapálinka, melybe a karibi hivatásos részegek lőport kevernek, pedig anélkül is robban. Koccintunk, csak egészség legyen, mondja a csont és bőr Gustavo, a többi nem számít. MT úgy tesz, mintha meginná, egy óvatlan pillanatban átönti az én poharamba, és matét kér, mostanában kávé helyett a reggelihez is azt főz magának, hódolat Latin-Amerikának. Én bedobom a chichát, csak aztán sírok.

Kérdés, annyi kanyar után ezt a GGM-et – a Gustavót – elhiszik-e nekem. Kérdés, de a válasz nem fontos, még elvont regényekben is legalább ötven százalék a valóság, tehát a fele igaz, csupán az a kérdés, melyik fele. A regényvalóság a lényeg. Regényvalóság mindaz, amit az olvasóval sikerül elfogadtatni.

Asszem az igazi GGM-et – Gabót – Mercedes hamarább elvitte volna, ha Budapesten kórházba kerül. De mit keresne errefelé? Szorítsunk érte. Halálhírét költötték, így remélhető-leg örökké fog élni.

/Kopogd le./

Fán, alulról ballal, háromszor, mint tudjuk.

Amikor MT elolvasta Gabriel García Marquez önéletrajzi regényét, az első kötetet – tőlem kapta –, napokra félrevonult. Befejezte, kezdte elölről. Teleírta a margót jegyzetekkel. Aláhúzott, néha oldalakon át. Nekem a könyvek szent tárgyak, sosem esnék nekik a ceruzámmal. Valaki megírta már a szöveget, tartsuk tiszteletben, s ha mondanivalónk van, írjunk egy másikat. Őszerinte viszont nem a könyvtárgy a szent, hanem a tartalma, az pedig a nyomtatott sorok fölött lebeg, sőt – szerencsés esetben az olvasó idegrendszerében. Kérdeztem, mit huzigál alá GGM-ben, azt mondta, ami

ismerős. Honnan ismerős? Azt mondta, belőle. Nem vagy te nagyképű? Rázta a fejét, ha úgy érzi, ez-az azonos bennük, még nem állította, hogy fölérne vele bármiben.

MT fogalmazhatná a saját önéletírását, ahelyett hogy GGM-be kapaszkodna. De az a mániája, hogy ahhoz azért még nem elég öreg. Szerintem akkor már nem érdemes önéletírni, amikor az ember annyira vén, hogy semmire nem emlékszik pontosan. Sok mindenre nem is akar.

El tudom képzelni, hogy GGM és MT jól megértené egymást. Mindketten dolgoztak nyomdában. Képtelenek a fejszámolásra. Bolondságig babonásak. Jogi karra jártak, MT be is fejezte. Megsejtenek bekövetkező eseményeket. Szívesen hagyatkoznak az asztrológia, a tenyérjóslás, a homeopátia és más ősi tudományok tanításaira, bár nem tudják, mely mértékben higgyenek bennük. Ragadnak rájuk az idegen nyelvek, inkább a mondatok, mint a szabályok. Gyerekkorukban hazudtak, mint a vízfolyás. Meggyőződésük, hogy a történetmesélés legtökéletesebb módja az, amikor hangszerkísérettel adják elő, csupán azért nem próbálkoznak vele, mert túlságosan szégyenlősek. Végletesen félénkek. Nem való nekik a hírnév és a reflektorfény. Sokat szoronganak. Bíznak ösztöneikben és szimatukban. Amint befejeznek egy szöveget, legszívesebben örökre félretennék, s nem adnák közre. Jobban szeretnek olvasni, mint írni. Gyűlölik az interjúkat, szerintük semmi értelme, hogy két vadidegen egymásnak bizonygassa, milyen okos. Úgy tartják, szerencséjük kivétel, balszerencséjük ragályos. Életük legapróbb részletét is az irodalom szolgálatába állítanák.

/Ne feledd a különbségeket se./

Hát igen. Mi tagadás, a zsenialitás. Különbségnek épp elég.

/Kösz./

Te is így gondolod, tőled hallottam.

Szolgálati közlemény. MT ezúttal is csak tapasztalatot nyert a lottón, egy találata se lett, így nincs min osztoznia Gustavóval, őneki szánta a nyeremény felét. A szakácsmester beszélte rá, hogy folytassa a játékot az anyja számaival.

/Miért kell mindent világgá kürtölnöd, amit rólam tudsz?/

Kezdi... Sajnálom, most én beszélek, ha már szót adtál, ne cenzúrázz. Úgyis átírod előbb-utóbb. Vasárnap van, karácsony előtti hangulat, ünnepélyes fáradtság, a falatemberek tejszínes álomba merültek a reggeli

szopizás után, ezúttal nem regénycsend van a házban, hanem igazi, lehet, hogy ez a boldogság csendje, ikercsecsemőkkel a gyerekszobában mi egyéb volna?

MT már az óvodában elhatározta, sosem mutatkozik begombolatlanul, azóta ehhez tartja magát, bizonyára nagyon megharagszik, ha teszek egy kísérletet, hogy lerántsam róla a leplet, az álorcát, a páncélt.

/Lola!!!!!!/

Nincs lelkifurdalásom, asszem az ő tudatalattijának meg-felelően cselekszem, bármennyire tagadja. Aki nem ismeri közelebbről, egészen más embernek képzeli, míg nem tudták, hogy vele vagyok, volt alkalmam hallani. Rengetegen tisztelik, de még a rajongói közt is sokan azt hiszik, nagyképű, arisztokratikus, finnyás, gőgös. Ezt látják rajta, és erről csakis ő tehet. Egyszerűen nem hajlandó kimutatni az érzelmeit. Majdnem minden helyzetben önmagába menekül. Ha valakinek segít, olyan száraz, mint a Szahara. Úgy képzeli, ezzel fölmentheti az illetőt a hálálkodás kényszere alól, azok a szerencsétlenek meg tipródnak tétova vigyorral. Legalább egyszer nézne rájuk, legalább a pillantásukkal hadd melengessék, legalább egyetlen másodpercre, mielőtt továbbhajózik. Sokan szeretnék azt mondani, köszönöm, MT megfosztja őket az alkalomtól, ilyen helyzetekben kemény, mint a Rolling Stones. Ugye, milyen hülye?

Frissen vasalt öltönyként hordja magán gazdag pajzsgyűjteményét, amellyel megvédheti a sérült kisfiút, aki volt, s maradt. Óvodás. Jó, napközis, akinek mindig elvették a füzetét az erősebb srácok. Naponta verte néhány szadista nagyfiú a Köröndön. Kevés szeretetet kapott kiskorában, a hiány óriási, betöltéséhez egy élet nem elegendő. Ha azzal vigasztalom, hogy majd a következőben busásan kárpótolják, legyintget, mert mint a gyerekek általában, várni nem tud. Lépten-nyomon megsértődik, de arcizma se rándul, akik megsértik, észre se veszik. Gyűjti a fájdalmakat nap nap után, nem csoda, ha olyan magas a vérnyomása, erőlködik a szíve.

Nemcsak a tévében, de társaságban vagy nyilvános helyen is álöltözetben mutatkozik, ha egyáltalán mutatkozik. Barátnőm a vacsora romjai fölött New Orleansról áradozott: abban a városban minden lehetséges, két homokos produkált egy fiolányi ondót, amit aztán egy leszbikus pár valamelyik tagjába ültettek, most négyen nevelik a gyereket, hát nem őőőrületes hely? MT nagy levegőt vett, s belekezdett: New Orleans fantasztikus város! Barátnőm mohón fordult hozzá: ugye??? MT

könyörtelenül folytatta: amikor az Egyesült Államokat keresztülszelvén ott jártam... – és csak dőltek-zuhogtak a konzervek a polcról. Azt a csalódott tekintetet... Hány ilyet tudnék mesélni! MT nem folyik bele, ha spontán árad a szó. Ami passzol a készletéből, azt szükség szerint beveti. De hogy elengedje magát, s csak úgy kiszaladjon belőle valami, aminek nem látja előre a végét... elképzelni is rettenet!

/Három el meg egy bel túl sok egy mondatba./

Nyughass!

Maradhattál volna könyvmoly, minek lettél tévésztár? – kérdezem tőle újra meg újra, vonogatja a vállát, szerinte csak úgy belesodródott. Jócskán túl a negyvenen, váratlanul feléje gurult egy labda a tizenhatosnál, nem tudta kihagyni. Állítja, ha sejtette volna, mekkora hajcihő lesz, esze ágában sincs a képernyőre merészkedni.

/Már abbahagytam a tévézést. Igyekszem úgy viselkedni, ahogyan egy decens prózaírótól elvárják./

Az a higgadt tévés muki is te voltál, tudhatod. Feltolakodott egy személy a pincédből, akit addig észre se vettél. Mindegy, úgyse csinálhat vissza az ember soha semmit.

Bár láthatnák egyszer MT-t, amikor nem viselkedik. Amikor nem ellenőrzi minden szavát. Amikor nem fél, hogy gyerekkori dadogása újra rátör, s nem beszél olyan lassan, hiszik vagy sem, az is megesik, hogy résre nyitja a száját, előbukkannak gyerekes fogai. Amikor nem fésüli a fejbőrére a haját, hagyja összevissza kunkorodni. Fodrászhoz se jár, gyűlöli, ha idegenek megérintik, inkább saját kezűleg nyírja magát, tükör előtt, hátul persze vaktában, jó nagy tisztásokat ritkít a papírvágó ollóval. Érdekes, a külsejére nem hiú. Sok időbe telik, mire kissé feloldódik, egyelőre én vagyok az egyetlen a földön, aki tudja, milyen édes pasi, az anyám se hiszi el nekem.

Minek dicsérjem tovább, semmi szükség rá, hogy még jobban beleszeressenek mindenféle nőcik, tévéműsorait hetven százalékban lányok-asszonyok nézték, a végén rátépnek –azt próbálják csak meg!

Jó vele, tanúsíthatják a nők, akikhez köze volt. Férfiaknak fogalmuk sincs erről, márpedig ezen a világon ők diktálják a közvéleményt. Hogyan lehetnének barátai, ha sosem tudatja velük, milyen fontosak neki? Régebben, amikor a legjobb barátja volt hivatalos hozzánk, MT a megelőző két napban már transzban járt-kelt. Aztán persze az illető lemondta,

fontosabb dolga akadt, MT pedig legszívesebben elsírta volna magát, majd a vízállásjelentést megszégyenítő hangszínen a következőt bírta a telefonba öblögetni: ugyan, semmi baj, rendben, szevasz. Egyszer se árulta volna el, mennyire odavan. Mért hiszi, hogy a hétpecsétes titkok közé tartoznak az érzelmek? Ha kérdezem tőle, meglepődik, mint aki még nem hallott arról, hogy ő nem mutat semmit, és ha hébe-korba próbálja, akkor se sikerül. Talán tudat alatt retteg, érzelmeit úgyse viszonozzák, terhesnek érzi a féktelen áradást, udvariatlanságnak, ha a másikra zúdítja – udvariasság a lelki életben, az eszem megáll! Talán túl sokszor csalódott, talán nem elég bátor. A barátsághoz bátorság kell, a szerelemhez elég a szerencse, ez MT mázlija, bátor vagyok én mindkettőnk helyett.

/És szerény, mint az ibolya./

Igen. Gondolom, azért alakítja szüntelen a rettenthetetlen férfiút, nehogy valaki rászóljon: eridj haza, öcsi! Folyton társadalmi regényeket akar írni, szerzőjükként erősnek, bölcsnek, cinikusnak mutatkozhat. Sosem értettem, mitől parázik, erre az életre elég jó az, amilyen.

/Ha mégsem?/

Akkor pofáraesés. De gyáva népnek nincs hazája. Úgyse szerethet mindenki. Csak az olvassa versedet, ki ismer téged, és szeret.

/Ne írd át József Attilát./

Miért ne?

Mindenképp eljő az az idő, amikor átírja ezt, sanszos, hogy akkor aztán minden személyeset kihúz, végül ebben a könyvében sem marad benne ő. Újra másokat küld a harcba teljes fegyverzetben önmaga helyett, akikben jobban bízik. Állati könnyű ilyet találnia, majdnem mindenkiben jobban bízik. Megtisztelő, hogy most én lettem a soros. Egyszer kivételesen vállalhatná azt, aki, vállalhatná az életét, sötétítőfüggönyök és szándékos fénytörések sokasága nélkül.

/Az élet nem az, amit az ember átélt, hanem az, amire visszaemlékszik, és ahogyan visszaemlékszik rá, amikor el akarja mesélni. Idézet GGM-től./

Tom-tom, Vivir para contarla. GGM is tévedhet.

/Csak ha rosszul van megírva./

Csönd legyen! Hülyeség, normális ember nem azért él, hogy elmesélje, hanem csak úgy, megfontolások és önszabályozás nélkül, merészen, szertelenül. Írni is így kellene, sutba. vágva a mesterségbeli fortélyokat és tudást, tudás terén úgysem vetekedhetünk a tudósokkal és a szakemberekkel, író érezzen, álmodjon, képzeljen, vakmerőn, felelőtlenül.

Ne vesszék el a részletekben, mint MT. Végtelenül fontosnak érzi, hogy spanyol kérdő-felkiáltójeleket használjon, mert ugye GGM nyelve a spanyol, ¡értik! Szerinte a magyarban is be kéne vezetni, jó volna, ha már a mondat elején tudhatnánk, kérdés vagy kijelentés lesz a vége. Neki persze tetszene. Szerintem inkább lelőnénk a poént. Erotikus izgalmat érez az ñ betűk láttán is, irigyli a spanyoloktól, ezt sem értem, az ny kedvesebb, az csak nekünk van.

/Meg a katalánoknak. Lásd: don Ramón Vinyes./

Szőrszálhasogató! Mindenesetre a betű fölötti tilde sokkal több nyelvben használatos, mint az ny, igaz?

MT ezúttal még nem hozta elő, de azt is mániákusan fontolgatja, miként volna bevezethető az ’ő’ hím- s nőnemű változata, indoeurópai mintára. Próbálta, ő (férfi), öe (nő), hálisten nem sikerült meghonosítania.

Szűz az aszcendense, de mondhatom máshogyan is: állnak a ceruzák az íróasztalán egy csészében, mindeniknek kilenc milliméteres a grafitja. Esténként kénytelenek meglátogatni a tekerős hegyezőt. A reszelék persze hiánytalanul a szemétkosárba kerül, a kis műanyagfiókocska pézsével tisztára törülve. A jegyzetpapírok elvágólag. Semmihez nem érhet más, azonnal észrevenné. Ha a villanykapcsolót picit nagyobb lendülettel kattintom, összerezzen. Ha a szekrényajtót energikusan becsukom, panaszosan kéri, ne csapkodjak. Ha alig érzékelhetően fölemelem a hangom, úgy hiszi, ordítok. A legártatlanabb nézeteltérést halálos veszekedésnek tekinti. Aggályos időkezelése kikészít. Akárhova indulnánk, a megbeszéltnél vagy tíz perccel hamarább az előszobába vonul, harcra készen tipródik. Betegesen pontos, vagy inkább megbízhatóan pontatlan, hiszen soha nem időre fut be, hanem mindig előbb. Vastag könyvet írhatnék, Életem egy szűz férfi oldalán címmel. How I married a virgo. De asszem válóok volna. Nem éri meg. Maradjon csak ilyen nekem. Pont ilyen.

/Épp ilyen./

Fölösleges a magyartanári szőrszálhasogatás, így beszélnek az emberek, az ikes igékre is fütyülnek, eszek, iszok, alszok, hiába rezzensz össze, ez a való élet!

/Hagyd abba./

Rajtad múlik. Nem lep meg, ha belém fojtod a szót, az lepett meg, amikor engedted, hogy átvegyem.

MT hideglelést kap az íróházaspároktól. Csoda, hogy én nem idegesítem (annyira). Még nem volt húszéves, amikor a Hungária

kávéházban a kor neves íróházaspárja az asztalához invitálta. Kérdezték, min dolgozik. Aztán az asszony, jellegzetes orrhangján: nekünk könyvhétre jön a könyvünk! MT irtózik attól, hogy valaha is könyvünk legyen, s általában nem hajlandó nyilvánosan beszélni rólam. Tudomásul vettem. Már az is szép, hogy most az egyszer megmondhatom a magamét. Ha ugyan benne hagyja.

Létezik olyan könyv a világirodalomban, amelyben a feleség megkapja a tollat, hogy kipakolhasson? Be kéne vezetni. És nemcsak akkor, ha az asszony is ír. Istenem... ha Tolsztojné Szonyecska elmesélhetné, milyen volt lúdtollal lemásolni a Háború és békét, gyertyafénynél, háromszor, tekintettel az átírásokra, miközben Leó gróf a művei kiadásának jogát az orosz népre végrendelkezte. Ha Goethéné Christiane Vulpius beszámolhatna, mennyit szenvedett, amiért a költőóriás és államférfiú nem tette törvényes hitvesévé. Ha Balzacné Ewelina, az ukrán grófnő részletekkel szolgálhatna férje legendás étvágyáról, asztalnál, ágyban, honorárium kikötésekor. Ha a négy Hemingway-né elpanaszolhatná, mit éltek át, amikor a grandiózus hím a szemük láttára flörtölt más nőkkel. Ha García Márquezné Mercedes beavathatna, hogyan képes egész életét a nagy ember szolgálatába állítani. Kaphatnának ők is valamiféle díjat vagy elismerést, amiért kibírták e jelentős férfiakat. Nevezhetnének el róluk kulturális intézményt, mint a férjeikről. Tolsztojné Könyvtár. Goethéné Archívum. Balzac-né Irodalmi Múzeum. Hemingway-nék Színháza. García Már-quezné Kulturális Központ.

/MT-né Anyatejgyűjtő Állomás./

Ne pimaszkodj! Lehet, hogy mindez mégse kell, állítanak maguknak emlékművet a nők, annyiszor, ahányszor szülnek. A falatemberekkel kivettem a részem az örökkévalóságért vívott küzdelemből, egyet fizet, kettőt kap. Titkon remélem, MT se lesz annyira sikeréhes már. Mindkét gyerekünk olyan, mint ő, ~~annak dacára, hogy~~ (bocs, törölve, GGM szerint pavás) ugyanakkor mindkettő olyan, mint én, a rejtély egyetlen lehetséges magyarázata: a látszat ellenére MT-re hasonlítok, s fordítva. Egymás tükrei vagyunk.

Eltűnt a két főhős, felszívódott az író is, talán csak olvasói tartanak ki rendületlenül.

Na, dolgom van, a konyhában a helyem (regényvalóság), ideje turmixolnom a falatemberek uzsiját (tényvalóság).

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Zárom soraim.

Hasta la vista.

/ /

MT, gyere már! Fejezd be szépen a könyvedet.

Merre vagy?

Eltűnt, köddé vált. Lehet, hogy valamivel megsértettem, most az egyszer, kivételesen?

Még egy betűt sem ejtett arról, milyen árván nőtt föl a szülei körében. Mennyire nem tud mit kezdeni a nővérével. A nagylányáról sem írt... vagy igen? Ezekre kitérhetne.

Úgy szokta, hogy soká jegyzetel egy bizonyos könyvhöz, aztán belevág, és ír helyette egy másikat. Menet közben érti meg, mit akar a témájával. Mi az, amit okvetlenül el kell olvasnunk, ha nem akarunk lelkifurdalással élni. Á, ezt biztos kihúzza, túl fennköltnek ítélve.

MT!!!

Ha nem jössz, én megyek érted.

Érted!?

Hogyha tudnád, mit hozott neked a postás, rohannál hanyatt-homlok.

Kedves Barátom,

Talán szólíthatom így, ha már ennyit foglalkozott velem. Kézhez vettem volt az Ön becses hitvesének levelét (Carmen Balcells irodája továbbította), melyben részletesen és érzékletesen arról tudósít, hogy Ön új könyve főhősévé tett. Gesztusát, lelkesedését, szeretetét meghatónak találom, noha fogalmam sincs, miképp viszonozhatnám. Kitűnő felesége azt állítja, boldoggá tenném, ha küldenék Önnek egy képeslapot. Íme. Bár ily könnyen boldogíthatnánk embertársainkat.

Ha egyszer erre járnak, ne kerüljenek el.

Sikereket és jó egészséget kíván híve,

Gabo
azaz
Márkez (ahogyan Ön írta)

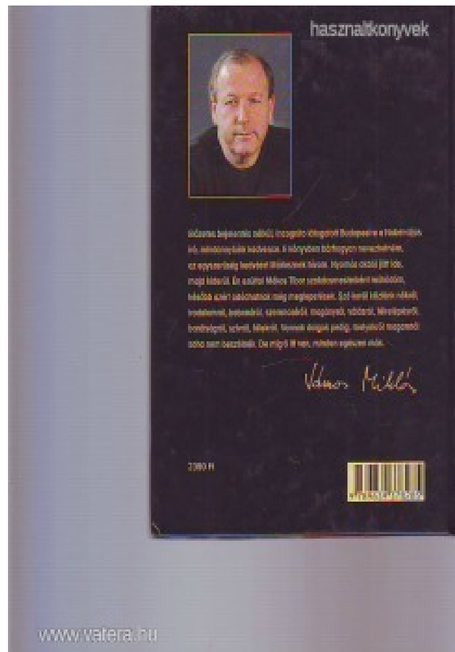
Ps. A lap túloldalán Cartagena de Indias, az utca végén a házam, háttérben a délutáni Karib-tenger, érdemes megnézni. Ha engem is látni akar, iparkodjék.

Kedves Gabo,
Köszönünk mindent.
Mindent köszönünk.

2003-2004.

Készült a Gyomai Kner Nyomda Rt.-ben,
a nyomda alapításának 122. esztendejében
Felelős vezető: Papp Lajos vezérigazgató
Telefon: 66/386-211 http://www.lang.hu/gykner.nyomda
E-mail: knernyomda@gyomaikner.hu

Hátsó borító

Előzetes bejelentés nélkül, incognito látogatott Budapestre a Nobel-díjas író, mindannyiunk kedvence. E könyvben bárhogyan nevezhetném, az egyszerűség kedvéért Márkeznek hívom. Nyomós okból jött ide majd kiderül. Én ezúttal Mákos Tibor szakácsmesterként működöm, később azért adódhatnak még meglepetések. Szó kerül köztük nőkről, irodalomról, babonáról, szerencséről, magányról, válásról, félrelépésről, barátságról, szívről, lélekről. Vannak dolgok pedig, melyekről magamtól soha nem beszélnék Dé míg ő itt van, minden egészen más.

Tartalom